

Osavuosisikatsaus

Q3

1.1.-30.9.2023

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lappi buresveadjinguevlu
Lappi pyereestváijeemkušvlu
Lappi pue'rrvääjjámvu'vdd

Sisällys

1. Hyvinvointialuejohtajan katsaus	3
2. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
3. Hyvinvointialueen henkilöstö	12
4. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	14
5. Käyttötalouden toteutuminen	15
5.1. Toimielimet.....	15
5.2. Sosiaalipalvelut.....	25
5.3. Terveyspalvelut.....	42
5.4. Pelastuslaitos.....	59
5.5. Kehittämisen- ja strategiapalvelut	66
5.6. Hallinto- ja tukipalvelut.....	81
5.7. Rinnakkaisraportoitavat	99
5.7.1. Palvelualueet	99
5.7.2. Saamenkieliset palvelut.....	106
5.8. Projektit.....	107
6. Investointiosan toteutuminen	112
6.1. Koko hyvinvointialue.....	112
6.2. Sosiaali- ja terveyspalvelut	113
6.3. Pelastuslaitos.....	117

1. Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestämisvastuu siirtyi 27 eri organisaatiolta Lapin hyvinvointialueelle 1.1.2023. Hyvinvointialueen toiminta alkaa vähitellen päästä käynnistysvaiheesta toiminnan vakiinnuttamisvaiheeseen. Samalla alkaa talouden tasapainottaminen.

Aluehallitus päätti 6.9.2023, että syksyn 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana valmistellaan aluehallituksen ja tarvittavin osin aluevaltuuston viimeistään huhtikuussa 2024 päätettäväksi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, jolla taloutta sopeutetaan pysyvästi vähintään 45 miljoonalla eurolla. Päätös tehtiin talousarviokehityksen vahvistamisen yhteydessä.

Aluehallitus päätti 20.9.2023 esittää neuvottelujen käynnistämistä Lapin hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamiseksi. Valtioneuvoston 1.6.2023 tekemän päätöksen perusteella Lapin hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2024. Hyvinvointialueella on kuitenkin vuodelle 2024 investointitarpeita, joita ei voida rahoittaa käyttötaloudesta tai muulla tulo-rahoituksella. Lainanottovaltuuden muutosta koskevassa päätöksessä voidaan asettaa ehtoja hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn varmistamiseksi, mikä voi edellyttää tiukempaa aikataulua ja tavoiteasettelua tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman valmistelulle.

Talousarvio vuodelle 2023 jouduttiin valmistelemaan sumuisessa tilanteessa. Epävarmuutta ja epäselvyyttä oli sekä talousarvion tuloissa että menoissa. Lähes kaikkien hyvinvointialueiden tavoin myös Lapin hyvinvointialue joutui valmistelemaan alijäämäisen talousarvion vuodelle 2023. Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2023 oli 43,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Ensimmäinen (lähinnä teknisluonteinen) talousarviomuutos käsiteltiin aluevaltuustossa jo tammikuussa ja toinen (pääosin investointeja koskeva) huhtikuussa. Kolmas talousarviomuutos käsiteltiin aluevaltuustossa kesäkuussa, jolloin talousarviomuutosten nettovaikutus oli 11,4 miljoonaa euroa alijäämää pienentävä. Alijäämä talousarviomuutosten jälkeen oli 31,8 miljoonaa euroa.

Osavuosisikatsauksessa ensimmäiseltä puolelta vuodelta tilinpäätösennuste oli 55,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tuon jälkeen valtiovarainministeriö julkaisi uudet laskelmat hyvinvointialueiden valtionrahoituksesta vuodelle 2023. Lapin hyvinvointialueen valtionrahoitus pieneni aikaisempiin laskelmiin verrattuna yhteensä 4,2 miljoonaa euroa. Aluehallitus teki syyskuun lopussa esityksen neljännestä talousarviomuutoksesta, jossa alijäämä oli 61,4 miljoonaa euroa. Aluevaltuusto hyväksyi 4. muutetun talousarvion lokakuussa.

Osavuosisikatsauksessa 1-9/2023 alijäämäennuste on 85,8 miljoonaa euroa. Alijäämäennusteen kasvu 4. muutettuun talousarvioon verrattuna on siis 24,4 miljoonaa euroa. Kasvua ennustetaan etenkin henkilöstökuluihin (7,8 M€) ja palvelujen ostoihin (15,5 M€). Suurin osa ennustetusta alijäämän kasvusta (22,3 M€) on sosiaalipalveluissa. Ikääntyneiden palveluissa alijäämän kasvuksi arvioidaan 12 miljoonaa euroa kohdentuen ostopalveluihin ja henkilöstömenoihin, ostopalveluiden osuuteen sisältyy 5 miljoonaa euroa

vuokratyövoiman kustannuksia. Vammaisten palveluissa alijäämän kasvuksi ennakoidaan 4,5 miljoonaa euroa kohdentuen niin ikään ostopalveluihin ja henkilöstömenoihin. Perheiden ja työikäisten palveluissa alijäämän kasvuksi ennakoidaan 5,9 miljoonaa euroa kohdentuen pääosin lastensuojelun ostopalveluihin.

Sairauspoissaolojen määrä on huolestuttavan korkea, yhdeksän kuukauden ajalta yhteensä 128 829 päivää eli 22,4 päivää henkilötyövuotta kohti. Laskelmissa käytetään usein sairauspäivän hintana 350 euroa. Sen perusteella sairauspoissaolojen kustannukset olisivat n. 45 miljoonaa euroa, joka on 90 % karkeasta oikaistusta syyskuun lopun alijäämästä 50,3 miljoonaa euroa.

Lapin hyvinvointialueen kuten muidenkin hyvinvointialueiden vuodelle 2023 saama valtionrahoitus on hyvinvointialueille siirtyneen toiminnan todellisia kustannuksia merkittävästi pienempi. Kaikkien hyvinvointialueiden alijäämäksi vuodelta 2023 on arvioitu muodostuvan yhteensä n. 1-1½ miljardia euroa. Samanaikaisesti kuntatalouden ylijäämäksi vuodelta 2023 on arvioitu muodostuvan yhteensä n. 2,4 miljardia euroa. Näiden lukujen perusteella vaikuttaa ilmeiseltä, että hyvinvointialueiden talouden irrottaminen kuntataloudesta ei ole onnistunut. Lisäksi on ilmeistä, että lainsäädännön asettamista uusista tehtävistä hyvinvointialueille aiheutuvaa kustannusrasitetta on aliarvioitu.

Suomen julkisen talouden kestävyysvajeesta johtuen on välttämätöntä, että muiden hyvinvointialueiden tavoin myös Lapin hyvinvointialue sopeuttaa toimintaansa ja taloutaan. Aluehallituksen käynnistämän tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmalla on tavoitteena sopeuttaa taloutta pysyvästi vähintään 45 miljoonalla eurolla. Alijäämäennusteen paisuessa on ennakoitavissa, että 45 miljoonan euron sopeutus ei välttämättä riitä talouden tasapainottamiseen.

THL:n lokakuussa 2023 julkaiseman alueellisen asiantuntija-arvion (Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Lapin hyvinvointialueella) johtopäätökseen on kirjattu: ”Lapin hyvinvointialueella ollaan alun organisoitumisen jälkeen siirtymässä realiteettien äärelle. Alijäämäennuste ennakoi palvelurakenteeseen kipeitäkin muutoksia, vähenevän ammattihenkilöstön uudelleen allokointia ja toivottavasti myös ennakkoluulottomia ongelmien ratkaisuja.”

2. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Hallintosäännön 81 §:n mukaan aluehallitus seuraa talousarvion toteutumista kuukausittain. Hallintosäännön edellyttämien kuukausiraporttien lisäksi toteutetaan talousarviovuoden aikana osavuosikatsauksia, joilla syvennetään toiminnan ja talouden tilannekuva toimialoittain ja rinnakkaisraportoinnin mahdollistamilla osa-alueilla.

Talouden seuranta varten toteutettavien kuukausiraporttien ja osavuosikatsauksien talouden lukujen tuottamisessa on ollut haastetta. Uudet talousjärjestelmät ja lähdejärjestelmiin tehtävät muutokset ja liittymien rakentaminen, hyvinvointialueelle siirtyneen talouspalveluiden henkilöstön sijoittuminen osin uusiin tehtäviin, uusien rekrytoitujen henkilöiden perehdytys, taloushallinnon ohjelmien tekniset ongelmat ja tiukka aikataulu massiivisessa muutosprosessissa, jossa 27 organisaation toiminnat siirrettiin hyvinvointialueelle, ovat mm. hidastaneet hyvän, ajantasaisen raportoinnin tuottamista. On hyvä myös huomioida, että osaa talouspalvelujen henkilöstöstä työllisti alkuvuonna 2023 hyvinvointialuetta edeltäneiden kuntayhtymien tilinpäätökset ja niihin liittyvien oheistöiden huolehtiminen sekä joidenkin kuntien sosiaali- ja terveyspalveluiden tilinpäätökset sekä pelastuslaitoksen tilinpäätös osana kunnan tai kuntayhtymän tilinpäätöstä. Kesään ja kesän aikana toimenkuvien selkeytyminen, koulutukset ja työnjohdollinen ohjaus ovat edesauttaneet parempaa taloushallinnon prosessien hallintaa ja parempaa talouden tietojen tuottamista. Myönteinen prosessien kehitys on luonut positiivista virettä ja uskoa tekemiseen.

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston 13.6.2023 antamaa Yleisohjetta hyvinvointialueen tilikauden aikaisten katsausten laadinnasta (jatkossa Yleisohje) on noudatettu osavuosikatsauksen Q3/2023 raportoinnissa. Yleisohje antaa tarkemmat ohjeet tilikauden aikaisten katsausten laadinnasta ja laadinnassa noudatettavien yleisten tilinpäätösperiaatteiden, kuten jaksotus- ja arvostusperiaatteiden, soveltamisesta. Yleisohje muistuttaa tilinpäätöksen laatimisen yleisistä periaatteista: olennaisuus, oletus toiminnan jatkuvuudesta, johdonmukaisuus, sisältöpainotteisuus, varovaisuus, tilinavaus edellisestä taseesta, suoriteperuste, erillisarvostus, netottamiskielto. Yleisohje ohjeistaa hyvinvointialueen tilikauden aikaisiin katsauksiin mm. seuraavaa:

- Valtion perusrahoitus esitetään tasasuurina kuukausierinä (1/12) koko vuoden rahoituksesta.
- Rahoituslain 35 a §:n mukainen maksettava vuoden 2023 rahoituksen kertaluonteinen lisäys tai vähennys jaksotetaan varovaisuuden periaatteella vuoden 2023 tilikauden aikaisiin katsauksiin.
- Valtion lisärahoitus kirjataan sille tilikaudelle, jolle se on myönnetty; kirjataan tuotoksi vasta kun sen myöntämisestä on tehty päätös ja jaksotetaan vuoden jäljellä oleville kuukausille.
- Suunnitelman mukaiset poistot ovat jaksotettavia eriä ja tilikauden aikana valmistuneet hyödykkeet siirretään keskeneräisistä valmiisiin hyödykeryhmiin mahdollisimman oikea-aikaisesti.
- Lomapalkkavelkaa ei esitetä todellisen velan määräisenä; lomapalkkavelka otetaan huomioon tasaisesti laskettuna osuutena koko vuoden arvioidusta muutoksesta, jos se on olennainen.

- Lomaraha ilmoitetaan kolmannen neljännesvuoden katsauksissa; siten kesäkuussa maksettu lomaraha merkitään puolivuosisikatsauksessa saamiseksi
- Kertaluonteisia eriä, kuten luovutusvoittoja tai osinkoja ei jaksoteta tasaisesti koko vuodelle, vaan kirjataan suoriteperiaatteen mukaan
- Puolivuosi- ja neljännesvuosisikatsauksissa ilmoitetaan olennaiset toiminnan ja talouden tapahtumat, jotka heijastuvat erityisesti talouteen
- Puolivuosisikatsauksessa esitetään ennuste koko vuoden tuotoista ja kuluista
- Neljännesvuosisikatsauksessa ei esitetä ennustetta koko vuoden tuotoista ja kuluista, mutta kuvataan keskeiset tekijät, joiden ennakoidaan vaikuttavan tilikauden tuottojen ja kulujen määriin.

Edellä todetusta Yleisohjeen ohjeistuksesta poiketen Lapin hyvinvointialueen osavuosisikatsauksen Q3/2023 yhteydessä esitetään kuluvan vuoden tilinpäätösennuste.

Osavuosisikatsaus Q3/2023 osoittaa 48,0 milj. € alijäämää, minkä oikeellisuuteen joudutaan ottamaan varauma. Seuraavassa kuvataan osa-alueittain kirjanpidon kirjauksiin ja oikeellisuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Toimintatuottojen laskutus ei ole vielä kaikilta osin ajan tasalla; tarkasteluajankohtana asiakasmaksulaskutuksessa on ollut vielä osin viivettä, minkä taustalla on mm. resurssihaasteet ja edelleen tekniset syyt mm. järjestelmien yhtenäistämisen haasteet. Asiakasmaksujen laskutuksessa on arvioitu olevan noin 2,3 milj. € vaje syyskuun lopun tarkasteluajankohtana.

Valtion rahoitus esitetään Yleisohjeen mukaisena; valtion rahoituksesta on kirjattu yhdeksän kuukauden osuus 659,7 milj. € sisältäen vuoden 2023 rahoitusta korjaavan kertakorvauksen. Lapin hyvinvointialue on saanut hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 11 §:n mukaista lisärahoitusta toiminnan vakiinnuttamiseen ja toiminnan kehittämiseen vuosina 2023–2025 noin 16 milj. €, josta Yleisohjeen mukaisesti saatuihin tukiin on tuloutettu 3,3 milj. € syyskuun loppuun mennessä. Toiminnan vakiinnuttamiseen ja toiminnan kehittämiseen saadun rahoituksen käyttö suunnitellaan ja seurataan erillään yleiskatteellisesta rahoituksesta valtionavustuksena.

Osavuosisikatsaukseen Q3/2023 on jaksotettu Lapin hyvinvointialueen eri hankkeista saatavia avustuksia ja tukia yht. 7,9 milj. € kattaen hankkeiden toteutuneita kustannuksia.

Lapin hyvinvointialue maksoi lomavuoden 2023 lomarahat kesäkuussa henkilöstölleen (noin 13,0 milj. €). Yleisohjeen mukaisesti em. maksettujen lomarahojen tulosvaikutus sosiaalikuluihin on täysimääräisesti vuosikuluna osavuosisikatsauksessa Q3/2023.

Lomapalkkavarauksen kirjauskäytäntö vastaa Yleisohjetta. Lomapalkkavarauksista ei enää kirjata kuukausittain. Palkkahallinnon järjestelmästä saatu syyskuun lopun lomapalkkavarauksilaskelma ei antanut täyttä varmuutta varauksen muutoksen kirjaukselle; mahdollista lomapalkkavarauksen muutoksen kirjaustarvetta arvioidaan loka- ja marraskuun raportoinnissa hyvinvointialueen johdolle. Lopullinen lomapalkkavarauksen muutos kirjataan tilinpäätökseen 31.12.2023.

Hyvinvointialueella on alkuvuoden 2023 aikana ollut merkittäviä ongelmia ja haasteita ostolaskujen käsittelyssä. Syynä tähän on mm. järjestelmämuutokset, tekniset ongelmat ohjelmien yhteensopivuudessa, osaamisvaje ostolaskujen asiatarastuksessa ja hyväksymisessä, osaamisvaje arvonlisäveron käsittelyssä sekä ostolaskujen asiatarastus- ja hyväksymisrutiinin hitaus eri toimialojen toimintayksiköissä. Ostolaskujen maksun viivästyminen on kumuloinut merkittävästi työtä maksumuistutusten ja perintäkirjeiden käsittelyn myötä. Syyskuun 2023 lopussa kirjanpidosta puuttui ainakin n. 5 milj. €:n (sis alv) arvosta kulu- ja investointilaskuja. Em. euromäärässä lienee ainakin olennaisin osa käyttötalouden kuluja, mutta täsmällistä vaikutusta hyvinvointialueen osavuositarkastuksen Q3/2023 alijäämään ei kyetä varmentamaan. Ohjelmatekniset ongelmat noin viikon ajan hidastivat syyskuun ostolaskujen käsittelyä. Ostolaskujen käsittelyn parantamiseksi ja nopeuttamiseksi on mm. lisätty työnjohdollista ohjausta, panostettu edelleen koulutuksiin ja jatkettu automatisoitujen toimintojen käyttöä. Panostukset ovat tuottaneet tuosta vähentäen maksuviiveitä ja nopeuttaen ostolaskujen käsittelyprosessia.

Kiinteistöveron osuus tammi-syyskuulta 2023 yht. 2,0 milj. € on edellisen vuoden toteumien perusteella jaksotettu osavuositarkastukseen Q3/2023. Syyskuun kirjanpidon sulkeutumisen jälkeen verohallinto on toimittanut Lapin hyvinvointialueelle kiinteistöveropäätöksen vuodelta 2023, jonka mukaisesti kiinteistövero on tammi-syyskuun ajalta yht. 1,6 milj. €.

Kuntien kanssa 3+1 vuodeksi solmittavien vuokrasopimusten neuvottelut ja vuokrasopimusten laadinta on edennyt lähes valmiiksi; kahden kunnan vuokrasopimukset ovat vielä validointivaiheessa. Validoimattomien vuokrasopimusten kuluvaikutusta on jaksotettu tarkastelujaksolle arvioon perustuen noin 1 milj. €.

Osavuositarkastukseen Q3/2023 kirjatut suunnitelman mukaiset poistot 13,7 milj. € vastaavat lähes lopullista määrää. Käyttöomaisuuskirjanpito Assets-ohjelmalla on otettu käyttöön ja alkuvuonna valmistuneista hyödykeryhmistä on keskeneräisen omaisuusarvon kertymä 31.12.2022 mennessä kirjattu valmiisiin hyödykeryhmiin. Vuoden 2023 osuus valmistuneiden hyödykeryhmien investoinneista viedään käyttöomaisuuskirjanpitoon lokakuun kirjanpidossa.

Lapin hyvinvointialueen rahavarat ovat mahdollistaneet riskittömän tuoton; kertyneet korkotuotot rahalaitoksilta ovat syyskuun loppuun mennessä 1,3 milj. €. Ostolaskujen maksuviiveestä johtuvia viivästyskorkoja ja perintäkuluja on kertynyt syyskuun loppuun mennessä yht. 0,3 milj. €. Rahalaitoslainojen korkokuluja on kertynyt 2,1 milj. € ilman jaksotuksia.

Lapin hyvinvointialueen Q3 osavuositarkastus osoittaa 48,0 milj. € alijäämää, mutta edellä kirjoitettuun viitaten toimintatuotoista ja -kuluista puuttuu olennaisia euromääriä. Karkeasti laskien huomioiden edellä mainittuja eriä, karkea oikaistu alijäämä olisi seuraava:

Talouden toteumaan vaikuttavat tekijät	Milj. €
Alijäämä	-48,0
Puuttuvat tuotot	2,3
Ostolaskut	-5,0
Kiinteistövero	0,4
Karkea oikaistu alijäämä	-50,3

Lapin hyvinvointialueen talousarvioon on tehty talousarviomuutokset käyttötalouteen aluevaltuuston päätöksillä 6.2.2023 § 6, 12.6.2023 § 35 ja 9.10.2023 § 51. Käyttötalouden talousarviovertailu tehdään viimeisimpään muutettuun talousarvioon.

Yleisohjeen mukaan puolivuosisikatsaukseen tulee sisällyttää tilinpäätösennuste, jonka ei tarvitse olla toimitelmässä hyväksytty, vaan voi perustua viranhaltijoiden tekemiin arvioihin. Lapin hyvinvointialueen oman erittäin haastavan taloustilanteen johdosta on päädytty tekemään tilinpäätösennuste myös syyskuun osavuosisikatsaukseen. Valtiokonttorille sitä ei kuitenkaan toimiteta, koska se ei sisälly Valtiokonttorin syyskuun raportointikokonaisuuteen.

Toimialoilla laadittu tilinpäätösennuste on merkittävästi heikompi kuin voimassa oleva muutettu talousarvio. 4. muutetun talousarvion mukainen alijäämä on 61,4 milj. € tilinpäätösennusteen ollessa 85,8 milj. € alijäämäinen. Ero on 24,4 milj. €. Tilinpäätösennusteessa on sekä alijäämää lisääviä että pienentäviä ennusteita. Oheisista taulukoista ilmenee merkittävimmät muutokset sekä tiliryhmittäin että toimialoittain (TP-ennuste verrattuna 4. muutettu talousarvio).

Tuloslaskelma (1 000 €)					
Hyvinvointialue	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %	TP-ennuste	Ero
Toimintatuotot	139 823	99 405	71,1 %	132 123	-7 700
Myyntituotot	38 215	14 754	38,6 %	20 339	-17 876
Maksutuotot	48 931	40 647	83,1 %	53 741	4 810
Tuet ja avustukset	40 033	34 404	85,9 %	45 179	5 147
Muut toimintatuotot	12 644	9 601	75,9 %	12 863	219
Toimintakulut	-1 056 299	-792 425	75,0 %	-1 074 412	-18 112
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-364 219	-275 302	75,6 %	-369 793	-5 574
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-79 834	-59 976	75,1 %	-82 016	-2 182
Muut henkilösivukulut	-15 078	-10 918	72,4 %	-15 106	-27
Palvelujen ostot	-429 575	-332 153	77,3 %	-445 084	-15 509
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-72 220	-54 891	76,0 %	-72 547	-327
Avustukset	-27 818	-19 358	69,6 %	-26 039	1 779
Muut toimintakulut	-67 555	-39 826	59,0 %	-63 827	3 728
Toimintakate	-916 476	-693 020	75,6 %	-942 289	-25 813
Valtion rahoitus	877 878	659 694	75,1 %	879 591	1 713
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	35	1 275	3644,2 %	1 300	1 265
Muut rahoitustuotot	60	47	78,6 %	60	0
Korkokulut	-3 056	-2 058	67,3 %	-4 310	-1 254
Muut rahoituskulut	-15	-263	1755,0 %	-300	-285
Vuosikate	-41 574	-34 325	82,6 %	-65 948	-24 374
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 165	-13 716	68,0 %	-20 165	0
Arvonalentumiset	0	0		0	0
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot	0	0		0	0
Satunnaiset kulut	0	0		0	0
Tilikauden tulos	-61 739	-48 041	77,8 %	-86 113	-24 374
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	352	0	0,0 %	352	0
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0		0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	9	0	0,0 %	9	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-61 378	-48 041	78,3 %	-85 752	-24 374

Merkittävimmät TP-ennusteen muutokset	Milj. €
Toimintatuotot	-7,7
Toimintakulut	-18,1
Henkilöstökulut	-7,8
Palvelujen ostot	-15,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-0,3
Avustukset	1,8
Muut toimintakulut	3,7
Valtion rahoitus	1,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,3
Muutokset yhteensä	-24,4

Merkittävimmät TP-ennusteen muutokset toimialoittain	Milj. €
Toimielimet	-0,1
Sosiaalipalvelut	-22,3
Terveyspalvelut	-1,4
Pelastuslaitos	0,0
Kehittämis- ja strategiapalvelut	0,3
Hallinto- ja tukipalvelut	-2,0
Tuloslaskelmaosan erät mm. valtion rahoitus	1,0
Muutokset yhteensä	-24,4

Rahoituslaskelma (1 000 €)			
Hyvinvointialue	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toiminnan rahavirta	-41 574	-34 326	82,6 %
Vuosikate	-8 463	-34 326	405,6 %
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjaukset			
Investointien rahavirta	-43 610	-18 447	42,3 %
Investointimenot*)	-43 610	-18 447	42,3 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		1	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-85 184	-52 772	62,0 %
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys			
Antolainasaamisten vähennys			
Lainakannan muutokset	93 107	17 755	19,1 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	43 610	22 000	50,4 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-503	-121	24,2 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	50 000	-4 123	-8,2 %
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-8 893	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		66	
Vaihto-omaisuuden muutos		-905	
Saamisten muutos		-24 540	
Korottomien velkojen muutos		16 486	
Rahoituksen rahavirta	93 107	8 863	9,5 %
Rahavarojen muutos	7 923	-43 910	-554,2 %

3. Hyvinvointialueen henkilöstö

Kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana Lapin hyvinvointialueella toteutui 5749,7 henkilötyövuotta. Jos määrä pysyy ennallaan vuoden loppuun saakka, tulee koko vuodelle toteutunut henkilötyövuosien määrä olemaan noin 7666 henkilötyövuotta. Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastavasti (esim. osa-aikaisuus 50 %, koko vuoden työssä = 0,5 henkilötyövuosi). Vain osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ lasketaan suhteessa koko vuoden kalenteripäiviin (esim. työssä 1.3.–31.5. = 92 / 365 = 0,25 henkilötyövuotta). Henkilötyövuoden määrä on aina enintään yksi, jolloin ylittöitä tai muullakaan tavoin tehtyä normaalin työajan ylittävää työaikaa ei oteta laskennassa huomioon. Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta työvoimaa kuin henkilöstömäärä tiettyinä päivinä.

Toteutuneet henkilötyövuodet 1.1. - 30.9.2023	
Toimiala	Henkilötyövuodet
Hallinto- ja tukipalvelut	693,5
Kehittämis- ja strategiapalvelut	127,9
Pelastuslaitos	139,2
Sosiaalipalvelut	2 490,3
Terveyspalvelut	2 298,8
Koko hyvinvointialue	5 749,7

Lapin hyvinvointialueen henkilöstöllä oli terveysperusteisia poissaoloja kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana yhteensä 128 829 päivää. Suurin osa terveysperusteisista poissaoloista olivat poissaoloja terveydenhoitajan tai lääkärin todistuksella (99 046 päivää).

Sairauspoissaolopäivät lajeittain 1.1.-30.9.2023								
Toimiala	Sairausloma oma ilmoitus	Sairausloma	Vapaa-ajan tapaturma	Työtapa-turma	Työ-matka-tapa-turma	Ammatti-taudit tai -epäilyt	Yleis-vaarallinen tar-tunta-tauti	Yhteensä
Hallinto- ja tuki-palvelut	2 390	11 822	558	95	258	27	17	15 167
Kehittämisen- ja strategiapalvelut	259	458	13	181	0	0	0	911
Pelastuslaitos	341	745	333	75	0	0	0	1 494
Sosiaalipalvelut	9 766	49 670	1 330	1 322	170	0	39	62 297
Terveyspalvelut	9 045	36 351	1 820	1 012	714	0	18	48 960
Koko hyvinvointialue	21 801	99 046	4 054	2 685	1 142	27	74	128 829

Henkilötyövuotta kohden poissaolopäiviä oli yhtä työntekijää kohden 22,4 päivää. Eniten terveysperusteisia poissaolopäiviä oli henkilötyövuoteen suhteutettuna sosiaalipalveluissa (25 päivää) ja vähiten kehittämis- ja strategiapalveluissa (7,1 päivää).

Sairauspoissaolopäivät/ henkilötyövuosi (htv) 1.1.-30.9.2023								
Toimiala	Sairausloma oma ilmoitus	Sairausloma	Vapaa-ajan tapaturma	Työtapa-turma	Työ-matka-tapa-turma	Ammatti-taudit tai -epäilyt	Yleis-vaarallinen tar-tunta-tauti	Yhteensä
Hallinto- ja tuki-palvelut	3,4	17,0	0,8	0,1	0,4	0,0	0,0	21,9
Kehittämisen- ja strategiapalvelut	2,0	3,6	0,1	1,4	0,0	0,0	0,0	7,1
Pelastuslaitos	2,4	5,4	2,4	0,5	0,0	0,0	0,0	10,7
Sosiaalipalvelut	3,9	19,9	0,5	0,5	0,1	0,0	0,0	25,0
Terveyspalvelut	3,9	15,8	0,8	0,4	0,3	0,0	0,0	21,3
Koko hyvinvointialue	3,8	17,2	0,7	0,5	0,2	0,0	0,0	22,4

4. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta vastaavat kaikki johtavat viranhaltijat sekä esihenkilöt. Esihenkilöt toteuttavat sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa omilla vastuualueillaan, ja seuraavat ja arvioivat valvonta- ja riskienhallintatoimenpiteiden tuloksellisuutta. Sisäisen tarkastuksen tehtävä on varmistaa ja arvioida objektiivisesti hyvän johtamis- ja hallintotavan toteutumista sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta ja riittävyyttä.

Riskienhallinta tukee Lapin hyvinvointialuetta perustehtävänsä toteuttamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa. Riskienhallinnan tarkoituksena on turvata toiminnallisia perusedellytyksiä, joita tarvitaan Lapin hyvinvointialueen toteuttaessa tavoitteellista perustehtävänsä häiriöttä ja keskeytyksittä, laadukkaasti ja kustannustehokkaalla tavalla.

Turvallisuus- ja valmiuspalvelut vastaavat osaltaan Lapin hyvinvointialueen riskienhallinnasta. Turvallisuus- ja valmiuspalvelut ovat osa tukipalveluja. Turvallisuuspalveluiden tehtäviin kuuluu huolehtia organisaatiossa toimipisteiden ja kiinteistöjen turvallisuusratkaisuista ja turvata henkilöstön ja asiakkaiden turvallisuus luomalla organisaatioon tarvittavat turvallisuuteen liittyvät prosessit ja ratkaisut. Turvallisuuspalvelut toimii yhteistyössä erityisesti teknisten palveluiden, toimitilahallinnon, ICT-palveluiden, työsuojelun, kuntien ja muiden viranomaisten kanssa näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Turvallisuuspalveluiden tehtävät ovat keskittyneet alkuvaiheessa toimipisteiden käytävissä olevien turvallisuutta tukevien käytäntöjen ja järjestelmien tilannekuvan luomiseen. Tavoitteena on purkaa mahdollisia järjestelmäpäällekkäisyyksiä ja suunnitella automatisointiin ja keskittämiseen suuntaavia ratkaisuja, jotka tuovat kustannussäästöjä. Tarkoituksena on myös varmistaa toimipisteiden turvallisuuteen liittyvien lakisääteisten velvoitteiden ylläpitoa ja valvontaa.

Suurin osa kohteista on kuntien omistamia sote-kiinteistöjä, jotka hyvinvointialue on vuokrannut vähintään kolmen vuoden siirtymäajaksi. Kuntien käytännöissä on havaittu eroja mm. kulunvalvonnassa ja vartiointipalveluissa. Osittain erot johtuvat mm. siitä, ettei jokaisen kunnan alueella ole tarjolla vartiointipalveluja. Lisäksi toimintaan liittyvät ulkoiset riskit on todennäköisesti koettu vähäisiksi, minkä vuoksi asiaan ei ole kiinnitetty merkittävästi huomiota. Keskussairaaloita ja muutamaa terveyskeskusta lukuun ottamatta riskienhallinnan ja turvallisuuden kehittämisessä ollaan alkuvaiheessa. Tavoitteena on mm. määrittää vuokratuille sote-kiinteistöille turvallisuutta tukevat vähimmäiskriteerit yhteistyössä kiinteistön omistajien, kuntien kanssa.

5. Käyttötalouden toteutuminen

5.1. Toimielimet

Toimialan kuvaus

Toimielimet-toimiala koostuu varsinaisista hyvinvointialueen toimielinorganisaation mukaisista toimielimistä sekä hyvinvointialueen valmistelusta ja vakiinnuttamisesta. Toimielimet ei ole varsinainen toimiala, mutta sille on vahvistettu oma talousarvio. Toimielinten talousarvioon lisättiin talousarviomuutoksena hyvinvointialueen valmisteluun ja toiminnan vakiinnuttamiseen saatu kohdennettu rahoitus.

Toimielimet

Toimielinten kokoukset 2023 (1.1.-30.9.2023)		
Toimielin	Pidetyt kokoukset	Päätetyt asiat
Aluevaltuusto	3	40
Aluehallitus	19	343
Tarkastuslautakunta	9	86
Saamen kielen lautakunta	0	0
Henkilöstöjaosto	9	111
Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta	5	44
Osallisuus- ja asiakkuuslautakunta	6	54
Pelastus- ja valmiuslautakunta	3	32
Nuorisovaltuusto	3	36
Vammaisneuvosto	3	35
Vanhusneuvosto	3	34

Aluevaltuusto

Aluevaltuustolla oli kolmannella vuosineljänneksellä strategiaseminaari, mutta ei kokouksia.

Aluevaltuuston toimintakulut talousarviossa 2023 ovat 416 t€. Toteuma syyskuun lopussa oli 431 t€ eli kulut ovat jo ylittyneet.

Aluehallitus

Aluehallituksen kokouspäivä rakentui alkuvuoden tapaan yleensä siten, että aamupäivällä pidettiin iltakoulutyypinen työkokous, jossa käsiteltiin ajankohtaisia hyvinvointialueen toimintaa koskevia asioita. Varsinainen kokous pidettiin iltapäivällä. Aluehallitus päätti kolmannella vuosineljänneksellä mm., että syksyn 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana valmistellaan aluehallituksen ja tarvittavin osin aluevaltuuston viimeistään huhtikuussa 2024 päätettäväksi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma, jolla taloutta sopeutetaan pysyvästi vähintään 45 miljoonalla eurolla. Lisäksi aluehallitus päätti talousarviokehyksistä

ja talousarvion valmisteluohjeista, talousjohtajan viran haettavaksi julistamisesta aieman talousjohtajan irtisanouduttua, virka- ja työehtosopimusten mukaisista järjestely- ym. eristä sekä vetoomuksesta Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueiden ympärivuoro- kautisen yhteispäivystyksen ylimääräisten kustannusten korvaamiseksi.

Aluehallituksen toimintakulut talousarviossa 2023 ovat 305 t€. Toteuma syyskuun lo- pussa oli 288,5 t€, eli toteutumaprosentti on jo 95.

Tarkastuslautakunta

Toiminta

Tarkastuslautakunnalla on ollut kokouksia kuukausittain ajalla 1.1. - 30.9.2023 yhteensä yhdeksän kertaa, joissa on käsitelty 86 asiaa. Lautakunnan jäsenten läsnäolo prosentti kokouksissa on ollut hyvä, ka 85,5 %. kuudessa kokouksessa on paikalla ollut 1-4 varajä- sentä. Tarkastuslautakunnan 24.8.2023 kokouksessa oli teknisiä ongelmia yhteyksien kaatumisen vuoksi, joka selittäisi sen, että kokouksesta oli poissa viisi jäsentä, eikä heillä ollut varajäsentä paikalla. Tilintarkastaja Katri Hokkanen on ollut läsnä kuudessa kokouk- sessa. Tarkastuslautakunta käsittelee arviointikertomuksen vuodelta 2022 valmistelua ke- vään aikana ja hyväksyi Arviointikertomus 2022 kokouksessaan 11.5.2023 § 46. Tarkastus- lautakunta hyväksyi arviointikertomus 2022 viestintäsuunnitelman 19.1.2023 § 12 ja arvi- ointia ohjaavat arviointiperiaatteet 16.2.2023 § 21.

Tarkastuslautakunta valitsi 19.1.2023 § 4 lautakunnan sihteeriksi hallintosihteerin Jaana Juntikan ja varalle Mari Haatajan. Lautakunnan sihteerin palkkamenot ovat toimistopal- velujen kustannuspaikalla ja vyörytetään toimielimille. Tarkastuslautakunta on perusta- nut 19.1.2023 § 8 ulkoisen tarkastajan viran ulkoisen tarkastuksen yksikköön 1.5.2023 al- kaen. Virkaan valittiin 16.3.2023 § 30 YTM Jaana Koskela. Näin ollen ulkoisen tarkastuksen yksikön palkkamenoissa on tarkastuspäällikkö 1.1.2023 alkaen ja ulkoinen tarkastaja 1.5.2023 alkaen.

Aluevaltuusto päätti valita 31.8.2022 § 84 tilintarkastusyhteisöksi tilikausille 2022 ja 2023 (optiot 2024 ja 2025) KPMG Oy Ab ja vastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Katri Hok- kasan. Hallintosäännön 177 §:n mukaan hankintasopimuksen on allekirjoittanut hyvin- vointialuejohtaja Jari Jokela, koska aluevaltuusto ei valintapäätöksessään valtuuttanut tarkastuslautakuntaa hyväksymään sopimusta. Lautakunta merkitsi tilintarkastuspalve- lujen hankinnan tiedoksi 19.1.2023 § 6. Aluevaltuusto on hyväksynyt 9.10.2023 § 50 tilintar- kastuspalvelujen option käytön tilikaudelle 2024 tarkastuslautakunnan 24.8.2023 § 74 esityksen mukaisesti.

Tarkastuslautakunta pyysi aluehallitukselta 19.1.2023 § 7 lausuntoa tilivelvollisten luette- losta ja hyväksyi osaltaan aluehallituksen korjaukset huomioiden tilivelvollisten luettelon 16.3.2023 § 31. Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialuelain 22 §:n mukaisesti tilivelvollisten määrittelyn ja luettelon tilivelvollisista 4.4.2023 § 15. Jatkossa ulkoisen tarkastuksen yk- sikkö huolehtii, että tilivelvollisten luettelo on ajan tasalla.

Hallintosäännön 91 §:n mukaan tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjä. Sidonnaisuusrekisteri "Silmu" otettiin käyttöön lokakuun lopussa 2022. Tarkastuslautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoituksia kokouksissaan 19.1.2023 § 9, 16.2.2023 § 20 ja 20.4.2023 § 37. Niiden ilmoitusvelvollisten osalta, jotka eivät ole ilmoitusta palauttaneet, on merkitty sidonnaisuusrekisteriin 1.3.2023 jälkeen merkintä "ilmoitusta ei ole palautettu" tarkastuslautakunnan 16.2.2023 § 20 päätöksen mukaisesti. Sidonnaisuusilmoitukset viedään seuraavan kerran aluevaltuustoon tiedoksi 18.12.2023 kokoukseen.

Talous

Tarkastuslautakunnalla on hyvinvointialuelain 125 §:n mukaan oikeus valmistella aluehallitukselle esitys arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi, josta aluehallitus voi poiketa perustellusta syystä. Tarkastuslautakunta päätti talousarvioesityksestään 16.11.2022 § 47 vuodelle 2023. Esitys lisättiin aluevaltuustossa 19.12.2022 § 137 Toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2023-2025 omaksi kohdaksi 6.1.5. Tarkastuslautakunta (s. 27-28). Edelleen tarkastuslautakunta käsitteli aluevaltuuston päätöksen mukaista talousarviotaan 19.1.2023 § 14 ja hyväksyi talousyksikössä laaditun käyttösuunnitelman vuodelle 2023.

Tarkastuslautakunnalla on talousarviovaiheessa vuodelle 2023 hyväksytyt seuraavat kaksi kustannuspaikkaa, joiden perusteella seuranta tehdään: 1120 tarkastuslautakunta (sisältää ulkoisen tarkastuksen yksikön) ja 1122 tilintarkastus, joiden alla talousarviossa on menot jaoteltu.

Tasaisen kertymän mukaan toukokuun lopun tilanteessa menoja olisi 75 %. Raportissa toimintamenoja on ollut yhteensä - 174 842 euroa (50,5 %). Merkittävimmät menoerät ovat henkilöstökuluja on yhteensä 143 282 euroa (61,2 %), josta luottamushenkilöiden palkkioita 21 222 euroa (51,9 %). Palvelujen ostoja on kirjattu yhteensä 34 298 euroa (29,5 %).

Lapin sairaanhoitopiirin (LSHP), Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymän ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin (LPSHP) tarkastuslautakuntien matkustus- ja kuljetuspalveluita sekä tilintarkastajien palkkioita on maksettu Lapin hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan kustannuspaikoilta. Näitä ei ollut budjetoitu lainkaan. Palvelujen ostoissa on kuitenkin jo budjetointivaiheessa varauduttu vuoden aikana esille tuleviin erityisiin tarkastustarpeisiin, joita ei ole tähän mennessä tullut. Tarkastuslautakunnan toimintamenojen kokonaisuudessaan eivät ole ylittymässä.

Saamen kielen lautakunta

Hallinto-oikeus on päätöksellään 20.6.2023 964/2023 kumonnut aluevaltuuston päätöksen saamen kielen lautakunnan asettamisesta (2.3.2022 § 10). Aluevaltuusto on asettanut saamen kielen lautakunnan uudestaan kokouksessaan 9.10.2023.

Ajalla 1.7-30.9.2023 saamen kielen lautakunnan sijasta hyvinvointialueella on toiminut saamen kielen ohjausryhmä. Ohjausryhmä on kyseisellä ajanjaksolla kokoustanut kerran, 31.8.2023. Kokouksessaan ohjausryhmä on päättänyt esittää aluehallitukselle tarkennetun esityksen saamenkielisten sosiaali- ja terveystalouden turvaamiseksi osoitetun

valtionavustuksen käyttökohteista vuonna 2024 sekä esittänyt aluehallituksen hyväksyttäväksi hyvinvointialueen sisäistä ohjetta saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisten neuvotte-
lujen käymisestä Lapin hyvinvointialueella. Ohjausryhmä on alkanut valmistautua toi-
mintansa päättämiseen.

Henkilöstöjaosto

Henkilöstöjaosto kokoontui heinä-syyskuussa vain kolme kertaa. Kokouksien aikana on käsitelty valmisteilla olevaa henkilöstöohjelmaa sekä lääkäreiden valmisteilla olevaa palkkausjärjestelmää, tehty nimikemuutoksia sekä vahvistettu paikallinen virka- ja työehtosopimus SOTE ry:n Lapin hyvinvointialueen jäsenjärjestöjen luottamusmiesten ajankäytöstä ja luottamustehtävien ajankäytön vapautuksien kohdentamisesta. Käsitel-
tyjä asioita oli heinä-syyskuussa yhteensä 33.

Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta

Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta kokoontui 1.1. – 30.9.2023 yhteensä viisi (5) kertaa ja käsitteli yhteensä 44 asiaa. Kaksi (2) suunniteltua kokousta peruttiin puheenjohtajan päätöksellä. Kokousten peruuntumiseen vaikutti kehittämis- ja strategiapalveluiden re-
surssitilanne keväällä 2023.

Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnan esittelijänä on toiminut kehitysjohtaja ja valmis-
telijana hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen erityisasiantuntija. Lautakunta on kutsunut kokouksiinsa myös muita tehtäväalueeseen liittyviä hyvinvointialue-
en viranhaltijoita ja asiantuntijoita.

Osa lautakunnan kokouksista on pidetty niissä Lapin kunnissa, joista ei ole edustajaa hy-
vinvointi- ja yhdyspintalautakunnassa. Tällöin kunnan edustajat on kutsuttu kokoukseen
keskustelemaan ajankohtaisista, lautakunnan tehtäväalueeseen liittyvistä asioista. Tam-
mikuun kokous pidettiin Ranualla, elokuun kokous Ylitorniolla ja syyskuun kokous ja se-
minaari Sodankylässä. Sodankylän seminaarissa käsiteltiin strategian toteuttamisohjel-
mien valmistelua lautakunnan tehtäväalueen näkökulmasta.

Lautakunta hyväksyi Lapin hyvinvointialueen järjestöavustusperiaatteet ja -avustuskäy-
tännöt helmikuun kokouksessaan. Avustusperiaatteiden mukaisista järjestöjen toi-
minta-avustuksista päätettiin kesäkuussa. Lautakunta myönsi toiminta-avustuksia yh-
teensä 102 000 euroa 20 eri yhdistykselle. Elokuun kokouksessa lautakunta päätti järjes-
töavustusperiaatteiden päivittämisestä, jolloin järjestöavustukset laajennettiin koske-
maan myös säätiöitä ja yleishyödyllisiä yhteisöjä. Päivitettyjen avustusperiaatteiden poh-
jalta syyskuussa järjestettiin toiminta-avustusten täydennyshaku, jossa myönnettävistä
avustuksista lautakunta päättää lokakuun kokouksessaan. Elokuun ja syyskuun kokouk-
sissaan lautakunta on päättänyt myös avustusperustaisista kumppanuussopimuksista.
Avustusperustaisia kumppanuussopimuksia on tehty viiden (5) yhdistyksen kanssa.
Osana sopimuksia avustuksia on myönnetty yhteensä 89 679 euroa.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen kertomuksen ja -suunnitelman valmistelu käynnistyi hyvinvointialuestrategian hyväksymisen jälkeen keväällä 2023. Kokouksissa lautakunta on kuullut valmistelun tilanteesta ja evästännyt viranhaltijoita valmistelussa. Elokuun ja syyskuun kokouksissa lautakunta on seurannut ja evästännyt myös hyvinvointialueen yhdyspintakokonaisuuden valmistelussa.

Lautakunta on käsitellyt myös muita lautakunnan tehtäväalueeseen liittyviä asioita, kuten ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön valmistelun tilannetta, Lapin hyvinvointialueen liittymistä Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot (STESO) ry:een sekä elintapaohjaukseen liittyvän liikunnan ja hyvän ravitsemuksen edistämisen hankerahoitushakemusta. Helmikuun kokouksessa lautakunta teki aluehallitukselle esityksen muutoksesta hallintosäännön 40 §:ään koskien hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnan tehtäviä ja toimivaltaa.

Kaksi lautakunnan jäsentä osallistui lautakunnan edustajina Lapin sosiaali- ja terveystyöille syyskuussa 2023. Lautakunta päätti edustajien osallistumisesta syyskuun kokouksessa.

Osallisuus- ja asiakkuuslautakunta

Osallisuus- ja asiakkuuslautakunta kokoontui 1.1.-30.9.2023 yhteensä 6 kertaa ja käsitteli yhteensä 54 asiaa. Yksi suunniteltu kokous peruttiin puheenjohtajan päätöksellä. 9.2.2023 pidettiin lautakunnan seminaari, jossa työskenneltiin yhdessä hyvinvointialueen osallisuusohjelman parissa. Seminaarissa kuultiin myös Sitran ja THL:n osallisuuden ja osallistumisen kansallisia asiantuntijoita. Lautakunnan jäsenet ovat olleet kokouksissa läsnä hyvin ja jäsenen ollessa estynyt on kutsuttu varajäsen.

Osallisuus- ja asiakkuuslautakunnan esittelijänä on toiminut kehittämis- ja strategiapalveluiden toimialajohtaja Mikko Häikiö ja valmistelijana osallisuuden ja vaikuttamisen erityisasiantuntija Heljä Rahikkala. Lautakunnan sihteeri sekä hänen varahenkilönsä on nimetty hallinto- ja tukipalveluista. Edellä mainittujen lautakunnan tukena toimivien hyvinvointialueen viranhaltijoiden ja työntekijöiden palkkamenot ovat kehittämis- ja strategiapalveluiden, osallisuustoiminnan sekä toimistopalveluiden kustannuspaikoilla.

Tarkastelujakson aikana lautakunta hyväksyi 2.3.2023 (17 §) osallisuuden, osallistumisen ja vaikuttamisen toimenpidesuunnitelman vuodelle 2023 ja tämä annettiin tiedoksi aluehallitukselle. Toimenpidesuunnitelma valmisteltiin, koska hyvinvointialueella ei ollut osallisuusohjelmaa. Aluehallitukselle annettiin 26.1.2023 (5 §) tarkennettu esitys osallisuuspalveluiden organisoitumisesta, resurssoinnista ja tehtävän jaosta. Keväällä 2023 lautakunnan tehtäväalueella valmisteltiin ja käynnistettiin hyvinvointialueen kolmen vaikuttamistoimielimen toiminta. 21.6.2023 (42 §) lautakunta teki aluehallitukselle esityksen muutoksesta Lapin hyvinvointialueen hallintosääntöön 39 §:n koskien osallisuus- ja asiakkuuslautakunnan tehtävää ja toimivaltaa. Syyskuun kokouksessa 5.9.2023 (51 §) lautakunta päätti esittää aluehallitukselle, että Lapin hyvinvointialueella valmistellaan yhdenmukaiset periaatteet asiakas- ja asukasosallisuustoimintaan maksettavista korvauk-

sista sekä korvausten myöntämisperusteet. Lisäksi aluehallitukselle esitettiin, että asiakas- ja asukasosallisuustoiminnan korvauksille varataan määräraha vuoden 2024 talousarvioon- ja -suunnitelmaan.

Lautakunta on kutsunut kokouksiinsa tehtäväalueeseen liittyen viranhaltijoita ja asiantuntijoita hyvinvointialueelta, kunnista sekä muilta keskeisiltä tahoilta. Kokouksissa on kuultu tilannekatsauksia mm. hyvinvointialueen strategiatyön, viestintäpalveluiden sekä laadunhallinnan asiakokonaisuuksien valmistelusta. Hyvinvointialueen keskeisistä hankkeista kuten Tulevaisuuden Sote-keskus, VASA 2- Vahva sote Lapin hyvinvointialueelle -hanke sekä Ikäystävällinen Lappi-hanke 2022–2023 on kuultu esittelyt. Lautakunta on kutsunut kokouksiinsa myös paikallisia asiantuntijoita kertomaan osallisuudesta ja vaikuttamisesta. Kutsuttujen asiantuntijoiden kanssa on käyty keskustelua osallisuuden yhteistyöstä ja yhdyspinnoista.

Keväällä 2023 käynnistettiin hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimien toiminta, joita ovat nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto. Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet toimivat edustamansa ryhmän eli asiakkaiden ja asukkaiden äänitorvena. Lautakunta tekee tiivistä yhteistyötä vaikuttamistoimielimien kanssa. Vaikuttamistoimielimet ovat voineet nimetä jäsenen osallisuus- ja asiakkuuslautakuntaan läsnäolo- ja puheoikeudella ja nimetyt jäsenet on kutsuttu lautakunnan kokouksiin. Lautakunta käsittelee kokouksissaan vaikuttamistoimielimien kokousten päätökset. Tilannekatsauksia vaikuttamistoimielimien toiminnasta pidetään tarpeen mukaan. Vaikuttamistoimielimet ovat voineet evästä ja seurata lautakunnan toimintaa.

Osallisuus- ja asiakkuuslautakunnan tehtävänä on valmistella aluehallitukselle esitys osallisuusohjelmaksi sekä ehdotuksia osallistumisen ja vaikuttamisen menetelmistä. Osallisuusohjelman valmistelu on käynnistynyt hyvinvointialuestrategian hyväksymisen jälkeen kesäkuussa. Lautakunta on käsitellyt osallisuusohjelman valmistelun etenemistä kokouksissaan ja lautakunnalla on ollut mahdollisuus evästä valmistelijoita. Hyvinvointialueen osallisuuden ja vaikuttamisen rakenteiden määrittäminen on käynnistynyt osana osallisuusohjelman valmistelua.

Sekä osallisuusohjelman että muiden strategian toteuttamisohjelmien valmistelussa on pyritty kokeilemaan monipuolisesti ja tarpeen mukaisesti osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja. Pilottien ja muiden kokeilujen perusteella on tarkoitus rakentaa Lapin hyvinvointialueelle soveltuvia osallisuuden tapoja ja rakenteita. Vuonna 2023 hyvinvointialueella toteutuvat Asukaspaneelikokeilu-hanke yhteistyössä Sitran sekä Nuorten hyvinvointia! -pelikokeilu yhteistyössä Kohti Nuorten hyvinvointialueita-hankkeen kanssa. Molemmat kokeilut tuottavat tietoa strategian toteuttamisohjelmien valmisteluun. Tarkastelujaksolla on suunniteltu asukastilaisuuksien sekä laajemman alueille/kuntiin jalkautumisen -toimintamallien ja muita henkilöstön, sidosryhmien, asukkaiden ja asiakkaiden osallistumista ja vaikuttamista mahdollistavien tapojen pilotointeja.

Osallisuus- ja asiakkuuslautakunta antaa hallintosäännön mukaisesti aluehallitukselle lausunnon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämishojelmasta ja sen valmistelusta. Kokouksissa lautakunta on valmistautunut ennakoivasti lausunnon valmisteluun mm. niin, että lautakunnalle on esitelty palveluiden järjestämishojelman valmistelun tilannetta

erityisesti osallisuuteen ja vaikuttamiseen liittyviä suunnitelmia ja toteutuksia. Lautakunnalla on ollut mahdollisuus evästää viranhaltijoita valmistelussa.

Pelastus- ja valmiuslautakunta

Pelastus- ja valmiuslautakunta piti kvartaalilla yhden kokouksen, 7.9.2023 Tervolassa. Keskeisenä asiana on ollut vuosien 2024-2025 palvelutasopäätösesityksen laatiminen aluevaltuustolle ja siihen kytkeytyvästi talouden tilannekuva ja tarpeet palvelutuotannon turvaamisen näkökulmasta tulevana vuosina. Pelastus- ja valmiuslautakunta on nähnyt välttämättömänä toimintavalmiuteen vaikuttavien puutteiden korjaamisen hyvinvointialuekehityksessä sekä toiminnan rahoituksen turvaaminen siten, että pelastuslaitos säilyttää toimintaedellytyksensä myös osana hva-kokonaisuutta.

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto on kokoontunut 30.9. mennessä 4 kertaa. Käsiteltyjä asioita on ollut 51, joissa on valittu nuorten edustajia eri toimielimiin sekä työryhmiin, esitelty palvelustrategiatyötä, Hyvinvointia! -peliä, perhekeskusmallitoimintaa, pelastuspalveluita, käsitelty toimintasääntöä ja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja. Nuorisovaltuuston jäsenet ovat osallistuneet aktiivisesti heille osoitettuihin työryhmiin ja toimielimiin.

Nuorisovaltuuston toimintamalli kehitetään yhdessä nuorten kanssa ja ensimmäinen toimikausi on tarkoitettu mallin kehittämiseen. Esimerkiksi toimintasääntömuutokset liittyvät toiminnan kehittämistyöhön.

Vammaisneuvosto

Vammaisneuvostolla on ollut kolme kokousta 30.9. mennessä, joissa käsiteltyjä asioita on ollut yhteensä 35. On valittu vammaisneuvoston edustajia eri toimielimiin ja työryhmiin, esitetty toimintasäännön hyväksyminen aluehallitukselle, annettu lausunnot omaishoidon tuen vapaisiin, vammaispalvelujen perhehoidon toimintaohjeeseen, kehitysvammaisten työtoimintapalvelun hankintaan ja asumispalveluiden hankintaan, kuultu hyvinvointialueen laskutuksiin, palvelustrategiatyöhön sekä kuljetuksiin liittyvistä asioista. Lisäksi on hyväksytty toiminta- ja viestintäsuunnitelma, jonka mukaisesti on käynnistetty vammaisten palvelujen kokonaistutustuminen.

Vanhusneuvosto

Vanhusneuvostolla on ollut kolme kokousta 30.9. mennessä ja käsiteltyjä asioita on ollut yhteensä 34. On valittu vanhusneuvoston edustajia eri toimielimiin ja työryhmiin, kuultu palvelustrategiatyöstä, asukaspaneeli –hankkeesta, hyvinvointialueen laskutuksiin liittyvistä asioista, ikääntyneiden asumiseen liittyvästä hankkeesta, hyväksytty toiminta- ja viestintäsuunnitelma ja kuultu kuljetuspalveluista.

Perehtyminen ikäihmisten palvelukokonaisuuteen on aloitettu ja sitä jatketaan koko toimintakauden ajan.

Toimielinten sekä hyvinvointialuevalmistelun ja vakiinnuttamisen talous

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Toimielimet + Hva valmistelu ja vakiinnuttaminen	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	9 624	7 847	81,5 %
Myyntituotot	41	0	0,0 %
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	9 547	7 847	82,2 %
Muut toimintatuotot	36	0	0,1 %
Toimintakulut	-11 862	-1 917	16,2 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-1 271	-911	71,7 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-274	-113	41,1 %
Muut henkilösivukulut	-51	-19	36,8 %
Palvelujen ostot	-360	-557	154,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16	-7	43,3 %
Avustukset	-295	-302	102,3 %
Muut toimintakulut	-9 594	-9	0,1 %
Toimintakate	-2 238	5 930	-265,0 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	0	
Vuosikate	-2 238	5 930	-265,0 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-2 238	5 930	-265,0 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 238	5 930	-265,0 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	0	
Sisäiset toimintamenot	0	-5	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Toimielimet	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	77	0	0,0 %
Myyntituotot	41	0	0,0 %
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	36	0	0,0 %
Toimintakulut	-2 315	-1 396	60,3 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-1 271	-791	62,2 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-274	-103	37,7 %
Muut henkilösivukulut	-51	-17	32,7 %
Palvelujen ostot	-360	-233	64,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16	-7	43,3 %
Avustukset	-295	-237	80,3 %
Muut toimintakulut	-48	-9	18,2 %
Toimintakate	-2 238	-1 396	62,4 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	0	
Vuosikate	-2 238	-1 396	62,4 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-2 238	-1 396	62,4 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 238	-1 396	62,4 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	0	
Sisäiset toimintamenot	0	-5	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Hva-valmistelu ja vakiinnuttaminen	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	9 547	7 847	82,2 %
Myyntituotot	0	0	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	9 547	7 847	82,2 %
Muut toimintatuotot	0	0	
Toimintakulut	-9 547	-521	5,5 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	0	-120	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	0	-9	
Muut henkilösivukulut	0	-2	
Palvelujen ostot	0	-324	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	
Avustukset	0	-65	
Muut toimintakulut	-9 547	0	0,0 %
Toimintakate	0	7 326	
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	0	
Vuosikate	0	7 326	
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	0	7 326	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	7 326	
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	0	
Sisäiset toimintamenot	0	0	

5.2. Sosiaalipalvelut

Toimialan kuvaus

Sosiaalipalveluiden tarkoituksena on ylläpitää ja edistää hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta. Tavoitteena on lisäksi hyvinvointialueen asukkaiden omatoimisuuden ja osallisuuden edistäminen.

Sosiaalipalvelut turvaa yhdenmukaisin perustein tarpeenmukaiset, yhdenvertaiset, riittävät ja laadukkaat palvelut hyvinvointialueen asukkaille. Sosiaalipalveluihin sisältyy perheiden ja työikäisten palvelut, vammaisten palvelut ja ikääntyneiden palvelut.

Sosiaalipalveluissa työskentelee n. 3300 viran- tai toimenhaltijaa.

Toimialan olennaiset tapahtumat

Aluehallitus hyväksyi loppuvuoden aikana sosiaalipalveluihin yhtenäisiä palveluiden myöntämisperusteita, palvelusetelien sääntökirjoja ja toimintaohjeita. Yhtenäisten ohjeiden valmistelu on jatkunut myös vuonna 2023 ja joiltakin osin toimintaohjeisiin on ollut tarvetta tehdä tarkennuksia kevään 2023 aikana.

Keskeisintä alkuvuoden aikana on ollut yhtenäisten toimintaohjeiden ja käytäntöjen täytäntöönpano. Kuntouttavan työtoiminnan, sosiaalisen kuntoutuksen ja vammaisten työtoimintojen kuntasopimukset on valmisteltu kevään aikana ja syyskuun aikana sekä aluehallitus että kuntien ja kaupunkien hallitukset ovat hyväksyneet sopimukset.

Osa sekä ikääntyneiden että vammaisten asumispalveluiden palveluntuottajista irtaantui vuoden vaihteessa palvelusetelien sääntökirjoista. Sääntökirjoista irtaantumisia on tapahtunut myös vuoden 2023 aikana vuoden 2024 hinnankorotusesitysten yhteydessä. Vammaisten asumispalveluissa hinnat poikkeavat suuresti toisistaan, koska palvelua on ostettu suorahankintoina. Palveluntuottajien kanssa on käyty neuvottelut asumispalveluiden hinnoista. Ikääntyneiden asumispalveluissa on jo tehty iso kilpailutus ja vammaispalveluissa vastaava on käynnistynyt.

Hallinnon ja tukipalveluiden; erityisesti toimistopalveluiden ja asiakaslaskutuksen eriytyminen substanssitoimialalta on vaikuttanut sosiaalipalveluiden toimintoihin ja prosessien muodostaminen on vielä kesken. Tilanne on kuitenkin parantunut kahteen ensimmäiseen neljännekseen verrattuna.

Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota on varmistettu mm. Yhtenäisellä johtoryhmätyöskentelyllä, kouluikäisten palveluiden kehittämällä ja palvelualuekohtaisten oppilashuollon yhteistyöryhmien kokoamisella.

Henkilöstön saatavuuden ongelmat ovat aiheuttaneet palveluihin saatavuusongelmia ja palveluissa on jouduttu turvautumaan vuokratyövoimaan sekä hoitohenkilöstön että so-

siaalityöntekijöiden osalta. Sosiaalityöntekijöiden saatavuudessa on ollut ongelmia erityisesti pohjoisella ja Lounaisella palvelualueella. Hoitohenkilöstön saatavuushaasteita on kaikilla alueilla. Henkilöstön saatavuushaasteet edellyttävät tehtävärakenteen tarkastelua eri ammattiryhmien välillä ja myös palkkausrakenteen uudistamista. Tämä työskentely jatkuu edelleen. Henkilöstön rekrytointihaasteet aiheuttavat kuormitusta erityisesti esihenkilötyöhön.

Kevään aikana lähiesihenkilötyötä on vahvistettu ja perustettu uusia palveluvastaavien virkoja ja toimia. Henkilöstön nimikkeiden yhtenäistäminen on käynnistynyt. Psykologien henkilöstömitoitus 780 lasta/ koulupsykologia on tullut voimaan 1.8.2023 ja tätä varten on perustettu 17 uutta psykologin virkaa. Lisäksi sosiaalipalveluissa on valmisteltu valvontayksikön perustamista ja yksikköön on perustettu tarvittavat virat. Valvontapäällikkö on aloittanut työskentelyn elokuussa, mutta muilta osin rekrytoinnit ovat vielä kesken.

Järjestämissuunnitelman ja siihen liittyvien osaohjelmien sekä talouden tasapainottamisen valmistelutyötä on tehty syksyn aikana vastuualueilla ja ohjelmien vastuuhenkilöiden toimesta. Sosiaalipalveluista osaohjelmissa selvitetään mm. Ympäri vuorokautisen asumisen oman tuotannon määrää ja laitoshoidon purkua (Kolpene).

Aluehallitus teki keväällä päätöksen sosiaalihuollon yhtenäisen asiakastietojärjestelmän käyttöönotosta. Projekti ei ole vielä käynnistynyt aiemmasta aikataulusta poiketen. Tavoitteena edelleen on, että yhtenäinen järjestelmä on käytössä syksyllä 2024.

Yksilöasioiden jaostolla on ollut kahdeksan kokousta vuoden 2024 aikana.

Toimialajohto teki kevään aikana kuntakierroksen kaikkiin hyvinvointialueen kuntiin. Kolmannen neljänneksen aikana kaikkien palvelualueiden vastuuyksikköjohtajien kanssa on käyty yhteiset keskustelut. Erityisesti palvelualueiden johtoryhmien toimeksianto on syytä tarkentaa.

Perheiden ja työikäisten palvelut

Perheiden ja työikäisten palvelut vastaa perheiden ja työikäisten asiakasryhmien sosiaalityön, ja -ohjauksen, kotipalvelun, kotihoidon omaishoidon, liikkumisen ja asumisen ja lastensuojelun palveluista sekä sosiaalipäivystyksestä. Palveluihin sisältyy myös oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalvelut.

Perheiden ja työikäisten palvelut jakaantuvat alueellisiin vastuuyksiköihin ja alueilla seuraaviin palveluyksiköihin: perheiden palvelut, lastensuojelun palvelut, työikäisten palvelut sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut. Perheoikeudelliset palvelut on hallinnollisesti keskitetty kaakkoiselle palvelualueelle.

Kolmannen vuosineljänneksen aikana organisaatiota on edelleen miehitetty, mutta nyt erityisesti palvelutehtävien osalta. Haussa on ollut koulupsykologien, sosiaaliohjaajien ja

sosiaalityöntekijöiden virkoja. Erityisesti perhesosiaalityö ja aikuissosiaalityö ovat näyttäneet haastavina palveluiden järjestämisen kannalta. Molemmissa palveluissa on isoja alueellisia eroja järjestämisessä ja saatavuudessa, eikä asiakasmääristäkään ole vielä saatu luotettavaa tietoa. erityisesti lähipalveluiden tuottamisessa on ollut haasteita joillakin palvelualueilla ja henkilöstöä on jouduttu rekrytoimaan henkilöstöfirmojen välityksellä.

Perheneuvola palvelua ei ole saatavilla pohjoisella palvelualueella lainkaan, mikä synnyttää vajetta matalankynnyksen perhepalveluissa, erityisesti kasvatuksellisen ohjauksen ja neuvonnan, vanhemmuuden tuen palveluissa. Oppilashuollon palvelutarpeeseen on kyetty vastaamaan kuraattoripalvelujen osalta, mutta psykologipalveluita on paikattu ostopalveluilla ja palkkaamalla ns. koulupsykykkareita psykiatrisia sairaanhoitajia kouluun maailmaan arjen tueksi. Aluehallituksen päätöksestä, lisätä koulupsykologien virkoja, huolimatta sekä oppilashuolto että perheneuvola toiminta vaatii toimiakseen runsasta psykologipalveluiden ostoja, mikä tekee toiminnasta sirpaleista. Perheoikeudelliset palvelut, joka aloitettiin keskitetysti järjestettynä palveluna vuoden alusta, on edennyt pisimmälle koko hyvinvointialueen yhteisenä perhepalveluna ja palvelukokonaisuudessa on päästy miettimään tulevaa ja kehittämään uudenlaista toimintakulttuuria. Palvelu on myös ainoa, josta nykyisellään saamme luotettavat tilastot. Perheoikeudellisissa palveluissa on 15 henkilötyövuotta ja kuluvana vuonna on vahvistettu 1262 elatussopimusta, joista 371 heinä-syyskuun aikana. Vanhemmuuden selvittelyjä on tehty 236, joista 31 kuluu neljänneksellä. Huolto-, asumis- ja tapaamissopimuksia on vahvistettu 705, joista 230 viimeksi kuluu neljänneksellä. Olosuhdeselvityksiä on valmistunut 18, joista 4 heinä-syyskuun aikana ja täytäntöönpanosovitteluja on ollut 7, joista yksi viimeksi kuluu neljänneksen aikana.

Lastensuojelussa näkyy edelleen voimakkaasti kuntien aikana tekemättömäksi jääneet työt. Sijoitusten määrä on ollut kasvussa erityisesti pienillä paikkakunnilla, joilla ei ole ollut käytössään riittävästi henkilökuntaa. Lastensuojelun henkilöstötilanne on jossain määrin parantunut alkuvuoden tilanteesta, tosin osittain rekrytointi firmoilta ostetun henkilöstön vuoksi. Määräaikoihin on pystytty paremmin vastaamaan lastensuojelun palveluntarpeen arvioinnissa, mutta edelleen haasteena näyttää mittava oikeudellisten asiakirjojen sekä muistutusten määrä. Täysi-ikäisten jälkihuollon siirtämistä alle 30-vuotiaitten aikuissosiaalityöhön valmistellaan kaikilla palvelualueilla. Tilastointia haittaa tällä hetkellä ohjelmistotoimittajien haasteet jopa siinä määrin, että ohjelmiston toimittaja on pyytänyt Thl:ltä lisää aikaa valtakunnallisten tietojen toimittamiseen ohjelmistovirheen vuoksi. Lapin hyvinvointialueelle tämä tarkoittaa sitä, että 12 toimipisteestä ei ole vielä tietoja saatavilla ja niiden toimittaminen myös Thl:lle on viivästynyt.

Aikuissosiaalityön haasteena ovat edelleen 'yllätykset' asiakasmäärissä. Asiakkaille on järjestetty sosiaalipalvelua terveydenhuollosta, esim. hankittu paikka asumispalvelusta ja nyt havaitaan, että sosiaalihuollon asiakkaina on lukuisa joukko asiakkaita, joilla ei ole palvelupäätöksiä, saati omaa työntekijää. Asumispalveluissa on tällä hetkellä 309 asukasta, joista suurin osa ostopalveluissa. Tavoitteena onkin saada kokonaiskuva aikuissosiaalityön asiakkaista eri palveluissa vuoden loppuun mennessä. Tietoja kerätessä on kuitenkin käynyt selväksi, että asumisen palvelut päihde- ja mielenterveyspalveluissa tulee kilpailuttaa mahdollisimman pian. Toimeentulotukiasiakkaiden määrä on kasvussa, sa-

moin aikuisia koskevien huoli-ilmoitusten määrä. Maahanmuutto- ja kotoutumispalveluihin liittyvien korvausten hakeminen valtiolta on viivästynyt ja yhteistyö työelämää tukevilla palveluilla hakee edelleen paikkaansa. Käytännöt eri alueilla poikkeavat suuresti toisistaan ja molemmissa palveluissa mietitäänkin mahdollisen keskitetyn järjestämisen vaikutuksia palvelun laatuun, yhdenvertaisuuteen ja toimivuuteen. Kiireellisessä sosiaalityössä ja sosiaalipäivystyksessä virka-aikaista päivystystä on pienissä toimipisteissä keskitetty isompiin palvelupisteisiin. Isoin osa yhteydenotoista on havaittu ei kiireellisiksi ja 90% palveluohjaukselliseksi puheluiksi. Palveluohjauksen kehittämistä mietitään tulevaisuudessa kaikkien sosiaalipalveluiden yhteisenä asiana. Sosiaalipäivystyksen takapäivystykseen on riittänyt työntekijäitä, mutta ympärivuorokautisessa päivystyksessä on henkilöstön saatavuushaasteita toimitiloista johtuen. Uusia tiloja ja päivystyksellistä yhteistyötä mietitään yhdessä pelastustoimen ja ensihoidon kanssa.

Työskentely ammattiryhmien väliseksi tehtäväjaoiksi ja uusien toimintatapojen löytämiseksi jatkuu edelleen. Samalla kartoitetaan mahdollisuuksia tuottaa palveluja osin etänä. Työnjaon selkiyttämiseksi sosiaalihuollon toimialan sisällä on myös havaittu tarvetta. Yhteiset asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnit eivät aina ole toteutuneet, mikä on osaltaan pitkittänyt asiakasprosesseja. Myös vahvistettuun toimivaltaan ollaan esittävässä muutoksia. Toimivallan muokkauksella haetaan toimivuutta myös valtaisan muistutusten, kanteluiden sekä erilaisten selvitysten ja lausuntojen käsittelyprosessiin. Perheiden ja työikäisten palveluissa em. asioita tulee edelleen kymmenkunta viikoittain, mikä työllistää edelleen esimiehiä runsain määrin. Sosiaalisen raportoinnin pilottia on kehitetty ja laajennettu, edelleen kehitettävää on palautteen antaminen sekä raporttien käsitteleminen eri johtamisen tasoilla. Sosiaalisia raportteja on tehty mm. asumiseen, asunnottomuuteen ja toimivaltaan liittyvissä asioissa.

Uutena esille nousseena haasteena näyttäytyy henkilöstön työskentelytilat. Viestejä kantautuu ympäri Lappia siitä, ettei tiloja ole riittävästi tai tilat joita on käytössä eivät henkilöstön viestin mukaan ole kunnossa sisäilman osalta. Toimitilahallinto selvittelee asiaa. Vastuualue on myös törmännyt haasteisiin yksityisten palveluntuottajien tilojen suhteen: Yksi yksikkö on jo suljettu ja asukkaat siirretty toisaalle, lisäksi yhdestä on vuokrasopimus päättyvässä ja Laphan tulee kiireellä etsiä asukkaille uudet tilat.

Talouden osalta ei edelleenkään ole tarkkoja tietoja. Nykyisellään ennuste näyttää reilua ylitystä erityisesti asiakaspalveluiden ostoissa. Tiliöinnit ja kustannuspaikat eivät vielä ole kohdillaan, esim. vuokria ei ole vielä kohdennettu oikein, mm. toimialojen välinen jako vuokratukustannuksista on vielä tekemättä. Perheiden ja työikäisten palvelujen toteuma näyttää 5% ylitystä syyskuun loppuun mennessä, euroissa puhutaan 5,2 miljoonan euron ylityksestä. Lisämäärärahaa tullaan hakemaan loppuvuodesta.

Vammaisten palvelut

Vammaisten palvelut (vammaispalvelut) vastaa vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisista palveluista. Vammaisten palvelut jakaantuvat alueellisiin vastuuyksiköihin ja alueilla seuraaviin palveluyksiköihin: vammaissosiaalityö ja -ohjaus, päiväaikaiset palvelut ja asumisen palvelut. Erityisen vaativan tuen yksikön (Kolpene) palvelut ovat keskitettyä palvelua

Asiakkailla myönnettävien palveluiden sekä laadun / tason ja yhdenmukaistaminen on ollut käynnissä koko kuluvan vuoden. Osana em. kokonaisuutta erityisesti viranomaistoiminnan osalta henkilöstä on perehdytetty yhteisiin toimintaprosesseihin ja käytäntöihin. Sosiaalihuollon asiakasprosessin kehittämistyössä on hyödynnetty Vahva sote hankkeen (2023–2025) resurssia.

Palveluiden järjestämisen tapoja on edelleen monipuolistettu ja toimintakäytäntöjä on yhdenmukaistettu sekä tarkennuksia ja päivityksiä on tehty eri asiakirjoihin. Parhaillaan valmistelussa on mm. asumispalveluiden ja työtoiminnan hankinta ja käynnistymässä on henkilökohtaisen avun hankinta. Lisäksi valmistelussa on kehitysvammaisten lasten asumisyksikön tarvekartoituksen ja hankesuunnitelman valmistelu.

Erityishuollon yksilöllistä järjestämistä varten hyvinvointialueelle on nimetty päätöksiä tekevän vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmä ja vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmät joka alueelle. Päätöksiä tekevä moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmä on kokoontunut viisi kertaa.

Vastuualueen johtamisessa on panostettu yhteensovitettuun johtamiseen. Keskeistä on ollut muodostaa riittävä yhteinen tilannekuva ja jaettuun tilannekuvaan perustuen kohdentaa toimia niihin vammaispalveluiden osa-alueisiin, joissa on havaittu suurimpia puutteita ja sekä korjaamaan osin näitä puutteita. Asiakaskohtaisen viranomaistehtävien ja siihen liittyvien tehtävien koordinoinnista vastaa Kaakkoinen palvelualue. Viranomaistoiminnan kehittämisen painopisteenä on ollut asiakasprosessin sekä palveluiden järjestämisen tapojen yhtenäistäminen. Asiakkaiden palveluiden yhdenvertaisuuteen ja palvelun laatuun on kiinnitetty erityistä huomioita kaikessa lakisääteisten tehtävien toimeenpanossa sekä asioiden valmistelussa. Vammaispalvelujen toiminnasta on tehty kahdeksan muistutusta. Muistutuksen aiheina on ollut lähinnä myönnetyn palvelun toimivuus. Vammaispalvelun viranhaltijapäätöksistä on tehty 29 muutoksenhakua yksilöasioiden jaostoon.

Eduskunta on tehnyt päätöksen uuden vammaispalvelulain lykkäämisestä. Uusi vammaispalvelulaki astuu voimaan 1.1.2025. Vammaispalvelulain uudistuksen mahdollisesti tuomiin laajoihin muutoksiin ja haasteisiin varautuminen on kuitenkin käynnistynyt. Viranomaistehtävien riittävä resurssointi tulee varmistaa jo vuoden 2024 talousarvion valmistelussa huomioiden Lapin hyvinvointialueen lähtötilanne (lakisääteisiä tehtäviä ei kyetä hoitamaan lain edellyttämällä tavalla) sekä uudistuva vammaispalvelulaki.

Käynnistymässä on sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän käyttöönoton konkreettinen valmistelu. Tietojärjestelmät ja niiden toimimattomuus vaikeuttavat yhä laajasti

työn tekemistä eri tasolla. Hajanaiset asiakastietojärjestelmät ovat haastaneet työnteke-
misen tapoja sekä viranomaistyön tarkoituksenmukaista organisointia. Lisäksi asianhal-
lintajärjestelmän kankeus on vaikeuttanut johdon valmistelutehtäviä.

Hallinto- ja tukipalveluiden ja sosiaalipalveluiden toimialan yhdyspintoja koskevat raken-
teet ovat yhä osin hahmottomia ja toimintatavat luomattomia. Em. syistä johtuen viran-
omaistehtävien johtaminen on vaikeutunut useilla eri yhdyspinnoilla ja epäselvyydet
kuormittavat palveluiden järjestämistä. Esimerkiksi itäisellä palvelualueella ongelmia on
aiheuttanut vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten järjestäminen.
Matkapalvelukeskus on ilmoittanut joutuvansa kilpailuttamaan kuljetukset uudelleen.
Taksivälityksen puuttuminen ja normaalitason hintojen on arvioitu nostavan kuljetus-
kustannuksia alueella noin 10 %.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöstön riittävydessä eri osa-alueilla on ollut haasteita koko
vuoden. Ammattihenkilöstön määrän riittämättömyys, henkilöstön rekrytointiongel-
mat ja osin vaihtuvuus, toiminnan yhdenmukaistaminen ja siitä aiheutuneet muutokset
sekä hajanaiset asiakastietojärjestelmät ovat kuormittaneet vammaisten palveluiden
henkilöstöä joka tasolla. Vammaispalveluiden toiminnan luonne sosiaalihuollon erityis-
palveluina edellyttää riittäviä ja pysyviä resursseja viranomaistehtävien hoitamiseen sekä
panostamista työntekijöiden perehdyttämiseen että osaamisen kehittämiseen ja am-
matilliseen johtamiseen

Palvelutakuu on toteutunut Kaakkoisella alueella vireillepanosta selvitykseen keskimää-
rin kuukaudessa (7 vrk) 84 % ja päätökset (3 kk:ssa) 99 %, Itäisellä alueella vireillepanosta
selvitykseen (7 vrk) 100 % ja päätökset (3 kk:ssa) 100 %, Palvelutakuu on toteutunut vireil-
lepanosta selvitykseen Pohjoisella alueella eriävästi; joista Enontekiö, Muonio, Kittilä ja
Kolari (7 vrk) 100 %. Inarin (7 vrk) 90 % ja Pellon 95 % tilastot perustuvat arvioon ja Utsjoen
tilastoa ei ole saatavilla. Päätökset on tehty (3 kk:ssa) Enontekiö, Muonio, Kittilä 100 %,
Kolari 92 %, Inari sekä Pello 90 % arvioon perustuen, Utsjoen tilastoa ei ole saatavilla. Pal-
velutakuu on toteutunut vireillepanosta selvitykseen Lounaisella alueella toimipisteit-
tään eriävästi; josta Kemi (7 vrk) 99 %, Keminmaa (7 vrk) 43 %, Tervola 85 %, Ylitornio (7 vrk)
73 %. Tornion ja Simon osalta tietoa ei saada järjestelmästä. Päätökset on tehty (3 kk:ssa)
Kemi 99 % (3 kk), Keminmaa 57 % (3 kk), Tervolassa 100 % (3 kk), Ylitorniolla 100 % (3kk),
Tornion ja Simon osalta tietoa ei saada järjestelmästä.

Henkilökohtaisen avun voimassa oleva päätös on Itäisellä alueella 189 asiakkaalla, Kaak-
koisella alueella 560 asiakkaalla, Lounaisella alueella 665 asiakkaalla ja Pohjoisella alu-
eella 132 asiakkaalla.

Asumispalveluiden omassa toiminnassa yksiköiden käyttöaste on ollut korkea ja oman
toiminnan yksiköihin on ollut osittain jonoa. Oman toiminnan asumisyksiyöissä on ollut
Itäisellä alueella keskimäärin kuukaudessa 51 asukasta, Kaakkoisella alueella 87 asukasta,
Lounaisella alueella 149 asukasta ja Pohjoisella alueella 41 asukasta. Vaativan erityisen
tuen yksiyöiden oman toiminnan asumispalveluissa (Kolpene) on 101 asukasta. Jonoa on
ryhmämuotoisiin asumispalveluihin, kun taas rivitalomuotoisissa palveluissa on muu-
tama paikka vapaana. Pitkäaikaisen laitospalvelun kuntoutuksen ja asumisen yksi-
köissä on yhteensä 37 asukasta ja yksikköihin on jonoa, eikä siellä edistyneille asiakkaille

löydy sopivaa jatkoasuinpaikkaa. Myös kuntoutusyksikkö täyttyy aikuisista ja lapsista, jotka eivät voi joko palata aiempiin asumisyksikköihinsä tai koteihinsa. Myllärin pajan päivätoiminta jatkaa kasvua, tilojen tarvetta lisää Myllärin koulun aamu- ja iltapäivähoito.

Ikääntyneiden palvelut

Ikääntyneiden palvelut jakaantuvat alueellisiin vastuuyksiköihin ja alueella palveluyksiköihin. Iäkkäiden palveluihin kuuluvat asiakas- ja palveluohjaus, kotona asumista tukevat palvelut ja asumisen palvelut. Asiakas- ja palveluohjaus sisältää palvelutarpeen arvioinnin, omais- ja perhehoidon sekä ikääntyneiden sosiaalityön. Kotona asumista tukeviin palveluihin kuuluvat kotihoito ja tukipalvelut ja asumisen palveluihin ikääntyneiden asuminen eri muodoissaan. Iäkkäiden palveluita järjestetään myös saamenkielisinä ja saamelainen kulttuuri huomioiden.

Kesän jälkeen on koottu ikääntyneiden palvelujen tilannekuvaa palvelujen järjestämisen suunnittelun pohjaksi. Edelleen asiakkaiden palvelujen järjestämisen ja jatkuvuuden turvaaminen sekä henkilöstön ja esihenkilöiden osallistuminen muutoksissa on ollut keskiössä. Vastuualueen ja palvelualueiden järjestäytyminen uuden organisaation mukaisesti on edennyt suunnitellusti. Hankkeiden kehittämistyö on tukenut strategisia tavoitteita ja muutosprosesseja.

Ikääntyneiden palveluja järjestetään omana toimintana, ostopalveluina ja palvelusetelillä. Palvelusetelisääntökirjat on hyväksytty tukipalveluissa, lääkkeiden annosjakelussa, kotihoidossa ja asumispalveluissa. Asiakkaille myönnettävien palveluiden sekä toimintakäytänteiden yhdenmukaistaminen on edelleen käynnissä. Käytännöt ovat olleet hyvin vaihtelevat ja vastuualueen sisällä onkin erityisesti panostettu hyväksytyjen palvelujen myöntämisperusteiden yhdenmukaiseen käyttöön ja jatkettu säännöllistä perehdytystä asiakas- ja palveluohjauksen henkilöstölle.

Palveluseteli on ollut käytössä lähinnä kotihoidossa ja asumispalveluissa. Palvelusetelin käyttöönotto lääkkeiden annosjakelun ja tukipalvelujen osalta on edennyt. Yhteiset toimintaprosessit tukipalveluiden kanssa ovat edistyneet ja muun muassa palveluseteli päätösten tekeminen asiakasmaksuyksiköissä on saatu ajan tasalle. Järjestelmän käyttöön liittyvät prosessit ovat selkiytyneet niin yrittäjille kuin asiakkaille, mutta kokonaisuuden hallinta vaatii edelleen yhteistä työstämistä asiakasmaksuyksiköiden kanssa. Osa asumispalvelujen palveluntuottajista irrottautui siirtymävaiheessa palvelusetelituottajuudesta. Irtautumisia on ilmoitettu tapahtuvan myös vuoden 2024 alusta.

Valmistelussa on kilpailutukset lääkeautomaattien ja turvapuhelimien hankinnasta. Omaishoidon tuen ja perhehoidon palkkioiden hallinta on siirtynyt OIMA-järjestelmään. Valmistelussa on siirtyminen yhtenäiseen interRAI-alustaan ja yhtenäisten interRAI-arviointivälineiden käyttöön sekä erillisten RAI-tietokantojen yhdistäminen. Valmistelutyötä on tehty myös erilaisissa vastuu- ja toimialat yhdistävissä ryhmissä liittyen järjestämisen suunnitelman työstämiseen sekä Vasa II- hankkeissa erityisesti kuntoutuksen ja terveydenhuollon palvelujen yhdyspinnoilla.

Ikääntyneiden palvelujen johtamisjärjestelmään sisältyy Lounaisen Lapin palvelualueelle kuuluva koordinoituvastuu asiakas- ja palveluohjaukseen sisältyvien asiakaspäästösten ja palveluihin ohjautumisen yhdenmukaisuuden varmistamisesta ja ohjauksesta. Perehdytystä on järjestetty viikoittain palvelujen myöntämisperusteisiin, palvelukuvauksiin, asiakasmaksuihin ja omais- ja perhehoidon sisältöihin. Toimintamalli on osoittautunut varsin toimivaksi alkuvaiheen koordinaation kannalta, mutta jatkossa tarvitaan yhtenäisen asiakasohjauksen rakenteiden tarkastelua. Alueiden asiakas- ja palveluohjausyksiköiden rakentuminen on vielä osin murroksessa johtuen henkilöstövaihdoksista. Alueiden lähtötilanne on ollut erilainen.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoitus on muuttunut 1.4.2023 lukien 0,65 hoitajaa/ asukas. Ikääntyneiden palveluihin perustettiin omaan toimintaan 8 ohjaajan, 16 lähihoitajan ja 6 sairaanhoitajan toimet 1.3.2023 lukien. Esihenkilöille ja koko henkilöstölle muutos on ollut haastavaa. Uudet järjestelmät ja muutos isompaan organisaatioon ja verkostomaiseen työtapaan siirtymiseen on lisännyt työn kuormittavuutta.

Hoito henkilöstön saatavuudessa on ollut edelleen haasteita. Erityisesti Itäisellä ja Pohjoisella alueella sekä vakituisia että määräaikaista toimia on jäänyt edelleen täyttämättä. Sijaisten saannissa on ollut vaikeuksia kaikilla alueilla ja käytössä on ollut ennakoitua enemmän vuokratyövoimaa. Kaikilla palvelualueilla jäi hoitajien kesäajan sijaisuuksia täyttämättä, mikä näkyy kasvuna vuokratyövoiman käytössä. Myös sosiaalityöntekijöiden saatavuudessa on ollut vajetta. Rekrytointia oman henkilöstön saamiseksi on tehty aktiivisesti.

Kehittämishankkeiden säännöllisten kokoontumisten ja ohjausryhmien kautta on varmistettu hanketyön tukevan strategisia painopisteitä ja yhteisiä tavoitteita. Ikäystävällinen Lappi-hankkeessa on valmistelu hyväksytty Ikääntyneiden palvelujen omavalvonta-ohjelma, edistetty teknologia-avusteisen palvelujen käyttöönottoa, yhdenmukaistettu kotihoidon käytäntöjä ja tehty valmisteluyhteistyötä asiakas- ja palveluohjauksen kanssa. TuSote Lapissa-hankkeen kautta on edistetty RAI- arviointiosaamista ja arviointivälineiden käyttöönottoa koko hyvinvointialueella. Ikääntyneiden kuntoutuksen osiossa on keskiössä ennakoivan kotiutusmallin, kotikuntoutuksen ja arviointijaksojen kehittämistyö. YM:n Ikääntyneiden asumisen kehittämisen hankkeessa tuotettiin ennakoitietoa päätöksenteon tueksi ja mallinnettiin kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä ikääntyvien asumisympäristöjen kehittämiseksi.

Palvelujen saatavuus

Toimintatietojen keruu toiminta vuodelta on haasteellista eri järjestelmien vuoksi ja yhtenäisen tiedonkeruun alustat ovat vielä valmistelussa. Luotettavia tietoja ei ole vielä käytössä. Osittaisen tarkastelun perusteella palvelutarpeen selvittely on aloitettu viivytyksettä ja/tai pääsääntöisesti 7 arkipäivän kuluessa. Ympäri vuorokautiseen palveluasumiseen myönteisellä päätöksellä odottavien määrä oli syys-lokakuun vaihteessa 210 henkilöä; Pohjoinen 36, Itäinen 7, Kaakkoinen 91 ja Lounainen alue 71 henkilöä. Odottajien määrässä on kasvua toukokuun tilanteeseen nähden.

Syyskuun seurannan mukaan kotihoidon palvelut pystytään pääsääntöisesti tarjoamaan tarpeen mukaan viivytyksettä.

Kolmannella vuosineljänneksellä ikääntyneiden talousarvio on ylittynyt 3,9 %:lla, joka tarkoittaa 7,1 miljoonaa euroa syyskuun loppuun mennessä. Kokonaisuutena arvioidaan toimintatuottojen olevan tuloutettu oikealle vastuualueelle. Suurimmat ylitykset ovat palvelujen ostoissa (vuokratyövoima ja ympärivuorokautisen palveluasumisen hinnan nousu ja asiakkaiden lukumäärä on kasvanut).

Riskienhallinnan arviointi

Riskien hallintaa ohjaa valtuuston hyväksymät riskien hallinnan periaatteet, mutta toiminta ei ole vielä systemaattista eikä raportointi- ja arviointikäytänteet ole vakiintuneet. Poikkeamista käydään keskustelua toimialan ja vastuualueiden palaverissa. Jokainen johtava viranhaltija vastaa omalta osaltaan vastuualueellaan.

Toimialan suurimmat riskit aiheutuvat henkilöstön saatavuuden ongelmista. Kuten edellä on kuvattu suurimmat haasteet liittyvät hoitohenkilöstön ja sosiaalityöntekijöiden saatavuuteen. Tästä johtuen palveluiden järjestäminen vaarantuu, lyhytaikaisen sijais- ja vuokratyövoiman käyttö heikentää palveluiden laatua ja jatkuvuutta, henkilöstön työhyvinvointia ja nostaa palveluiden kustannuksia.

Riskiä vähennetään lähiesihenkilötyön vahvistamisella, ennakkoinnilla ja rekrytointitoimintaa tehostamalla.

Tietojärjestelmien pirstaleisuus ja hidastaa toiminnan yhtenäistämistä, palveluintegraatiota ja luotettavaa tiedontuotantoa lähivuodet ennen yhteisen potilastietojärjestelmän käyttöönottoa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tavoite		Toteutuma
Ikääntyneiden toimintakyvyn osallisuuden tukeminen	Yhteistyökäytännöt luotu ja sote-palveluiden yhteiset kuvaukset tehty palvelualueittain.	Valmistelussa. Rovaniemen hoitoketju ollut erityisessä selvittelyssä.
Lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen	Yhteistyökäytännöt luotu	Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhteinen suunnittelutyö käynnistynyt. Palvelualuekohtaiset oppilas- ja opiskeluhuollon työryhmät sovittu koulutuksen järjestäjien kanssa ja ryhmät käynnistyneet.

Strateginen tavoite	Mittari	
Lakisääteiset palvelutakuut toteutuvat	Sosiaalihuollon palveluihin pääsy toteutuu lakien ja kansallisten tavoitteiden mukaisesti. 7 vrk - 3kk	Tilastoista luotettavan tiedon saaminen haasteellista. Palvelutakuu ei kaikilta osin ole toteutunut ja toteutumisessa on alueellisia eroja.
Tehtävänkuvien selkiyttäminen	Laaditut tehtävänkuvat	Mallitehtävänkuvien laadinta käynnistynyt.
Asiakas saa tarvitsemansa palvelut joustavasti ja yhteensovittuna kokonaisuutena.	Mittarit suunniteltu ja valittu.	Valmistelussa, mutta tietopohja puutteellinen.
Turvallinen siirtymä toteutuu ja palveluiden yhtenäistäminen on käynnistynyt.	Yhteydenotot	Yhteydenottoja ei ole voitu lukumääräisesti seurata, mutta alkuvuoden runsaasiin yhteydenottoihin verrattuna tilanne normalisoitunut.
Perustason palvelut vahvistuvat ja painopiste siirtyy raskaammista palveluista perustasolle.	Lastensuojelun uudet asiakkaat vähenevät. Perhekeskusten lkm Ikääntyneiden jonotusvuorokaudet	Ei toteutunut, tietojärjestelmistä luotettavan tiedon saaminen haasteellista

Toimialan ja vastualueiden talous

Vuoden 2023 talousarvioon liittyi useita epävarmuustekijöitä. Talousarvion pohjana oli kuntien v. 2022 alkuperäiset talousarviot ja tilinpäätökset olivat erityisesti lastensuojelun- ja ikääntyneiden palveluiden osalta alkuperäistä talousarviota suuremmat.

Sosiaalipalveluiden talousarvioon on tehty yksi muutos vuoden 2023 aikana. Sosiaalipalveluiden toimialan menoista on syyskuun loppuun mennessä toteutunut 80,1 % ja tuloista 86,2 %. Toimintakate ja vuosikate on 79,2 %.

Menot ja ylitysennuste ovat kasvanut edelliseen osavuosikatsaukseen verrattuna.

Vammaisten palvelujen toimintakate oli tuolloin 49,8 % ja ikääntyneiden palveluiden 51,8 %. Vammaispalveluiden toimintakate on nyt 79,5 % ja ylitysennuste 4,5 milj. Euroa. Vammaispalveluissa ylitysennustetta on sekä ostopalveluissa että henkilöstömenoissa. Ostopalveluiden ylitykseen sisältyy Coronarian 2,4 milj. Euron kustannus ja n. 300 000 euron vuokratyövoiman käyttö. Ikääntyneiden palveluissa menojen ylityspainetta on henkilöstömenoissa ja ostopalveluissa. Lisäksi aiemmasta katsauksesta puuttunee osa palvelujen ostojen kustannuksista.

Ikääntyneiden palveluiden toimintakatteen toteutuma 78,9 % ja ylitysennuste 12 milj. Euroa. Ylityspaine on ostopalveluissa ja henkilöstömenoissa. Ostopalveluiden ennuste sisältää vuokratyövoiman kustannuksia 5 milj.

Perheiden ja työikäisten palvelujen menojen ylitysennuste 5,9 milj. euroa on pääasiassa lastensuojelun ostoissa.

Loppuvuonna ostopalveluiden käyttöä ja henkilöstömenoja on arvioitava tarkemmin. Menot on käytävä läpi kustannuspaikkakohtaisesti.

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Sosiaalipalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	49 000	42 218	86,2 %
Myyntituotot	11 584	1 906	16,4 %
Maksutuotot	25 531	23 413	91,7 %
Tuet ja avustukset	2 970	9 767	328,8 %
Muut toimintatuotot	8 914	7 133	80,0 %
Toimintakulut	-398 347	-318 881	80,1 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-129 927	-104 258	80,2 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-29 224	-23 698	81,1 %
Muut henkilösivukulut	-5 369	-4 213	78,5 %
Palvelujen ostot	-175 494	-143 845	82,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 573	-5 655	74,7 %
Avustukset	-26 867	-18 866	70,2 %
Muut toimintakulut	-23 893	-18 347	76,8 %
Toimintakate	-349 347	-276 663	79,2 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	0,0 %
Korkokulut	-25	0	0,0 %
Muut rahoituskulut	0	-53	
Vuosikate	-349 373	-276 716	79,2 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	-6	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-349 373	-276 722	79,2 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-349 373	-276 722	79,2 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	1 051	
Sisäiset toimintamenot	-50 271	-34 991	69,6 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Sosiaalipalvelujen toimialajohto	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	0	139	
Myyntituotot	0	0	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	139	
Muut toimintatuotot	0	0	
Toimintakulut	-1 090	-766	70,3 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-834	-515	61,7 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-177	-109	61,7 %
Muut henkilösivukulut	-34	-21	61,7 %
Palvelujen ostot	-20	-113	564,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15	-3	19,0 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-10	-5	52,9 %
Toimintakate	-1 090	-626	57,5 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-13	
Vuosikate	-1 090	-640	58,7 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-1 090	-640	58,7 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 090	-640	58,7 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	0	
Sisäiset toimintamenot	-50 158	-151	0,3 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Perheiden ja työikäisten palvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	3 657	2 741	74,9 %
Myyntituotot	40	12	29,5 %
Maksutuotot	2 081	1 809	87,0 %
Tuet ja avustukset	303	47	15,5 %
Muut toimintatuotot	1 233	873	70,8 %
Toimintakulut	-82 174	-65 561	79,8 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-21 987	-16 022	72,9 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-5 568	-4 019	72,2 %
Muut henkilösivukulut	-912	-654	71,6 %
Palvelujen ostot	-47 256	-40 143	84,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-379	-397	104,6 %
Avustukset	-2 635	-1 793	68,0 %
Muut toimintakulut	-3 435	-2 534	73,8 %
Toimintakate	-78 517	-62 820	80,0 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-11	
Vuosikate	-78 517	-62 832	80,0 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-78 517	-62 832	80,0 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-78 517	-62 832	80,0 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	0	
Sisäiset toimintamenot	0	-6 427	7934355 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Vammaisten palvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	5 729	3 946	68,9 %
Myyntituotot	2 422	856	35,4 %
Maksutuotot	1 823	1 881	103,2 %
Tuet ja avustukset	141	53	37,8 %
Muut toimintatuotot	1 344	1 156	86,0 %
Toimintakulut	-89 981	-70 895	78,8 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-25 325	-22 074	87,2 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-5 265	-4 779	90,8 %
Muut henkilösivukulut	-1 013	-896	88,5 %
Palvelujen ostot	-39 429	-30 852	78,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 044	-811	77,7 %
Avustukset	-13 618	-8 525	62,6 %
Muut toimintakulut	-4 287	-2 957	69,0 %
Toimintakate	-84 252	-66 949	79,5 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	0,0 %
Korkokulut	-25	0	0,0 %
Muut rahoituskulut	0	-12	
Vuosikate	-84 277	-66 961	79,5 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	-6	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-84 277	-66 966	79,5 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-84 277	-66 966	79,5 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	3	
Sisäiset toimintamenot	-24	-5 902	24840,1 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Ikääntyneiden palvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	39 614	35 392	89,3 %
Myyntituotot	9 122	1 037	11,4 %
Maksutuotot	21 628	19 722	91,2 %
Tuet ja avustukset	2 527	9 528	377,1 %
Muut toimintatuotot	6 337	5 105	80,5 %
Toimintakulut	-225 103	-181 659	80,7 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-81 781	-65 647	80,3 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-18 215	-14 790	81,2 %
Muut henkilösivukulut	-3 410	-2 643	77,5 %
Palvelujen ostot	-88 788	-72 737	81,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 134	-4 445	72,5 %
Avustukset	-10 613	-8 548	80,5 %
Muut toimintakulut	-16 162	-12 850	79,5 %
Toimintakate	-185 489	-146 268	78,9 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-17	
Vuosikate	-185 489	-146 285	78,9 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-185 489	-146 285	78,9 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-185 489	-146 285	78,9 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	1 048	
Sisäiset toimintamenot	-89	-22 512	25317,7 %

5.3. Terveyspalvelut

Toimialan kuvaus

Terveyspalvelujen toimialan tarkoitus on väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja turvallisuuden edistäminen sekä terveyserojen kaventaminen järjestämällä ja tuottamalla tarpeenmukaisia, asiakaslähtöisiä ja kustannusvaikuttavia terveyspalveluja sekä tukemalla osaamisellaan hyvinvointialueen muita toimialoja sekä alueen kuntia ja muita toimijoita. Palveluiden antaminen perustuu väestön ja yksittäisten potilaiden tarpeisiin ja näyttöön perustuviin menetelmiin. Terveyspalvelut vastaa osaltaan hyvinvointialueen valmiudesta ja varautumisesta.

Toimialan olennaiset tapahtumat

Terveysjohtaja

Terveyspalvelujen toiminnassa suurin muutos Q3/2023 on ollut Muurolan sairaalan muutto LKS kampukselle. Muutto sujui häiriöttä.

Hoitoon pääsyn määräajat ns. hoitotakuupotilailla kiristyivät 1.9.2023 siten, että perusterveydenhuollossa hoitoon tulee päästä viimeistään 14 vrk kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista ja suun terveydenhuollossa viimeistään 4 kk kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Erikoissairaanhoidon hoitotakuusäädöksiin ei tullut muutoksia.

Hoidon saatavuus toteutuu pääosin. Erikoissairaanhoidossa hoitotakuu ylittyy tällä hetkellä tekonivelleikkauksissa ja kardiologiassa hoitajapulan ja toimenpideradiologioiden puutteen vuoksi. Perusterveydenhuollossa THL:n tilastojen mukaan hoito on toteutunut 0-14 vrk:ssa 84 prosentissa hoitotakuukäynneistä elokuussa 2023 ja suun terveydenhuollossa 94% potilaista on päässyt hoitoon 3 kk kuluessa vuonna 2023. Hoitoon pääsyn seuranta ja omavalvontaa vaikeuttaa, että hoitotakuutiedot tilastoituvat eri potilastietojärjestelmistä eri tavoin, mielenterveys- ja päihdepalvelujen tai kuntoutuspalvelujen osalta ei hoitoon pääsystä synny käytännössä lainkaan luotettavaa tietoa.

Peruspalveluissa suurimmat ongelmat ovat hammaslääkäripulan vuoksi Rovaniemen suun terveydenhuollossa, minkä osalta Lapin AVI harkitsee 800 000 € uhkasakon antamista. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkäriille pääsystä hoitotakuu osittain ylittyy ja terveysasemakohtaisesti hoitoon pääsystä on eroja. Pääsääntöisesti kuitenkin kiireettömään hoitoon pääsee 2-3 vk ajassa. Alueella on psykologipula, minkä vuoksi mm. neuropsykiatristen häiriöiden diagnostiikassa on pitkät jonot. Perustason mielenterveyspalveluissa on edelleen puutteita etenkin lasten ja nuorten palveluissa. Puheterapeuteista ja toimintaterapeuteista on alueella pulaa eikä kuntoutus toteudu kaikilta osin 3 kk määräajassa. Palveluja on jouduttu palveluiden turvaamiseksi ostamaan.

Toimistotyön tuki ei ole vielä kattavasti järjestynyt vastuuyksiköille ja kehittämistä on jatkettu toimistopalvelujen kanssa.

Sosiaalipalvelujen kanssa yhteistyössä on järjestelty paikallisesti toimipisteissä esihenkilötehtäviä. Palvelujen yhteentoimivuutta edistetään mm. Perhekeskuskehittämisen, opiskeluhuollon ja eri asiakasryhmien kuntoutuksen osalta.

Strategian ohjelmatyö ja talouden tasapainottamisohjelma on meneillään. Ohjelmatyön ohjausryhmä on antanut tehtäväksi lisäksi erillisselvityksiä, joista vastuu ensihoidon, tilannekeskussuunnittelun, erikoissairaanhoidon ja sairaansijakokonaisuuden osalta on terveystaloudissa.

Ulkoistussopimusten ja sopimusten haltuunotto jatkuu edelleen. Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n kanssa on jatkettu tiiviisti voimaanpanolain 29§ mukaisia neuvotteluja sopimuksen muuttamisesta uuden lainsäädännön mukaiseksi.

Johtajayliääkäri

Lapin hyvinvointialueen omavalvontaohjelmaa, sääntökirjoja ja tarkastusraporttikäytäntöä päivitetään.

Valvontayksikön organisointi on käynnissä ja valvontapäällikkö on aloittanut työnsä. Hyvinvointialuejohtaja on nimittänyt työryhmän valmistelemaan esitystä valvontayksikön sijoittumisesta hyvinvointialueen organisaatiossa. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvojat ja potilasturvallisuudesta ja lääkitysturvallisuudesta vastaavat suunnittelija-valvojat keskitetään yhteisen valvontapäällikön alaisuuteen. Valvojien/suunnittelija-valvojien rekrytointi on käynnissä.

Hyvinvointialueen yhteisen lääkehoitosuunnitelman valmistelu moniammatillisesti on käynnissä. Lääkehoitosuunnittelutyöryhmän tehtävänä on yhdenmukaistaa lääkehoidon turvallisuutta lisäävät käytännöt hyvinvointialueella.

Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen kanssa on pidetty valmiussuunnittelun yhteinen työpaja syyskuussa. Valmiussuunnittelussa hyödynnetään kansallista Valsu-portaalia.

Turvallisuusympäristön muutoksiin liittyvät toimet ovat lisänneet suunnittelun ja varautumisen tarvetta sekä Lapin hyvinvointialueella että pohjoisella yhteistoiminta-alueella.

Hoitotyön johtaja

Hoitohenkilöstön saatavuus on edelleen haasteellista. Kaikkiin sijaisuuksiin ei ole saatu työntekijää, toistaiseksi voimassa oleviin vakansseihin on ollut hakijoita. Henkilöstön kehittäminen ja osaaminen yksikön kanssa on tehostettu yhteistyötä onnistuneen rekrytointin toteutumiseksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) kanssa on valmisteltu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten rekrytointia Lapin hyvinvointialueelle Euroopan unionin (EU) ja Euroopan talousalueen (ETA) maista. Projekti on osa Talent Boost -ohjelman kansainvälisen rekrytointin Work in Finland -toiminnon palvelu-

kokonaisuutta. Myös YTA alue tulee kilpailuttamaan kansainvälisen rekrytoinnin palveluntuottajan hyvinvointialue Pohteen johdolla. Yksityinen palveluntuottaja rekrytoi Suomesta hoitotyön ammattilaisia Laphalle 31.12.2023 asti.

Hoitotyön toimintaohjelmaa on työstetty ja painopistealueiksi on valittu laatu, opiskelijaohjaus, pito- ja vetovoima, osaaminen ja tutkimus ja kehittäminen. Osa-alueisiin sisältyvät tavoitteet, keinot ja mittarit. Jatkotyöstämiseen osallistetaan lähiesihenkilöt yksiköineen.

Näyttöön perustuvaa toimintaohjelmaa painevaurioiden ennaltaehkäisemiseksi kehitetään sairauksien ja ehkäisyn hoidon lounaisen ja kaakon palvelualueilla yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa. Näyttöön perustuvia kansallisia hoitotyön toimintamalleja edistetään hoitotyön strategian mukaisesti palvelualueilla.

Sairauksien ehkäisy ja hoito

Sairauksien ehkäisyn ja hoidon vastuualue järjestää ja tuottaa neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, seulonnat, sekä muut terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen palvelut, perusterveydenhuollon avosairaanhoidon palvelut, suun terveydenhuollon palvelut, perusterveydenhuollon sairaalahoidon sekä kotisairaalapalvelut.

Sairauksien ehkäisy ja hoito tekee tiivistä yhteistyötä muiden vastuuyksiköiden kanssa kokonaispalveluiden sujuvuuden turvaamiseksi. Keskiössä on ollut nyt sekä vastaanototoimintojen, että akuuttihoidon ja suun terveydenhuollon kehittäminen, jotta pystyttäisiin vastaamaan kiristyvään hoitotakuuseen. Käytäntöjen ja ohjeistusten yhtenäistäminen on myös ollut työn alla. Tärkeänä kehittämiskohteena on ollut myös ennaltaehkäisevät palvelut, etenkin lasten ja nuorten palvelut.

Vastaanottotyössä on kehitystyö tavoitteena lisätä hoidon jatkuvuutta, saatavuutta ja digitaalisten palvelujen käyttöä. Saatavuuden osalta tavoitteena on vastata 2 viikon määräaikaan perusterveydenhuollossa ja 3 kk määräaikaan suun terveydenhuollossa. Myös palveluverkon tarpeen arviointia on aloitettu, että yksiköt olisivat mahdollisimman kustannustehokkaita ja käytettävissä oleva sote-ammattilaisten työpanos olisi mahdollisimman tehokkaasti käytössä.

Hoitohenkilöstön koulutuksia ja tarvetta kartoitettu runsaasti. Avovastaanoton osalta INR- koulutukset, haavanhoitokoulutukset, päivystävän sairaanhoitajan koulutus sekä hoidontarpeenarviointi koulutus. Vuodeosastoilla palliatiivisen hoidon koulutus, inr sekä haavanhoitokoulutukset. Vuodeosastokoordinaattori aloittaa syksyllä 2023 koko Laphan alueella ja sen kautta edistyy kliinisen hoitotyön näkökulmien arviointi ja osastojen seuranta.

Neuvolatoimintaa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa sekä tähän kytkeytyvää sairauksien hoitoa kehitetään vastaamaan lasten ja nuorten mielenterveyden ja neuropsykiatriisiin haasteisiin monialaisessa yhteistyössä. Alkuvuoden aikana maksuton ehkäisy

alle 25-vuotiaille on otettu käyttöön koko hyvinvointialueen alueella. Oppilashuollon palvelualuekohtaiset työryhmät on koottu alkuvuoden 2023 aikana ja ikäneuvola -projekti etenee ja toiminta on suunniteltu käynnistettäväksi 10/23 koko Lapin alueella.

Tavoitteena on myös saada palvelutarjonta laadukkaaksi ja tasapuoliseksi koko hyvinvointialueella huomioiden yksiköiden toimivuus ja alueiden erityistarpeet. Erityis-huomiona ja tavoitteena on reagoida ja panostaa sote-henkilökunnan rekrytointiin ja viihtyvyyteen ja sitä kautta pyrkiä turvaamaan riittävä osaaminen ja tarvittavat sekä osaavat työntekijät palvelutuotannon turvaamiseksi. Ostopalveluita on määrätietoisesti ja onnistuneesti purettu koko alkuvuoden ajan. Lisäksi on erityisen tärkeää saada turvattua koko hyvinvointialueen alueella toimiva yhteistyö oppilaitosten ja yliopiston kanssa ja turvata koulutusoikeudet. Yhteistyö Yliopiston kanssa on sujunut nyt hyvin ja koulutus sopimukset ovat voimassa koko Lapin alueella.

Palvelut järjestetään pääosin omana toimintana ja osana kokonaisulkoistuksia. Vuonna 2023 merkittävimmät palveluhankinnat ovat Kemin, Tornion, Keminmaan, Tervolan ja Posion terveystalosten laajat ulkoistussopimukset.

Kotisairaaloimintaa ja vuodeosastotoimintaa kehitetään ja syyskuussa aloittaa kotisairaala- ja vuodeosastokoordinaattori koko Lapin alueella sekä terveyden edistämisen koordinaattorit, jotka on saatu valittua kaikilla neljälle palvelualueelle.

Toiminta- ja työkyvyn tuki

Keskitettyissä kuntoutuspalveluissa on perustettu kliinisesti erikoistuneen sairaanhoitajan toimi kipupoliklinikalle ja siihen on nimetty tehtävää jo aiemmin hoitanut työntekijä. Tämä mahdollistaa toiminnan kehittämisen pitkäjänteisesti ja nyt on käynnistetty selvitys kipustimulaattoreiden asentamisen siirtämisestä KYS:stä LKS:n omaksi toiminnaksi. Kuntoutusohjauksessa ja puheterapiassa on ollut useita rekrytointeja auki ja prosessit vielä kesken, osa kuntoutusohjauksesta ja kommunikaatiopalvelu joudutaan tuottamaan ostopalveluin. Joidenkin potilasryhmien osalta kuntoutusohjausta ei pystytä järjestämään hoitotakuun puitteissa. Aikuispsykiatrian poliklinikan fysioterapeutin psykofyysiseen fysioterapiaan jono on noin vuosi, LKS:n lantionpohjafysioterapiaan jono on noin viisi-kuusi kuukautta. Rintaproteesien sovituspalvelu on siirretty LKS:n alueella omaksi toiminnaksi. LKS:N toimintaterapeutin avoin toimi ja sijaisuus on saatu täytettyä. Työterveyslääkärin ja -hoitajan rekrytointiin on haettu kehittämisrahaa työterveyshuollon järjestämisen ja työkyvyn tuen mallin suunnittelemiseksi. Länsi-Pohjan ja LSHP:n Effectorien yhtenäistämiprojekti on alkanut 9/23 ja on valmis 2/2024.

Alueellisissa kuntoutuspalveluissa puhe- ja toimintaterapiaan pääsyssä edelleen haastetta, Rovaniemellä toimintaterapiajono ylittää reilusti hoitotakuu, sekä mm. Sodankylässä, Kemijärvellä, Utsjoella ja Ivalossa myös hoitoonpääsyssä esiintyy viivettä. Ryhmämuotoisen kuntoutuksen järjestämisen osalta on käynnistetty yhteistyötä kuntien liikuntatoimen kanssa. Kotihoidon kuntoutuksen kehittäminen jatkuu yhteistyössä kotihoidon ja Tulsoite-hankkeen kanssa. Vastuualuejohto on kiertänyt tutustumassa sote-keskusten kuntoutuksen toimintaan. Alueellisten kuntoutuspalveluiden kuntoutusyli-lääkärin virassa on hakuprosessi menossa, lääkäriresurssi on tällä hetkellä vajaa.

Mielenterveys ja riippuvuuksien hoito

Lasten- ja nuorisopsykiatrian osastot muuttivat uudistiloihin Lapin keskussairaalan kampukselle heinäkuun viimeisenä päivänä ja aikuispsykiatrian osastot elokuun puolivälin jälkeen. Muutot sujuivat suunnitellusti eikä potilaiden hoito tai turvallisuus vaarantunut muuttojen myötä. Toiminta uusissa tiloissa on alkanut hyvin ja se muotoutuu ajan myötä hyödyntämään uusien tilojen ja sijainnin tuomia mahdollisuuksia.

13–17-vuotiaiden tahdosta riippumaton hoito alkoi nuorisopsykiatrian osastolla Lapin hyvinvointialueen omana toimintana 4.9.2023. Tarvetta alaikäisten tahdosta riippumattomalle hoidolle alueella selkeästi oli, koska nuorisopsykiatrian osasto on toiminut lähes koko syksyn ajan ylipaikkatilanteessa. Osastolla on ollut hyvin vaativahoitoisia nuoria tahdosta riippumattomassa hoidossa, ja tilanne on vaatinut ylimääräistä resurssointia henkilökunnan osalta. Alaikäisten tahdosta riippumaton hoito uutena toimintana vaatii uusien työmuotojen haltuunottoa ja tässä aikuispsykiatrian osastojen henkilökunta on kiitettävällä tavalla tukenut nuorten osastoa. Kaikkien psykiatrian osastojen keskinäinen läheisyys tuo jo nyt muutoilla tavoiteltua synergiaetua.

Palvelujen saatavuuden ongelmaan Rovaniemellä on tartuttu usealla rintamalla. Perustason palveluiden resursseja on vahvistettu mm. lisäämällä matalan kynnyksen palvelu Mielitiimiin psykiatrin työpanos 23.10.2023 alkaen. Mielitiimissä aikaisemmin tarjottu lyhytterapia on toistaiseksi tauotettu ja siitä vapautuneella henkilöresurssilla helpotetaan hoitoon pääsyä. Neuropsykiatristen häiriöiden alkukartoitusprosessi ei ole toiminut tarkoituksenmukaisella tavalla ja se on keskeytetty tarveselvittelyn ajaksi. Rovaniemellä toimivalla psykiatrian poliklinikalla on jatkunut pitkään jonotilanne ja sen purkaminen on työn alla parhaillaan.

Viime vuosina useita tilamuutoksia läpikäyneet lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikat ovat viimein saamassa pysyvät toimitilat Urheilukadulta. Urheilukadun tilat ovat parhaillaan remontissa ja poliklinikat pääsevät muuttamaan uusiin tiloihin asteittain marraskuun 2023 ja tammikuun 2024 välisenä aikana.

Somaattinen erikoissairaanhoido

Lapin keskussairaalan toiminnassa lähetteet medisiiniselle vastuuyksikölle ovat edellisen vuoden tasolla, mutta käynnit 15 % enemmän. Hoitajaksoja ja hoitopäiviä on kertynyt tavoitteiden mukaisesti edellisvuotta 11-14% vähemmän. Hoitoonpääsyn turvaamiseksi on jouduttu edelleen käyttämään henkilöstövuokrausta ja lääkekustannukset ovat uusien kalliiden lääkkeiden myötä parantuneiden hoitomahdollisuuksien vuoksi kasvaneet jkv. Jatkossa tullevat jonot pidentymään erityisesti neurologian ja reumasairauksien hoitoon.

LKS:n elektiivistä leikkaushoitoa joudutaan tietyissä potilasryhmissä kirurgialla odottamaan tällä hetkellä yli hoitotakuun ajan. Kirurgian vuodeosasto toimii henkilökuntapulan takia supistetulla paikkamäärällä eikä potilaita kyetä ottamaan hoitoon leikkausyksiköstä tarvittavaa määrää. Hoitoon pääsyä on nopeutettu Lisä-VES toiminnalla silmätaudeilla ja plastiikkakirurgiassa. Synnytyksiä kertyi syyskuun loppuun mennessä 657.

Koko vuoden määrä tulee jäämään alle 900. Kuulontutkimusjonon hallitsemiseksi on käytetty oman työvoiman lisäksi ostopalvelua. Uusi aborttilaki astui voimaan 1.9.2023. Laphan alueelle on luotu yhtenäinen hoitopolku, jossa uuden lain hengen mukaisesti psykososiaalisen tuen saamisen varmistaminen toteutetaan oman alueen terveydenhoitajien vastaanotoilla. Palliatiiviseen keskuksen toimintaa laajennetaan yhteistyössä Rovaniemen tk:n kanssa. KNK-poliklinikan henkilökunnan tilojen etsintä ajankohtainen sisäilmaoireilun takia.

Sairaanhoidollisissa tukipalveluissa on perustyön ohella kehitetty yhteistyötä perusterveydenhuollon kanssa. Talous-, hallinto- ja tukipalveluiden tuottamien sisäisten palveluiden saatavuudessa ja laadussa on edelleen ongelmia, mikä vaikuttaa varsinkin farmasian palveluiden (LKS), välinehuollon (pth ja suun th) sekä kuvantamisen (pth) järjestämiseen.

LPKS:n lähetemäärät ja lääkärikäynnit ovat edellisen vuoden tasolla. Silmäleikkaustoitimenpiteitä toteutettiin noin viidennes edellisvuotta vähemmän, mutta muutoin operatiivinen tuotanto oli jokseenkin entisellä tasolla. Synnytyksiä hoidettiin 295, joka on pienin määrä viimeiseen viiteen vuoteen. Hoitojaksoja sairaalassa toteutui 4 % ja hoitopäiviä 10 % edellisvuotta vähemmän.

Päivystys ja valmius

Lapin keskussairaalan yhteispäivystyksen käyntimäärä oli vuoden 2023 syyskuun loppuun mennessä 36063 käyntiä, joista ulkopaikkakuntalaisten käyntejä 3054. Ulkomaalaisten kävijöiden käyntimäärä on ollut kesäaikaan viime vuotta korkeampi. Inarin konsultaatioiden määrä on ollut 2739, mikä on 8 % korkeampi kuin vastaavana aikana 2022. Päivystyspotilaiden läpimenoajat (tammi-syyskuu mediaani ja keskiarvo): Yle-potilaat mediaani 4 h 5 min, keskiarvo 4 h 50 min. (tavoite alle 80 % alle 2 h) ja erikoissairaanhoidon potilaat mediaani 4 h 38 min, keskiarvo 5 h 13 min. (tavoite 80 % alle 4 h). Tavoitteajoista jäädään sekä yle- että esh-potilaiden kohdalla. Päivystyksen ruuhkatilanteita on nyt syksyllä ollut hieman vähemmän kuin alkuvuonna.

Päivystyksen toiminta uusissa tiloissa on vakiintunut, osa uusista menetelmistä on vasta hiljattain otettu käyttöön (esim. astrup-laitteet omassa yksikössä). Henkilöstöltä on tullut positiivista palautetta parantuneesta työrauhasta ja yleinen melutaso on alentunut. Potilaiden yksityisyyden suoja on myös parantunut, mistä on tullut kiitosta potilailta. Hoidon tarpeen arviointia tehdään nyt uudella toimintamallilla (huonetriage), jonka toiminta on usein ruuhkautunut. Ruuhkautumiseen etsitään ratkaisuja analysoimalla tilastoja ja kouluttamalla hoitohenkilökuntaa.

Ostopalveluna tuotetun Mehiläinen Länsi-Pohjan akuuttiklinikalla päivystyskäyntejä kuluun vuoden aikana on kirjattu 15315 kpl ja hoitajakäyntejä 1266 kpl. Call Center puhelinneuvonnan suoritteita on ollut 7157 kpl.

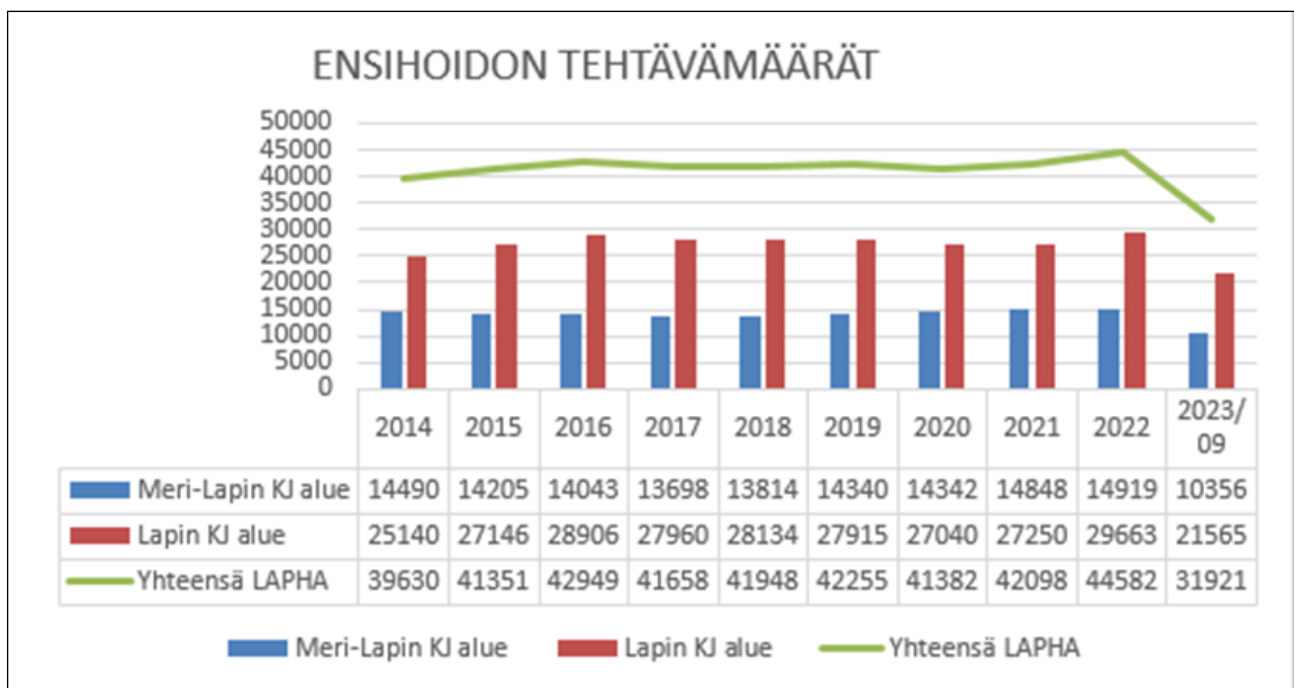
Päivystysapu 116117 neuvontapalvelun käyttöönottoprojektin suunnitelma on siinä vaiheessa, että käyttöönottoa voidaan alkaa suunnitella alkuvuodelle 2024. Palvelun käyttöönoton myötä potilaan ohjausta ja ohjatumista oikea-aikaisesti oikean palvelun piiriin

on tavoite tehostaa, ja siten vähentää päivystysaikaisen hoitoon hakeutumisen tarvetta. Tavoitteen toteutuminen edellyttää riittävää kiirevastaanottoresurssia perusterveydenhuollossa virka-aikana.

Ensihoidon poikkeusluvallisen työajan ehtojen tiukentuminen on heijastunut operatiivisen toiminnan järjestämiseen ja hankaloittanut resurssien joustavaa käyttöä, mutta moni keskeinen ongelmakohta on kuitenkin saatu ratkaistua ja valvojan viranomaisen edellyttämässä työaikakertyminen, sekä poikkeamien sisäisessä väliraportoinnissa 9/23 ei tullut esiin merkittäviä puutteita. Neuvottelut 2024 työaikamuodon osalta on käynnistetty 9/23. Organisaatiomuutoksen ja ensihoitopalveluiden yhdistymisen aiheuttaman rasisitteen vuoksi tavoitetilana on jatkaa toistaiseksi nykyisellä poikkeusluvalla. Selvittelyt työaikamuodon vaihtoehtoista (yleistyöaika vs. poikkeuslupa vs. näiden yhdistelmät) ja eri mallien vaikutuksista käynnistetään 2024 aikana.

Ensihoitopalvelu osana sotepalvelukokonaisuutta sekä hyvinvointialueen tilannekeskukseen sijoittuvan resurssiohjaustoiminnon ohjelmatyökokonaisuuksien suunnittelu on aloitettu, mutta selvitysten eteenpäin saattaminen tulee edellyttämään projektihenkilöiden työpanosta.

Ensihoidon palvelutasopäätöstoteumaa Q3-ajalta ei ole vielä saatu. Taulukossa ensihoidon tehtävämäärien kehitys.

Kaksi valmiuspalveluihin rekrytoitua valmiussuunnittelijaa on aloittanut työnsä, mikä on tehostanut valmiussuunnitelmien etenemistä. YTA-alueen sote-valmiuskeskuksen ohjaama tilannekuvakysely Secapp-järjestelmän kautta on laajentunut sosiaalipalveluiden osalta. Hyvinvointialueelta osallistuttiin viikolla 36 kolmeen valmiusharjoitukseen mm. ensihoidon, Itäisen palvelualueen sekä valmius ja varautumissuunnitteluun osallistuvien

henkilöiden toimesta. Hyvinvointialueen tilannekeskuksen suunnittelua tulevalle pelastus- ja ensihoitoasemalle on jatkettu etenkin tilasuunnittelun näkökulmasta.

Riskienhallinnan arviointi

Henkilöstön saatavuustilanne jatkuu vaikeana, minkä vuoksi hoitoon pääsy viivästyy tai joudutaan hankkimaan suunnittelemattomasti ostopalvelua. Henkilöstön saatavuutta edistetään tukemalla nykyisen henkilöstön työn sujuvuutta ja työhyvinvointia, suunnitelluilla rekrytointihankkeilla sekä jatkuvalla rekrytointi- ja markkinointityöllä yhteistyössä henkilöstöyksikön ja viestinnän kanssa sekä palkkaepäkohtien huomioimisella mm. järjestelyvarojen käytössä.

Esihenkilöiden ja vastuuyksikköjohdon työkuorma tuottaa riskiä koko organisaation toimintaan, esihenkilötehtäviin on osin haasteita löytää tekijöitä, samoin riskiä liittyy kuormitusta lisäävät uudet ohjeistukset ja muutokset, toimistopalvelujen tuen hajanaisuus, vielä epäselvät hallinnolliset menettelyt sekä valta- ja vastuusuhteet sekä osin suuri johdettavan henkilöstön ja toiminnan määrä sekä etä- ja lähijohtamisen siirtyminen osin etäjohtamiseen. Riskiä pyritään alentamaan tarkastelemalla lähiesihenkilöiden tehtäviä ja vahvistamalla lähiesihenkilötyötä myös yhteistyössä sosiaalipalvelujen kanssa ja riittävän hallinto- ja toimistopalvelujen tuen organisoinnilla.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Strateginen tavoite	Toimenpide ja mittari	Q3 /2023
Lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen	<p>Kehittämistoimenpiteet käynnistetty kaikilla palvelualueilla monialaisena yhteistyönä kyllä / ei, laadullinen raportointi</p> <p>Kouluterveyskyselyn mielenterveyteen liittyvät indikaattorit paranevat</p>	<p>Kouluikäisten palvelujen kehittäminen sekä neuropsykiatristen palvelujen kehittäminen on käynnistetty Vasa2-hankkeen tuella.</p> <p>Palvelualuekohtaisten opiskeluhuollon seurantaryhmien käynnistymisestä on sovittu koulutuksen järjestäjien kanssa.</p>
Hyvinvointia ja terveyttä tukevan elämäntavan tukeminen	<p>Terveydenhuollon asiantuntijat mukana paikallisissa ja alueellisissa yhteytyöyhteistyörakenteissa. Kyllä / Ei</p> <p>Yhteisiä yhteyty- ja elintapaohjauksen toimintamalleja on sovittu, otettu käyttöön ja toimintaa seurataan. kyllä / ei, laadullinen raportointi</p> <p>Hyvinvointilähete- tai vastaava toimintamalli käytössä uusilla alueilla kyllä / ei</p>	<p>Terveyspalvelujen koordinaattoreiden toimet perustettu ja rekrytointi käynnissä.</p> <p>Arkeen voimaa –ryhmätoiminta on käynnistynyt yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa.</p> <p>Seksuaaliterveysneuvontaa on kehitetty osana maksuttoman ehkäisyn käyttöönottoa.</p> <p>Ravitsemusterveyden edistämisen selvitystyö meneillään.</p>
Ikääntyneiden toimintakyvyn ja osallisuuden tukeminen	<p>Sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteiset kuvaukset ikääntyneiden palveluissa tehty palvelualueittain kyllä / ei</p> <p>Ikäihmisten hoitoketjun toimivuus, laadullinen raportointi, sairaaloissa jatkohoitoa odottavien määrä.</p>	<p>Käynnistynyt hanketuella yhteistyössä ikääntyneiden palvelujen kanssa.</p> <p>Erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon siirtyminen on sujuvoitunut. Rovaniemellä edelleen odottajia terveyskeskussairaalaan kotihoitoon ja muihin ikääntyneiden palveluihin.</p>
Väestön arjen turvallisuuden edistäminen: päivystyksellisen palveluketjun kehittäminen	<p>116117 otettu käyttöön kyllä / ei</p> <p>Sote-tike-kehittäminen käynnistynyt kyllä / ei</p>	<p>Käyttöönottoprojekti on käynnissä</p> <p>Hyvinvointialueen tilannekusselvytys on meneillään</p>
Palvelujen saatavuus ja jatkuvuus, laakisäiteinen hoitotakuu toteutuu	<p>Hoitoonpääsy < 14 vrk (pth) ja < 3 kk (suun th), muuten terveydenhuollon mukaan. Hoidon jatkuvuusindikaattori otettu käyttöön kyllä/ei</p>	<p>Edellyttää toimenpiteitä. Hoidon saatavuudessa ongelmia osassa palvelupisteitä.</p> <p>Hoidon jatkuvuusmallin käyttöönotto käynnissä.</p>

Asiakkaan kohtaaminen ja kohtelu: asiakaskokemuksen mittaaminen THL:n määrittelyjen mukaisesti	Asiakaskokemuksen mittareita on yhtenäistetty THL määrittelyjen mukaan kyllä/ei, asiakaskokemusta raportoidaan kyllä / ei	
--	---	--

Toimialan ja vastualueiden talous

Talousarviossa 2023 sitova taso suhteessa aluevaltuustoon on vuosikate ja hyvinvointialueen tulos, koska jo ennakolta tiedettiin, että ensimmäisessä talousarviossa menojen ja tulojen kohdentamisessa organisaatioyksiköihin on huomattavaa epävarmuutta. Talousarviota on muutettu useita kertoja vastaamaan toteutumaennustetta 2023, minkä vuoksi vertailu muutettuun talousarvioon 2023 ei ei kerro muutoksista talousarviovuoden kuluessa.

Toteutumasta puuttuu vielä jonkin verran ulkoista laskutusta.

Loppuvuoden taloutta rasittaa alkupuolikasta enemmän henkilöstökulut palkankorotusten vuoksi.

Erityistä kriittistä huomiota tulee kiinnittää niihin ostopalveluhankintoihin, jotka eivät ole välttämättömiä hoitoon pääsyn toteutumiseksi.

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Terveyspalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	53 179	33 637	63,3 %
Myyntituotot	20 822	10 919	52,4 %
Maksutuotot	22 704	16 607	73,1 %
Tuet ja avustukset	8 225	5 181	63,0 %
Muut toimintatuotot	1 428	930	65,2 %
Toimintakulut	-474 890	-350 166	73,7 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-169 415	-123 202	72,7 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-36 536	-26 206	71,7 %
Muut henkilösivukulut	-7 018	-4 947	70,5 %
Palvelujen ostot	-187 786	-142 324	75,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-50 439	-39 347	78,0 %
Avustukset	-156	-89	56,8 %
Muut toimintakulut	-23 540	-14 052	59,7 %
Toimintakate	-421 711	-316 528	75,1 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	21	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-77	
Vuosikate	-421 711	-316 584	75,1 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 718	-2 363	63,6 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-425 429	-318 947	75,0 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-425 429	-318 947	75,0 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	61 717	54 068	87,6 %
Sisäiset toimintamenot	-144 014	-114 263	79,3 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Terveyspalvelujen toimialajohto	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	0	86	
Myyntituotot	0	-10	
Maksutuotot	0	91	
Tuet ja avustukset	0	1	
Muut toimintatuotot	0	5	
Toimintakulut	-3 815	-6 550	171,7 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	0	-708	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	0	-150	
Muut henkilösivukulut	0	-29	
Palvelujen ostot	-3 815	-5 575	146,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-7	
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	0	-81	
Toimintakate	-3 815	-6 464	169,4 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	21	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-17	
Vuosikate	-3 815	-6 460	169,3 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-3 815	-6 460	169,3 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 815	-6 460	169,3 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	0	
Sisäiset toimintamenot	-76 545	-324	0,4 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Sairauksien ehkäisy ja hoito	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	22 170	11 397	51,4 %
Myyntituotot	8 629	1 718	19,9 %
Maksutuotot	12 049	9 218	76,5 %
Tuet ja avustukset	548	10	1,8 %
Muut toimintatuotot	943	451	47,8 %
Toimintakulut	-155 860	-111 427	71,5 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-63 526	-46 560	73,3 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-13 641	-9 886	72,5 %
Muut henkilösivukulut	-2 624	-1 886	71,9 %
Palvelujen ostot	-44 140	-31 449	71,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 050	-12 128	86,3 %
Avustukset	-26	-78	304,3 %
Muut toimintakulut	-17 854	-9 441	52,9 %
Toimintakate	-133 690	-100 031	74,8 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-30	
Vuosikate	-133 690	-100 060	74,8 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-36	-26	70,6 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-133 726	-100 086	74,8 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-133 726	-100 086	74,8 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	32	
Sisäiset toimintamenot	-3 677	-20 599	560,3 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Toiminta- ja työkyvyn tuki	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	2 127	1 324	62,2 %
Myyntituotot	573	167	29,2 %
Maksutuotot	366	292	79,9 %
Tuet ja avustukset	1 112	850	76,5 %
Muut toimintatuotot	77	14	18,0 %
Toimintakulut	-22 739	-16 345	71,9 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-7 132	-5 266	73,8 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 527	-1 127	73,8 %
Muut henkilösivukulut	-294	-215	73,1 %
Palvelujen ostot	-9 939	-6 163	62,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 251	-2 770	85,2 %
Avustukset	-8	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-588	-804	136,9 %
Toimintakate	-20 611	-15 021	72,9 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-7	
Vuosikate	-20 611	-15 028	72,9 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-33	-23	70,7 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-20 644	-15 051	72,9 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-20 644	-15 051	72,9 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	1	
Sisäiset toimintamenot	-365	-3 112	852,8 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Mielenterveys ja riippuvuuksien hoito	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	2 347	1 233	52,5 %
Myyntituotot	1 552	575	37,1 %
Maksutuotot	498	514	103,2 %
Tuet ja avustukset	43	71	163,8 %
Muut toimintatuotot	254	73	28,5 %
Toimintakulut	-42 831	-31 492	73,5 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-21 180	-16 369	77,3 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-4 656	-3 463	74,4 %
Muut henkilösivukulut	-885	-620	70,0 %
Palvelujen ostot	-13 606	-9 310	68,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 160	-824	71,1 %
Avustukset	-123	-11	8,9 %
Muut toimintakulut	-1 220	-894	73,3 %
Toimintakate	-40 484	-30 259	74,7 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-8	
Vuosikate	-40 484	-30 267	74,8 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-13	-9	70,5 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-40 497	-30 276	74,8 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-40 497	-30 276	74,8 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	23	
Sisäiset toimintamenot	-772	-6 639	860,4 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Somaattinen erikoissairaanhoido	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	15 198	12 219	80,4 %
Myyntituotot	6 681	6 305	94,4 %
Maksutuotot	7 967	5 263	66,1 %
Tuet ja avustukset	418	329	78,8 %
Muut toimintatuotot	132	322	243,5 %
Toimintakulut	-195 217	-146 616	75,1 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-53 194	-36 609	68,8 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-11 459	-7 781	67,9 %
Muut henkilösivukulut	-2 204	-1 483	67,3 %
Palvelujen ostot	-97 763	-77 750	79,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-28 795	-21 598	75,0 %
Avustukset	0		
Muut toimintakulut	-1 803	-1 395	77,4 %
Toimintakate	-180 019	-134 397	74,7 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-9	
Vuosikate	-180 019	-134 406	74,7 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 212	-1 999	62,3 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-183 230	-136 405	74,4 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-183 230	-136 405	74,4 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	61 717	53 421	86,6 %
Sisäiset toimintamenot	-57 798	-73 213	126,7 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Päivystys ja valmius	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	11 336	7 379	65,1 %
Myyntituotot	3 388	2 164	63,9 %
Maksutuotot	1 823	1 228	67,4 %
Tuet ja avustukset	6 104	3 920	64,2 %
Muut toimintatuotot	21	67	315,3 %
Toimintakulut	-54 427	-37 736	69,3 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-24 382	-17 691	72,6 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-5 254	-3 799	72,3 %
Muut henkilösivukulut	-1 011	-714	70,6 %
Palvelujen ostot	-18 522	-12 076	65,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 184	-2 020	63,5 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-2 075	-1 437	69,2 %
Toimintakate	-43 092	-30 357	70,4 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-6	
Vuosikate	-43 092	-30 363	70,5 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-425	-306	72,1 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-43 516	-30 669	70,5 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-43 516	-30 669	70,5 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	591	
Sisäiset toimintamenot	-4 857	-10 375	213,6 %

5.4. Pelastuslaitos

Toimialan kuvaus

Esikunta

Esikunta tuottaa koko pelastuslaitoksen yhteiset palvelut ja tukee pelastuspalveluiden ja turvallisuuspalveluiden toimintoja. Esikunta huolehtii pelastuslaitoksen toimialan valmiussuunnittelusta ja sen asiakasrajapinnoista, pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien henkilöstön ammatillisesta perus- ja täydennyskoulutuksesta sekä operatiivisista hankinnoista ja pelastuslaitoksen sisäisestä viestinnästä sekä turvallisuudesta yhdessä hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa. Esikunta on suoraan toimialajohdon alainen.

Käyttösuunnitelman mukaisella rahoituksella kyetään suorittamaan pelastuslaitokselle pelastuslaissa, valmiuslaissa ja muussa lainsäädännössä sekä palokuntasopimuksissa asetetut veloitteet minimitasolla. Esikunnassa on kaikkiaan 5 virkaa, joista kaksi kohdentuu valmiussuunnitteluun, yksi hankintoihin ja koulutukseen, yksi viestintään ja yksi toimialaturvallisuuteen.

Pelastuspalvelut

Pelastuspalvelujen tehtävänä on onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua pelastaa ihmiset, turvata tärkeät toiminnot ja rajoittaa onnettomuuden seurauksia tehokkaasti normaali- ja poikkeusoloissa. Pelastustoiminnan voimavarat mitoitetaan siten, että niillä pystytään toimimaan tehokkaasti ja turvallisesti sellaisissa onnettomuuksissa, jotka arvioidujen uhkien perusteella ovat todennäköisiä.

Pelastuspalvelujen vastuualuetta johtaa pelastuspäällikkö. Pelastuspalvelut vastuualue jakautuu neljään vastuuyksikköön, joita ovat operaatiokeskus, eteläinen-, itäinen- ja läntinen pelastusalue. Vastuuyksiköitä johtaa palopäällikkö (4). Operaatiokeskuksesta johdetaan pelastustehtäviä siellä työskentelevien palomestareiden (6) toimesta sekä annetaan tarvittavat tukitoimet pelastustehtävien hoitajille ja hoidetaan onnettomuuksista tiedottaminen. Pelastusalueet tuottavat varsinaiset operatiiviset pelastuspalvelut koko maakunnan alueelle ja tarvittaessa avustetaan myös naapurivaltioita sekä Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitosta.

Pelastusalueet jakautuvat pelastusasemaryhmiksi (10) ja pelastusasemaryhmät koostuvat pelastusasemista, niiden henkilöstöstä ja kalustosta. Pelastusasemaryhmiä johtaa palomestari. Pelastusalueiden henkilöstö muodostuu pelastuslaitoksen viranhaltijoista sekä sopimuspalokuntien (31 kpl) henkilöstöstä.

Pelastuspalvelujen operatiivinen toimintavalmius sisältää riskianalyysiin perustuvan palvelutasopäätöksen edellyttämän pelastusasemien miehityksen, kaluston ja lähtöajan.

Pelastusasemilta hälytetään pelastustehtäville lähimmät ja tarkoituksenmukaisimmat yksiköt kuntarajoista riippumatta. Tehtäviä on keskimäärin 4500 kpl vuodessa.

Pelastusasemaryhmät huolehtivat normaali- ja poikkeusolojen aikaisesta operatiivisen toimintavalmiuden ylläpidosta, henkilöstön ammattitaidon ja koulutuksen ylläpitämisestä sekä valistus- ja neuvontatoiminnasta.

Turvallisuuspalvelut

Turvallisuuspalvelujen vastuualuetta johtaa riskienhallintapäällikkö. Turvallisuuspalvelut vastuualue jakautuu kolmeen vastuuyksikköön, joita ovat valvonta, asiantuntijapalvelut ja turvallisuusviestintä. Turvallisuuspalvelut tuotetaan omana toimintana ja ovat lakisääteistä viranomaistoimintaa. Pelastuslaitoksien kumppanuusverkoston yhteistyöllä yhdenmukaistetaan tulkintoja ja toimintamalleja sekä kehitetään palveluja yhteisille sähköisille alustoille www.pelastuslaitokset.fi ja www.pelastustoimi.fi.

Valvonnan keskeisiä tehtäviä on ohjata, neuvoa ja opastaa palo- ja henkilöturvallisuuden ylläpidossa ja kehittämisessä sekä valvoa pelastusviranomaisen valvottavaksi määrättyjen säännösten noudattamista. Monialaisia asiantuntijapalveluita tuotetaan rakentamisen ohjaukseen ja kaavoitukseen, kemikaaliturvallisuuteen, yleisötilaisuuksien järjestämiseen ja erikoistehosteiden käyttöön, paloteknisiin laitteisiin, palo- ja poistumisturvallisuuteen. Turvallisuusviestinnässä ohjaus- ja neuvontatyön tarkoituksena on, että ihmiset tunnistavat erilaiset vaaran aiheuttajat, osaavat ehkäistä onnettomuuksia ja toimia oikein onnettomuustilanteissa. Turvallisuusviestintää tekee koko henkilökunta ja sopi-muspalokunnat.

Toimialan olennaiset tapahtumat

Toimialan keskeisimpinä tapahtumina vuosineljänneksellä on ollut palvelutasopäätösesityksen valmistelu aluevaltuustolle. Samoin on tiiviisti seurattu hallitusohjelmatavoitteiden konkretisoitumista resursseiksi vuodelle 2024 ja todettu, että ensi vuoden talousarvio ei pidä sisällään pelastustoimen palvelukykyä parantavaa lisärahoitusta.

Q3 -jaksolla pelastuspalvelut on tuotettu suunnitellusti talousarvion raamissa. Pelastustehtäviä on ollut hieman enemmän kuin edellisenä vuonna vastaavana aikana.

Pelastuslaitoksen oma-valvontaohjelman mukaisesti pelastuspalvelut seuraavat säännöllisesti seuraavia asioita:

1. kiireellisten pelastustehtävien ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika riskiruu-duissa I-III (Pronto / pelastusalueet)
2. kiireellisten pelastustehtävien toimintavalmiusaika korkeariskisissä kohteissa riski-ruuduissa IV (Pronto / pelastusalueet)
3. palokuntasopimuksen toteutuminen (pelastusasemaryhmät / pelastusalueet)
4. väestönvaroitussjärjestelmien toimivuus (kuukausikokeilut, paloasemaryhmät /
5. UPS – suunnitelmien tilanne (operaatiokeskus)

6. korkeariskisten kohteiden kohdekortit (operaatiokeskus)
7. läheltä piti-ilmoitukset, työtapaturmat
8. koulutuksen seuranta
9. talouden toteuma
10. pelastuslastusajoneuvojen ikä (yli 25 v)

Muutamia poikkeamia on syntynyt palokuntasopimuksen mukaisen hälytysvalmiuden puuttumisen vuoksi arkipäivien aikana, jolloin sopimuspalokuntien henkilöstöä on vähän saatavilla. Lisäksi pelastuslaitoksella on edelleen käytössä vanhentunutta pelastusajoneuvokalustoa (yli 25 v), joita uusitaan investointiohjelman mukaisesti. Väestönvaroitustajärjestelmä kaipaa myös uudistamista. Kalustopoikkeamat pystytään korjaamaan nykyisen investointiohjelman mukaan 2032 mennessä. Korkeariskisten kohteiden kohdekorttien laatiminen on käynnistetty operaatiokeskuksen henkilöstön johdolla. Palokuntasopimuksia ollaan uudistamassa ja tavoite on saada uudet sopimukset voimaan viimeistään 1.1.2024. Henkilöstön ja sopimuspalokuntalaisten koulutus- ja harjoitusohjelma on toteutunut suunnitellusti. Työtapaturmilta on onneksi vältytty muutamaa urheiluvammaa lukuun ottamatta, eikä läheltä piti-ilmoituksiakaan ole tullut.

Pelastuslaitoksen omavalvontaohjelman mukaisesti turvallispalvelut seuraavat ja raportoivat johtoryhmälle määräaikaisen- ja epäsäännöllisen valvonnan toteutumien, asiantuntijapalvelujen- ja turvallisuusviestinnän suoritteita, talouden toteutumien, koulutuksen seurannan toteutumien ja läheltäpiti-ilmoitukset. Q3 -jaksolla turvallisuuspalvelujen omavalvontaohjelman mukaisia raportoitavia poikkeamia ei havaittu.

Valvontasuunnitelman mukainen valvonta toteutui riskialttiimpien A1–A6-paloturvallisuusluokan kohteiden osalta. Muiden kohteiden valvonnassa ja asiantuntijapalvelujen toteutumisessa oli suunnitelma poikkeamia, johtuen perhe- ja opiskeluvapaista. Paloturvallisuuden itsearviointia ei saatu käynnistymään vastuuviranhaltijan irtisanoutumisen vuoksi ja käynnistyminen siirtyy vuodelle 2024.

Toimialan ja vastualueiden talous

Pelastuslaitoksen talouden kokonaiskuva sisältää joitakin talouteen mahdollisesti vaikuttavia vielä täsmennyksittäviä tekijöitä. Tällaisia ovat lomapalkkavelan jaksotukset. Kokonaisuutena kolmen neljänneksen talous näyttää kuitenkin pysyneen valtuuston päättämän määrärahakehityksen puitteissa. Määrärahojen käytössä on noudatettu sumeassa tilanteessa varovaisuusperiaatetta eli osa tarvittavistakin toimista on lykätty eteenpäin, jotta nähdään, miten määrärahatilanne kehittyy.

Suurin talousarviohaaste kohdistuu aineet tavarat ja tarvikkeet-tiliryhmään. Pelastuslaitoksen vanhentunut kalusto ja varusteet ovat edellyttäneet suunniteltua enemmän hankintoja toimintavalmiutta ja työturvallisuutta koskevien veloitteiden täyttämiseksi. Määrärahojen riittävyyden turvaamiseksi asetettiin syyskuussa osittainen hankintakielto.

Taloudellisten tavoitteiden asettamisessa kuluvalle vuodelle ei ollut mahdollista huomioida pelastustoiminnan riittämättömän resurssin vahvistamista. Tämä on aiheuttanut

myös toisella vuosineljänneksellä toimintavalmiuden vaarantumista sekä ylityömäärän kasvamista. Resurssitilanne erityisesti harva-alueen osalta on kriittinen ja edellyttää aktiivisia toimia vuoden 2024 talousarvion valmistelussa. Talouden niukka kehitys on tästä näkökulmasta erityinen haaste.

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Pelastuslaitos	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	500	317	63,4 %
Myyntituotot	75	20	
Maksutuotot	356	274	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	69	23	
Toimintakulut	-24 527	-16 648	67,9 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-13 136	-9 110	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-2 802	-1 894	
Muut henkilösivukulut	-539	-372	
Palvelujen ostot	-2 172	-1 418	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 837	-1 438	
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-4 040	-2 416	
Toimintakate	-24 027	-16 330	68,0 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-4	
Vuosikate	-24 027	-16 334	68,0 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-154	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-24 181	-16 334	67,6 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-24 181	-16 334	67,6 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	182	
Sisäiset toimintamenot	-2 519	-2 797	111,0 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Pelastuspalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	337	187	55,4 %
Myyntituotot	75	20	26,1 %
Maksutuotot	193	144	74,2 %
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	69	23	34,1 %
Toimintakulut	-22 757	-15 640	68,7 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-12 129	-8 457	69,7 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-2 589	-1 753	67,7 %
Muut henkilösivukulut	-498	-345	69,4 %
Palvelujen ostot	-1 967	-1 364	69,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 730	-1 396	80,7 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-3 844	-2 324	60,5 %
Toimintakate	-22 420	-15 454	68,9 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-4	
Vuosikate	-22 420	-15 458	68,9 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-154	0	0,0 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-22 574	-15 458	68,5 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-22 574	-15 458	68,5 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	181	
Sisäiset toimintamenot	-2 519	-2 797	111,0 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Turvallisuuspalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	163	131	80,2 %
Myyntituotot	0	0	
Maksutuotot	163	131	80,2 %
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	
Toimintakulut	-1 770	-1 007	56,9 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-1 007	-652	64,8 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-214	-141	65,8 %
Muut henkilösivukulut	-41	-27	65,5 %
Palvelujen ostot	-205	-54	26,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-107	-42	39,4 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-196	-92	46,7 %
Toimintakate	-1 607	-877	54,6 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	0	
Vuosikate	-1 607	-877	54,6 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-1 607	-877	54,6 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 607	-877	54,6 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	1	
Sisäiset toimintamenot	0	0	

5.5. Kehittämisen- ja strategiapalvelut

Toimialan kuvaus

Kehittämisen- ja strategiapalvelut -toimiala toimii aluevaltuuston, aluehallituksen, hyvinvointialueen toimialojen ja niiden alaisten vastuualueiden ja -yksiköiden tukena toimialaan liittyvien palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Toimialan tehtäviä ovat mm. tutkimus-, kehittäminen-, strategisen suunnittelun, laadunhallinnan, viestinnän ja tietohallinnon palvelut.

Toimiala vastaa osallisuus- ja yhdyspintoiminnasta, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen koordinoimisesta ja kehittämisestä. Edellä mainitut tehtävät toteutetaan tiiviissä yhteistyössä luottamus- ja vaikuttamistoimielinten, sidostyhmien ja yhdyspintojen toimijoiden: kunnat, järjestöt ja muut sidosryhmät sekä hyvinvointialueen muiden toimialueiden ja vastuualueiden kanssa.

Kehittämisen- ja strategiapalvelut -toimialan pääpaino ja tavoite on ollut toimialan vastuulle siirtyneiden tehtävälajien toimintamallien laadinnassa ja palvelutuotannon vakioidussa. Kesän jälkeen ja rekrytointien edettyä toiminnan painopistettä on pystytty siirtämään myös toiminnan kehittämiseen ja toiminnan kehittämiseen liittyvän valmistelun edistämiseen. Konkreettisia esimerkkejä edellisestä ovat mm. substanssitoimialojen kanssa laaditut ulkoiset hankehaudat, järjestöyhteistoiminnan käynnistyminen, alueen väestölle toteutetut osallisuustapahtumat ja tietohallinnon kehittämistyön tosiasiallinen käynnistyminen.

Toimialan olennaiset tapahtumat

Tutkimusjohtajan rekrytointi on saatu päätökseen.

Tutkimus- ja kehittämisspalvelut

Tutkimus- ja kehittämisspalvelut -vastuuyksikkö koordinoi ja toteuttaa organisaation tutkimushallinnon palveluja ja organisaatiolaajuisia kehittämishankkeita yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Lisäksi vastuualue hallinnoi hyvinvointialueen hankesalkkua ja toimii erikseen sovittavien hankkeiden ja projektien hallinnoijana.

Saamenkielisten palvelujen kehittäminen -vastuuyksikkö vastaa osaltaan saamenkielisten palvelujen kehittämisestä. Vastuuyksikkö tekee tiivistä yhteistyötä substanssitoimialojen ja palvelualueiden kanssa. Lisäksi vastuuyksikkö tekee tiivistä yhteistyötä Saamelaiskäräjien kanssa.

Vastuualueen toiminta on painottunut kolmannella kvartaalilla edelleen olemassa olevien hankkeiden koordinoimiseen ja edistämiseen sekä uusien, haluttua organisaatiomuutosta edistävien, hankkeiden hakuun. Kuluvan kvartaalin aikana on valmistelu yhteistyössä substanssitoimialojen kanssa uusia toiminnan kehittämishankkeita, jotka on saatettu päätöksentekoon ulkopuolisille rahoittajille.

Kehittämishankkeet ovat jatkaneet hankesuunnitelmien mukaista toimintaansa ja suunnitelmien mukaisesti osa hankkeista on siinä vaiheessa, että niitä ajetaan hanke-teknisesti alas. Rovaniemen kaupungilta siirtyneestä ja meneillään olevasta RIKO-hankkeen jatkosta on neuvoteltu sosiaalipalvelujen kanssa ja hankkeessa kehitetty toimintamalli ollaan juurruttamassa lounaisen ja kaakkoisen alueen toimintamalliksi. Lisäksi Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeessa kehitettyä perheiden palveluiden toimintamallin jatkoa on valmisteltu siirrettäväksi sosiaalihuollon toimialan omaksi toiminnaksi.

Kolmannen kvartaalin aikana on edistetty toimialan vastuulla olevien lautakuntien työskentelyä ja niiden tehtäviin kuuluvia asioita, mm. Yhdyspintatoiminnan kehittäminen ja järjestöavustuksien myöntäminen. Näistä tarkemmin kohdassa lautakunnat ja vaikuttamistoimielimet.

Vastuualueen toiminnan edistämistä on hidastanut edelleen siirtyvään henkilöstöön liittyvät epäselvyydet, henkilöstön vaihdokset ja rekrytointihaasteet.

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (POSKE)

Lapin hyvinvointialue vastaa sopimukselliselta pohjalta Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen Lapin toimintayksikön toiminnasta ja hallinnosta. Toimintatilat on vuokrattu osoitteesta Rovakatu 3 ja Rovakatu 10, sekä Oulussa Isokatu 60, joissa työskentelee Posken ja eri hankkeiden työntekijät. Posken ja hankkeiden resursseilla on palkattu oma taloussihteeri, joka hoitaa Posken Lapin toimintayksikön ja sen yhteyteen liittyvien hankkeiden taloudesta ja kirjanpidosta. Kehitysjohtaja/työelämäprofessori sekä kehittämispäällikkö työskentelevät koko Posken alueella. Koko Posken toimintaa ohjaa neuvottelukunta. Toiminnan rahoitus perustuu lakisääteiseen valtion rahoitukseen sekä kehittämishankkeiden erillisrahoitukseen.

Vuoden 2023 koordinoimme ja toteutamme useita hankkeita:

- Kansa-koulu 5 -hanke (2023-2024),
- Tulevaisuuden sote-keskus Lapissa (STM 2020-2023)
- Vähähiiliset sähköiset sotepalvelut Lapissa (2021-2023), päättynyt 30.8.2023
- Ikäystävällinen Lappi -hanke (STM 2022-2023).
- VASA2– Vahva sote Lapin hyvinvointialueelle (STM, EU 2023-2025)

Hankkeiden koordinointi on tarkoittanut hankkeisiin liittyvien hallinnollisten tehtävien hoitamista (raportointi, maksatus, yhteydenpito kuntiin, aluehallintovirastoon ja Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön), sekä hankkeisiin palkattujen kehittäjätyöntekijöiden tukemista omassa kehittämissäytössään ja eri verkostoissa.

Vuoden 2023 aikana kaikki Posken ja hankkeiden työntekijät ovat kehittäneet vahvuuksiaan ryhmien vetämiseen ja ryhmämuotoisessa osallistamisessa. Kaikki ovat käyneet eri fasiltointikoulutuksia: Fasiltoinnin rautaisannos, Radikaali fasiltointi.

Sosiaalialan osaamiskeskukset ovat mukana STM sosiaalihuollon porrasteisuus selvityksessä, joka valmistuu vuoden loppuun. Selvityksessä kuvataan hyvinvointialueiden nykytila sosiaalihuollon palveluiden osalta. Selvitykseen liittyen alueilla on järjestetty työpajat. Poske on vastannut Pohjoisen YTA-alueen työpajan järjestämisestä.

Posken kehittäjäasiakastoiminta

Asiakkaiden osallisuus on osa kaikkien toimintojen toteuttamista ja hanketyöskentelyä Poskessa ja toimintaa tuetaan kehittäjäasiakasverkostolla. Posken koordinoiman kehittäjäasiakasverkoston tapaamiset toteutuivat yhdessä Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan kehittäjäasiakkaiden kanssa etätapaamisina kevään ja syksyn aikana.

Osaamisen ja asiantuntijuuden lisääminen ja kehittäminen (Poske)

Sosiaalialan konsultaation välittämisen jatkaminen ja asiantuntijoiden verkostointi ja koordinointi (ekollega.fi portaali).

Hyvinvointialueella on tuettu eri osaajaverkostoja eri työkokouksin ja koulutuksin Posken ja eri hankkeiden tuella:

- Konsulttien ja menetelmäosaajien työkokoukset
- Työparityö tarjoaa hva:n työntekijöille mahdollisuutta pyytää työparia haasteellisiin asiakastapauksiin, joissa tarvitaan erityisosaamista tai ulkopuolista työntekijää (lastensuojelu). Lisäksi työparitoiminnan kautta oli mahdollista saada tukea kehittämisprosesseihin ja oman työn arviointiin.
- Ammattilaisten osaamista vahvistettiin eri hankkeissa eri menetelmäkoulutuksilla (mm. mielenterveyden ensiapukoulutusten, IPC-koulutus ja Cool Kids -koulutus)
- Lapin lastensuojelun monialaisen asiantuntijatyöryhmän koordinointia on toteutettu Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen toimesta. Lapin lastensuojelun monialainen asiantuntijatyöryhmä on kokoontunut vuoden aikana 2023 kuukausittain.
- Sosiaalityölle nostetta -valmennuskokonaisuudet ja sosiaalisen kuntoutuksen työpajat on toteutettu kevään aikana palvelualueittain (Tulevaisuuden sotekeskus-hanke)
- Syksyllä on aloitettu PTA (palvelutarpeen arviointi) liittyvät valmennukset jokaisella palvelualueella. Laphan sosiaalipalveluiden henkilöstöä on valmennuksiin yli 100.
- Sosiaalisen raportoinnin työkalu on käytettävissä ekollegassa. Syksyyn mennessä sosiaalityöntekijöiltä tuli yli 70 sosiaalista raporttia. Sosiaalisen raportoinnin osalta järjestettiin valmennusta hvan sosiaalityön eri tiimeille (Tulevaisuuden sote-keskus -hanke)

Tiedontuotanto, tutkimus (Poske)

- Sosiaalihuollon ammattilaiset Pohjoisella YTA-alueella 2022 selvitys on aloitettu keväällä. Ensimmäisessä vaiheessa on tehty kyselyt esihenkilöstölle ja syksyllä toisessa vaiheessa kysely on tehty pohjoisen YTA:n sosiaalityöntekijöille ja ohjaajille.
- Poske on ollut mukana valmistelemassa RRP3 tutkimushanketta Kestävän kasvun ohjelman mukaiseen hakuun. Hakua on koordinoanut Pohde.

- Eri hankkeissa on toteutettu lukuisia eri selvityksiä kehitettäviin ilmiöihin ja tiedontarpeisiin liittyen.

Teknologian hyödyntäminen sosiaali- ja terveystalouden välittämisessä ja kehittämisessä

Yksi Posken kehittämistoiminnan vahvoista osa-alueista on digitaalisten palveluiden kehittäminen erityisesti kuntien esiin tuomien sosiaalialan tarpeiden mukaisesti. Poske onkin vastannut Virtu.fi- ja eKollega.fi palveluportaalien ylläpidosta ja kehittämisestä sosiaalipalveluiden osalta. Kevään 2023 aikana virtu.fi palveluportaalien hallinnointi, ylläpito ja kehittäminen on "saattaen vaihdettu/siirretty" Lapin hyvinvointialueelle tietohallintoon. Poske jatkaa ammattilaisille tarkoitettua ekollega.fi -portaalin ylläpitoa ja kehittämistä.

Strategiset palvelut

Strategiset palvelut ovat tehtävänkuvansa mukaisesti keskittyneet yhtenä keskeisenä tehtävänä tukemaan ja koordinoimaan strategian valmistelua ja siihen liittyvää strategista tiedontuotantoa. Strategisen suunnittelun keskeinen tehtävä on ollut strategian hyväksymisen jälkeen maaliskuussa 2023 käynnistynyt toteuttamisohjelmien toimeenpanoon liittyvä tiedontuotanto ja sen koordinointi.

Työskentely on jatkunut tiiviinä syksyn 2023 ajan. Kansallisen arvioinnin, ohjauksen ja valvonnan osalta on tehty yhteistyötä sekä hyvinvointialueiden välisenä, YTA-tasoisena että eri valtionhallinnon yhteistyötahojen kanssa (THL, STM, VM, SM). Tavoitteena on tukea koko organisaation strategisen johtamisen kyvykkyyden lisääntymistä sekä järjestämisen näkökulman vahvistumista muutokselle asetettujen kansallisten tavoitteiden mukaisesti.

Strategiset palvelut on ollut myös vahvasti mukana hyvinvointialueen hankintastrategian valmistelussa osana hankintastrategian projektiryhmää.

Strategisessa suunnittelussa palveluverkoston suunnittelutyön käynnistymiseen on valmistauduttu tietopohjaa työstämällä, käyttöönottamalla siihen soveltuva suunnittelu työkalu sekä rekrytoimalla koko organisaatiota palvelevan palveluverkkosuunnitteluun keskittyvä erityisasiantuntija.

Valtioneuvoston asetuksen 433/2023 perusteella Lapin hyvinvointialueelle myönnettyä valtionavustusta käytetään projektisuunnitelman mukaisesti Lapin hyvinvointialueen tulevaisuuden palveluverkoston muodostamisen kustannuksiin. Toteutusaika on 1.10.2023 - 31.12.2024. Projektin välittömänä tavoitteena on tuottaa tietoa ja analysoida palveluverkostoa ja sen uudistamisen vaihtoehtoja osana palveluiden järjestämishjelman / palvelustrategian toimeenpanon valmistelua. Pitkän aikavälin tavoitteena on tietoon perustuvan palveluverkoston suunnittelun vakiinnuttaminen kasvattamalla organisaation palveluverkoston kehittämisen kyvykkyyttä sekä luomalla toimintamalli palveluverkoston jatkuvalle kehittämiselle, seurannalle ja arvioinnille Lapin hyvinvointialueella.

Strategian toteuttamisohjelmatyön ohjausryhmän toimeksiannon mukaisesti on aloitettu selvityksen teko palveluverkostosta, sisältäen tukipalvelut sekä digitalisaation mahdollisuudet, tilat ja logistiikan sekä palveluverkoston vaihtoehdot vaikutusten arviointineen. Lisäksi toteutetaan palveluverkoston valmistelun koordinoitavia hyvinvointialueen sisäisessä ja ulkoisessa sidosryhmäyhteistyössä, pidetään yllä palveluverkoston tilannekuvaa, sekä muodostetaan palveluverkoston kehittämisen, seurannan ja arvioinnin toimintamallia hyvinvointialueelle.

Aura-luokituksen käyttöönotolla osana talouden ja toiminnan yhteensovittamista on tuotu järjestäjän näkökulmaa osaksi talouden suunnittelua.

Laadunhallinta

Lapin hyvinvointialueen yhteistä laadunhallintaa on edistetty Q3-periodin aikana varsinkin tekemällä taustatyötä tulevien laadunhallintajärjestelmää koskevien päätösten tueksi. Tällä jaksolla on kartoitettu laadunhallinnan standardeja, jotka voitaisiin mahdollisesti ottaa käyttöön hyvinvointialueen yhteisen laadunhallintajärjestelmän rakentamisen ja käytön tueksi. Lisäksi on kartoitettu eri laadunhallintastandardien vahvuuksia ja heikkouksia sekä laadunhallintastandardien käyttöönotosta hyvinvointialueelle mahdollisesti koituvia kustannuksia.

Laadunhallinnan tärkeitä ajankohtaisia kysymyksiä pohtimaan on esitetty perustettavaksi hyvinvointialueen yhteistä laatutyöryhmää. Laatutyöryhmään tavoitellaan edustusta kaikilta hyvinvointialueen toimialoilta. Työryhmän on tarkoitus tehdä päätösesityksiä tärkeistä hyvinvointialueen yhteisen laadunhallinnan kysymyksistä, kuten laatupolitiikasta, yhteisestä laadunhallintastandardista ja muista yhteisen laadunhallintajärjestelmän rakentamisen periaatteista. Q3-jaksolla on myös hahmoteltu järjestäjätason tärkeitä laatumittareita hyvinvointialueen strategian ja kansallisten laatusuosituksen pohjalta. Laadunhallinnan eteenpäin viemiseksi on tehty yhteistyötä SHQS-standardin mukaista laadunhallintaa Lapin hyvinvointialueella toteuttavan Kolpeneen tuki- ja osaamiskeskuksen kanssa.

Laphan yhtenäistä laadun seurannan mallia ei ole vielä sovittuna. Tietoa laatueroista saadaan tällä hetkellä eri prosesseista ja järjestelmistä. Yksiköt saavat tietoa laatueroista omavalvonnan menettelyin sekä valvontayksikön valvontatapahtumista. Asiakkaiden ja potilaiden tekemät muistutukset ja kantelut sekä potilasvahinkoilmoitukset tuottavat omalta osaltaan tietoa prosessieroista. Asiakaspalautteet ja vaaratapahtumailmoitukset ovat yksi näkökulma toiminnan laadun seurantaan. Q3 aikana on henkilökunta tehnyt 5420 asiakas- ja potilasturvallisuusilmoitusta, joista on valmiiksi käsitelty 65 prosenttia. Raportin tarkasteluhetkellä on vielä järjestelmässä 1138 ilmoitusta käsittelemättä. Käsitellyistä ilmoituksista 19 % on läheltä piti -tilanteista ja 75 % ilmoituksista tapahtuma on tapahtunut asiakkaalle/potilaalle.

Tavoitteena on tunnistaa vaaratapahtumia ja tehdä toiminnasta turvallisempaa ennen kuin tilanne realisoituu asiakkaan tai potilaan hoito- tai palvelutilanteessa, joten vaaratapahtumien ennakoivaan tunnistamiseen tulee kiinnittää huomiota.

Tehdyissä ilmoituksissa painottuu kaksi kategoriaa. Kategoriaan tapaturma, onnettomuus on luokiteltu 34 % ilmoituksista. Yleisin syy tehdä tähän luokkaan kuuluva ilmoitus on asiakkaiden/potilaiden kaatuminen. Toinen yleinen ilmoitustyyppi on neste- ja lääkehoidon vaaratapahtuma (32 %), joiden yleinen syy on anto- tai jakovirhe. Tiedonkulkuun tai tiedonhallintaan liittyviin vaaratapahtumia on 9 % asiakas- ja potilasturvallisuusilmoituksista ja väkivallan johdosta on tehty myös 9 % ilmoituksista. Tähän kategoriaan tulisi kirjata tapahtumat joissa asiakas/potilas on kokenut väkivaltaa. Henkilökuntaan kohdistuvat ilmoitukset ovat työturvallisuusraportissa.

Yleisimmin ilmoituksen vuoksi on keskusteltu toimintatavoista yksikössä, 76 prosenttia ilmoituksista on johtanut tähän. Kehittämistoimia on raportoitu tehtävän 151 kpl.

Asiakkaat/potilaat/omaiset ovat tehneet 59 vaaratapahtumailmoitusta toiminnastamme. Niistä 90 % on läheltä piti -ilmoituksia. Asiakkaat ovat raportoineet hoitoon liittyvistä vaaratapahtumista (20 %), tiedonkulusta (16 %), lääke- ja nestehoidon tapatumista (12 %) sekä tapaturmista (12 %).

Asiakaspalautteen antamisen mahdollisuuksista jaettiin monipuolisesti tietoa Asiakas- ja potilasturvallisuuden viikolla, jolloin julkaistiin uusi asiakaspalautelomake Lapha.fi-sivuilla. Samalla sivulla asiakas voi erillisellä lomakkeella pyytää yhdenottoa yksiköstä sekä ohjataan muihin palautemahdollisuuksiin.

Asiakaskokemuksen ja THL:n kansallisen mallin mukaisen tiedon keräämisen tekniseksi alustaksi on hankittava asiakaspalautejärjestelmä. Siihen liittyvään vaativuusmäärittelyyn on apuna THL:n asiakaspalautetyöryhmän ja DigiFinlandin julkaisema esiselvitys ja tarvittaessa hyödynnettävä hankinnan tuki. Vaativuusmäärittelyä jatketaan sisäisenä työryhmänä kohti kilpailutusta.

Loppuvuoden tavoitteena on kerätä tietoa nykyisistä tavoista käsitellä ja hyödyntää asiakaskokemustietoa yksiköiden kehittämisessä. Koottua tietoa ja työpajoja käytetään yhteisen asiakaskokemustiedon hyödyntämisen mallin muodostamiseksi ja hyvien kokemusten jakamiseksi.

Viestintäpalvelut

Nettisivuille lisättiin toiminto, jonka kautta käyttäjät voivat antaa palautetta jokaisesta sivuston sivusta erikseen. Lisäksi kehitettiin erityisesti sähköisten palvelujen näkyvyyttä sivustolla ja viestittiin uusista sähköisistä palveluista. Lapin sairaanhoitopiirin vanhat sivut suljettiin, ja liikenne ohjataan jatkossa lapha.fi-sivustolle.

Ensimmäiset kuntakohtaiset palveluesitteet valmistuivat. Lisäksi tuotettiin useita palvelukohtaisia esitteitä ja muita painotuotteita kuten käyntikortteja. Brändiä kehitettiin ja jalkautettiin kartuttamalla valokuvapankkia ja suunnittelemalla yksiköiden ikkuna- ja autoteippauksia.

Rekrytointimarkkinoinnin osalta mm. toteutettiin yhteistyössä Töitä tarjolla tekijää kaitavaan -hankkeen kanssa muutamaa ammattikorkeakouluun suunnattu Tule hoitajaksi Lappiin -kampanja, joka koostui 20 lyhyestä videomainoksesta. Lisäksi suunniteltiin rekrytointin messuosasto, jolla osallistuttiin mm. Sairaanhoidajapäiville.

Lappilaisten osallistumismahdollisuuksia viestintä tuki mm. Nuorten Hyvinvointia! -pelistä ja ikäihmisten asiakasraadista viestimällä. Lappilaisten tapaamista varten suunniteltiin markkinaosasto, jolla osallistuttiin yhteen tapahtumaan kullakin palvelualueella, mm. Ranuan hillamarkkinoille ja Enontekiön Väärtipäiville. Myös muut yksiköt hyödynsivät messumateriaaleja monipuolisesti eri tapahtumissa. Nuorten tietoisuutta hyvinvointialueesta lisättiin näkymällä Simerock-tapahtumassa. Teemana oli "Ilmainen ehkäisy alle 25-vuotiaille".

Laajoja viestittäviä asiakokonaisuuksia olivat mm. henkilöstöedut, palkkojen harmonisointi, terveystietojen hoidonjatkuvuusmalli sekä strategian ohjelmityö. Erilaiset infrastruktuurin ja ohjelmistojen häiriötilanteet työllistivät viestintäpalveluja lähes päivittäin. Viestintäpalvelut kehitti aktiivisesti valmiuttaan viestiä kriisitilanteissa.

Tietohallinto ja digitaaliset palvelut

Tietojärjestelmien yhdenmukaistamisen ja yhteensovittamisen osalta työ jatkui edelleen yhteistyössä ICT-hankkeen kanssa. Työ jatkui kuntien ICT-palvelutuotannon migroimisesta Lapin HVA ympäristöön. Hyvinvointialueen toimialueen perustamistyötä on edistetty ja suunniteltu oman Microsoft ympäristön käyttöönottoa.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmien osalta käynnistettiin esiselvitykset konsolidoinneista ja arkkitehtuurityö APTJ-järjestelmän käyttöönottamiseksi. APTJ-käyttöönottoa varten on käynnistetty oma hanke ja tähän liittyvät organisointityöt.

Tietoturvan ja tietosuojan hallintatyökalun käyttöönottoa on edistetty, tietosuojan vaikutustenarviointeja (DPIA) eri järjestelmiin -työtä ja erilaisia tietoturvaan liittyviä kehitystyöitä on edelleen jatkettu. Organisaation ulkopuolisen yhteistyöyrityksen (Westlog oy) tietojärjestelmä joutui tietomurron kohteeksi, tietohallinto on käynnistänyt tähän liittyvät tietosuoja- ja tietoturvan edellyttämät toimenpiteet.

Tietojohtamisen palveluissa on jatkettu Lapin hyvinvointialueen tietojohtamisen datapohjan laajentamista. Talousraportointi on jo julkaistu koko henkilöstön käyttöön Kaira-portaalin kautta. HR-raportointi on valmistunut testauskuntoon ja on valitulla esihenkilöryhmällä koekäytössä. HR-raportti julkaistaan Q4:n aikana.

Digitaalisten palveluiden yksikön toiminta on käynnistynyt keväällä, ja Q3- kaudella ajan-kohtaista oli ammattilaisten yhteisen digituen suunnittelu sekä eri järjestelmiin (esim. Omaolo, Omavirtu, PTV-palvelutietovaranto) liittyvien hallintamallien selkeyttäminen, yhteistyö palvelutuotannon kanssa sekä digistrategiatyön valmistelu.

Riskienhallinnan arviointi

Toimialan näkökulmasta sairaspoissaoloriski kasvanut, mikä johtuu liian suuresta työmäärästä. Riskiin on pyritty vaikuttamaan priorisoimalla työtä.

Toimialan toimintaan liittyvistä riskeistä myös tietoturvallisuuteen ja kyberuhkiin liittyvät riskit ovat nousseet. Riskeihin on pyritty vaikuttamaan kiinnittämällä huomiota ja reagoimalla edellä mainittuihin tekijöihin, kts. Tietohallinnon toiminta.

Toimialan ja vastualueiden talous

Toimialan talouden kokonaiskuva sisältää mahdollisesti vastualueiden talouteen vaikuttavia vielä täsmentymättömiä tekijöitä: mm. keskeneräiset hankinnat ja väärin tiliöidyt laskut. Kokonaisuutena kolmen neljänneksen talous näyttää kuitenkin pysyneen toimialalle määritetyn talousarvion puitteissa.

Suurin talousarviohaaste kohdistuu vastualueiden ja vastuuyksiköiden väliseen talousarvioon ja siellä eritoten ostopalvelut-tiliryhmään.

Olettamus on, että toimiala pysyy sille määritetyssä talousarviossa.

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Kehittämisen- ja strategiapalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	17 716	10 420	58,8 %
Myyntituotot	1 310	529	40,4 %
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	16 406	9 885	60,2 %
Muut toimintatuotot	0	6	
Toimintakulut	-64 075	-44 851	70,0 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-12 939	-8 442	65,2 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-2 753	-1 802	65,5 %
Muut henkilösivukulut	-541	-346	63,9 %
Palvelujen ostot	-45 096	-32 027	71,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-394	-717	181,8 %
Avustukset	-500	-102	20,4 %
Muut toimintakulut	-1 851	-1 415	76,4 %
Toimintakate	-46 359	-34 431	74,3 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-19	
Vuosikate	-46 359	-34 450	74,3 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 038	-2 735	67,7 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-50 397	-37 184	73,8 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-50 397	-37 184	73,8 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	50 397	35 304	70,1 %
Sisäiset toimintamenot	0	-191	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Kehittämisen- ja strategiapalvelujen toimialajohto	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	0	0	
Myyntituotot	0	0	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	
Toimintakulut	-203	-127	62,8 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-119	-93	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-25	-20	
Muut henkilösivukulut	-5	-4	
Palvelujen ostot	-40	-10	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10	0	
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-4	0	
Toimintakate	-203	-127	62,8 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	0	
Vuosikate	-203	-127	62,8 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-203	-127	62,8 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-203	-127	62,8 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	203	152	
Sisäiset toimintamenot	0	0	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Tutkimus- ja kehittämisspalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	8 903	7 035	79,0 %
Myyntituotot	0	0	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	8 903	7 030	79,0 %
Muut toimintatuotot	0	4	
Toimintakulut	-13 095	-8 992	68,7 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-3 767	-2 570	68,2 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-800	-547	68,4 %
Muut henkilösivukulut	-154	-105	68,1 %
Palvelujen ostot	-7 588	-5 483	72,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-253	-111	43,7 %
Avustukset	-500	-102	20,4 %
Muut toimintakulut	-33	-74	227,4 %
Toimintakate	-4 192	-1 958	46,7 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-6	
Vuosikate	-4 192	-1 964	46,9 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	-5	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-4 192	-1 969	47,0 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-4 192	-1 969	47,0 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	4 192	1 964	46,9 %
Sisäiset toimintamenot	0	-10	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (POSKE)	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	7 503	2 854	38,0 %
Myyntituotot	0	0	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	7 503	2 854	38,0 %
Muut toimintatuotot	0	0	
Toimintakulut	-7 503	-3 355	44,7 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-3 140	-2 153	68,6 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-666	-457	68,6 %
Muut henkilösivukulut	-128	-87	68,2 %
Palvelujen ostot	-3 431	-513	14,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-32	-55	173,7 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-107	-91	84,6 %
Toimintakate	0	-501	
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	0	
Vuosikate	0	-501	
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	0	-501	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	-501	
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	0	
Sisäiset toimintamenot	0	-1	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Strategiset palvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	0	0	
Myyntituotot	0	0	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	
Toimintakulut	-1 634	-608	37,2 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-1 036	-347	33,5 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-224	-74	32,8 %
Muut henkilösivukulut	-55	-14	25,9 %
Palvelujen ostot	-258	-169	65,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-2	
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-61	-2	2,8 %
Toimintakate	-1 634	-608	37,2 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-0	
Vuosikate	-1 634	-608	37,2 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-1 634	-608	37,2 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 634	-608	37,2 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	1 634	1 185	72,5 %
Sisäiset toimintamenot	0	-2	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Viestintäpalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	0	0	
Myyntituotot	0	0	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	
Toimintakulut	-1 201	-618	51,4 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-571	-433	76,0 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-121	-93	77,2 %
Muut henkilösivukulut	-23	-18	76,7 %
Palvelujen ostot	-466	-63	13,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-9	
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-20	-1	7,2 %
Toimintakate	-1 201	-618	51,4 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	0	
Vuosikate	-1 201	-618	51,5 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-1 201	-618	51,5 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 201	-618	51,5 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	1 201	900	75,0 %
Sisäiset toimintamenot	0	0	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Tietohallinto ja digitaaliset palvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	1 310	531	40,5 %
Myyntituotot	1 310	529	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	2	
Toimintakulut	-40 440	-31 150	77,0 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-4 306	-2 845	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-917	-611	
Muut henkilösivukulut	-176	-117	
Palvelujen ostot	-33 314	-25 789	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-100	-540	
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-1 627	-1 247	
Toimintakate	-39 130	-30 619	78,2 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-12	
Vuosikate	-39 130	-30 631	78,3 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 038	-2 730	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-43 168	-33 361	77,3 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-43 168	-33 361	77,3 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	43 168	31 103	
Sisäiset toimintamenot	0	-177	

5.6. Hallinto- ja tukipalvelut

Toimialan kuvaus

Hallinto- ja tukipalveluiden vastuulla ovat hankinta-, henkilöstö-, laki-, ruoka-, talous-, tekniset- ja toimistopalvelut. Hallinto- ja tukipalveluiden toimialalla on n 900 työntekijää. Tehtävänä on järjestää ja tuottaa palveluja sosiaali- ja terveystalouden toimialoille, pelastustoimelle ja kehittämispalveluille mahdollisimman laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Lakipalvelut tuottaa hyvinvointialuekonsernin oikeudelliset palvelut, jotka liittyvät mm. sopimusjuridiikkaan, henkilöstöpalveluihin tai reklamaatioiden käsittelyyn liittyvään tukeen. Hankintapalvelut vastaa hyvinvointialueen kilpailutuksista, irtaimen ja kiinteän omaisuuden myynnistä, hallinnoi vakuutuksia ja koordinoi sopimushallintaa.

Talousohjauksen palvelut vastaa talous- ja laskentapalveluista sekä taloushallintopalveluista, joka sisältää mm. ostolaskut. Talousohjauksen palvelut ohjaa ja koordinoi mm. talousarvion, tilinpäätöksen ja osavuositarkastuksen valmistelua. Muita tehtäviä ovat mm. perintä, käyttöomaisuus- ja projektikirjanpito, taloustilastointi ja viranomaisraportointi.

Toimistopalveluiden vastuulla on asiakaslaskutus, yleishallinto, asianhallinta, arkistointi ja tekstin käsittelypalvelut. Yleishallinnon tehtäviä on mm. laskujen tiliöinti ja asiatarastus, kokouspalvelut ja johdon tuki.

Henkilöstöpalvelut vastaa hyvinvointialueen henkilöstö- ja palvelussuhdeasioiden hoidosta mm. työnohjauksista, koulutuksista, rekrytointipalveluista, palkkahallinnon palveluista, työsuojelusta, työhyvinvoinnin palveluista ja henkilöstöön liittyvästä raportoinnista sekä neuvottelutoiminnasta.

Ruokapalveluiden tehtävänä on aterioiden järjestäminen hyvinvointialueen asiakkaille. Ateriat valmistetaan mm. terveyskeskuksien vuodeosastoille, sairaaloihin, palvelukoteihin, ryhmäkotiyksiköihin, asumisyksiköille ja henkilökunnalle.

Tekniset ja logistiikkapalvelut vastaavat hyvinvointialueen toimitilojen hallinnasta, omista ja vuokratuista kiinteistökohteista, rakennuttamispalveluista, kiinteistöjen- ja laitteiden kunnossapitopalveluista. Muita tehtäviä ovat hyvinvointialueen puhtaus- ja tekstiilihuolto, logistiikka-, materiaali-, varasto- ja henkilöliikennepalvelut.

Toimialan olennaiset tapahtumat

Talousjohtaja Elisa Kusmin irtisanoutui tehtävästään 17.9.23 lukien. Vt talousjohtajan virkaa hoitaa taloussuunnittelupäällikkö Seija Voutilainen. Talousjohtajan virka on ollut haettavana ajalla 9-25.9.23. Määräaikaan mennessä saapui 18 hakemusta.

Lasten ja nuorten psykiatrian poliklinikan toimitiloissa (Metsätalo) on tunnistettu sisäilmaongelma. Tilalle on etsitty uusi kohde Urheilukadulta. Muutto tiloihin tämän vuoden aikana.

Taloushallinnon järjestelmien kilpailutukset (Hr, taloushallinto ja asianhallinta) käynnistyvät 23-24 vaiheittain. Prosessia johtaa tietohallinnon perustama työryhmä, joka koostuu ICT-alan sekä järjestelmien käyttäjien asiantuntijoista.

Johtoa kuormittaa tietyissä tehtävissä hallinnolliset työt. Tavoitteena on vähentää johdon hallinnollista työtä. Toimistopalvelut ovat käyneet neuvotteluja kuluvan syksyn aikana erityisesti terveystalouden kanssa. Ensisijainen tavoite on, että hallinnollisen tuen tarpeisiin voidaan vastata toimistopalveluiden nykyisillä resursseilla.

Osastosihteerien henkilöstökulut vuoden -23 talousarviossa varattiin toimistopalveluihin. Johtamisrakenteeseen ei tehty oleellisia muutoksia lähtötilanteeseen verrattuna. Syksyn aikana on valmisteltu työkokousta, jossa on tarkoitus käynnistää neuvottelut osastosihteereiden sijoittumisesta organisaatiossa. Ratkaisulla on vaikutus myös henkilöstön johtamisen rakenteeseen.

Enontekiön kunnanhallitus on päättänyt järjestää ruokahuollon palvelut omana toimintana. Enontekiön kunnan sote-asiakkaiden ruokapalvelut tulee järjestää hyvinvointialueen omana toimintana tai kilpailuttaen ostopalveluna 1.1.2024 lukien.

Muonion kunta harkitsee oman in-house yhtiön perustamista, joka tuottaisi mm. ruoka- ja siivouspalveluita. Lapin hyvinvointialueella on mahdollisuus liittyä yhtiön osakkaaksi.

Ruokapalveluissa on kuluvan syksyn aikana ajettu sisälle uutta tuotannonohjausjärjestelmää (PoweResta), joka otetaan käyttöön ensivuoden alussa. Järjestelmän avulla mm. kustannusten, raaka-ainevirtojen ja ruokahävikin hallittavuus paranee huomattavasti.

Valmiussuunnitelmien työstäminen toteutetaan Pohjois-Suomen yhteistyöalueen valmiuskeskuksen johdolla, joka sijaitsee Oulun yliopistollisen sairaalan yhteydessä. Yhteistyöalue kattaa Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueet. Valmiussuunnitelmien työstämisen tueksi Lapin hyvinvointialueella on aloittanut kaksi valmiussuunnittelijan asiantuntijaa. Syyskuussa osallistuttiin Pohjoinen 23 -harjoitukseen ja Oulun SOTEVAKEn valmiudensäätelyharjoitukseen.

Turvallisuuspalveluissa on laadittu selvitys eri toimipisteiden turvapalveluiden tarpeista. Selvityksen mukaan osa tarpeista on akuutteja. Ratkaisuja etsitään yhteistyössä eri toimialojen ja kiinteistöjen omistajien kanssa. Suojelupoliisille on toimitettu turvallisuusselvitysasiakkuuteen liittyvät tarvittavat dokumentit. Turvallisuusselvitykset ovat osa riskienhallintaa. Turvallisuussuunnittelija aloitti syyskuun alussa.

Laki ja hankintapalvelut

Vastuualueen rekrytoinnit vakituisiin tehtäviin ja määräaikaisuuksiin vuodelle 2023 on saatu suoritettua kesäkuun loppuun mennessä ja rekrytoidut henkilöt aloittaneet tehtävässään elokuuhun mennessä. Henkilöstön perehdyttäminen ja koulutukset ovat käynnissä.

Hyvinvointialueen oikeudellisia asioita on toteutettu työsuunnitelman mukaisesti. Konserniohjeen valmistelua on jatkettu. Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n sopimukseen liittyvää selvitystyötä on tehty. Hyvinvointialueen sopimushallinnan valmistelussa on aikatauluviivettä.

Hankintapalvelut on valmistellut ja toteuttanut kilpailutuksia ja hankintoja hyvinvointialueen hankintakalenterin mukaisesti sekä toteuttanut sopimuskauden aikaisia toimenpiteitä. Hankintojen elinkaaripalvelun suunnittelun ja käyttöönoton valmistelua on jatkettu. Sopimushallintajärjestelmän valmistelussa on resurssivajeesta johtuvaa viivettä, josta syystä on jouduttu tekemään toimenpiteiden priorisointia. Tilanteeseen liittyviä riskejä on arvioitu ja toimenpiteitä mm. ICT-hankkeelle tehty ja saatu lisäresurssia koskeva myönteinen päätös. Hyvinvointialueen hankintaohjetta ja toimivaltaohjetta on päivitetty ja geneerisiä hankintasopimus pohjia on valmisteltu sekä hankintasopimusehtojen yhdenmukaistaminen on aloitettu. Lääkintälaitehankinnoille on valmisteltu määräaikainen hankintaohje ja toimialoille on järjestetty ohjeesta infotilaisuus. Rakennusurakoiden ja uusien tilojen käyttöönoton hankinnan toimintamallia on suunniteltu yhteistyössä tekniset palvelut yksikön kanssa.

Hankintastrategian valmistelua on jatkettu ja strategiatyössä ollaan hyvin aikataulussa. Yrittäjille on järjestetty hankintastrategiasta infotilaisuus iltatilaisuutena. Merkittävien toimittajien toimittajayhteistyötapaamisten järjestäminen on aloitettu. Lapin hyvinvointialueen verkkosivuilla aiemmin julkaistua hankintakalenteria ja hyvinvointialueen intranetissä (Kaltio) aiemmin julkaistua yhteishankintasopimuslistaa on päivitetty. Vuoden 2024 hankintakalenterin valmistelu on aloitettu.

Hankintapalvelut yksikön kehittämispäivät pidettiin syyskuussa muutoksessa jaksamisen, toisiin tutustumisen sekä hankintatoimen perustamisen ja kehittämisen eri teemojen merkeissä. Hankintaosaamisen suunnitelman valmistelu on aloitettu, samoin on aloitettu säännölliset hankintatiimi-, kategoriavastaava- ja yksikkökokoukset. Hankintatoimeita kehitetään myös osana hyvinvointialueiden Keino-akatemiaa. YTA-Pohjoinen alueen hankintaorganisaatioiden ensimmäinen yhteisteistyökokous pidettiin syyskuun lopussa. Valtakunnallisiin hankinta- ja sopimusverkoston kokouksiin on osallistuttu aktiivisesti. Hankintapäällikkö on nimetty hyvinvointialueen edustajaksi Sisäministeriön johtamaan Ukraina-avun valtakunnalliseen verkostoon sekä HUS:n johtamaan hyvinvointialueiden vastuullisuusverkostoon.

Talousarviota vuodelle 2024 on valmisteltu sekä hyvinvointialueen talouden sopeuttamisen toimenpiteiden valmisteluun on osallistuttu hankintojen kokonaissuunnittelulla ja toteutuksella, kuin myös ulkoisten resurssien hankkimisen tietojen organisoinnin suun-

nittelulla, raportoinnin kehittämisellä sekä raporttien tuottamisella (mm. ostolaskuaineistoanalyysi, hankintasopimuslistaukset). Organisaation sisäisiin sekä ulkopuolisilta tahoilta tullessiin tietopyyntöihin ja hankintaoikaisuvaatimuksiin on vastattu. Markkinaoikeusvalituksia ei ole tullut ajalla 1.1. - 30.9.2023. Hankintapalveluihin liittyviä tietopyyntöjä ovat esittäneet mm. Helsingin Sanomat, YLE, Iltalehti, Kela, yliopistot sekä yksittäiset palveluntuottajat.

Vakuutusten hallinnointia on toteutettu ja koko hyvinvointialueen vakuutustoiminnan suunnittelua on jatkettu.

Hyvinvointialueen ostotilien hallinnointia sekä irtaimen omaisuuden vastikkeellista ja vastikkeetonta luovutustoimintaa on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Hyvinvointialueen irtainta omaisuutta on ajalla 1.1. - 30.9.2023 myyty yhteensä 140 000 €:lla ja samana ajanjaksona on perustettu ostotilejä Lapin alueen kivijalkaliikkeisiin hyvinvointialueen eri yksiköiden käyttöön noin 200 kpl.

Hyvinvointialue on ostanut asiantuntijapalveluja 292 eri toimittajalta ajalla 1.1. - 30.6.2023 yhteensä 5,7 milj.€:lla (tili 4340), jakautuen seuraavasti: kehittämis- ja strategiapalvelut 2 milj.€, terveyspalvelut 1,8 milj.€, hallinto- ja tukipalvelut 1 milj.€, sosiaalipalvelut 0,7 milj.€ ja toimitukset 0,2 milj.€.

Henkilöstöpalvelut

1.6.2023 jaettavien paikallisten erien neuvottelut sekä neuvottelutulosten erien maksuun saaminen on työllistänyt henkilöstöpalveluiden henkilöstövoimavarojen tiedolla johtamisen henkilöstöä tiiviisti elo-syyskuussa. Työskentelyn päätteeksi palkkausjärjestelmät valmistuivat HYVTESin osalta. SOTE-sopimuksen osalta palkkausjärjestelmätyötä ei saatu valmiiksi, vaan työ jatkuu loppuvuonna 2023 sekä keväällä 2024.

Palkka- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien kilpailutuksen suunnittelu käynnistyi. Tähän liittyen henkilöstövoimavarojen yksikkö on elo-syyskuussa mm. aloittanut käyttötapakvausten auki kirjoittamisen, palkkapalveluiden täydennyskoulutuksen hankinnan suunnittelun yhteistyössä paikallisten oppilaitosten kanssa sekä uusien prosessien suunnittelun yhteistyössä henkilöstöpalveluiden henkilöstön kanssa.

Henkilöstöohjelmaa ja sen liitteiksi tulevia ohjelmia kuten päihdeohjelma ja aktiivisen tuen malli, on työstetty aktiivisesti koko kolmannen vuosineljänneksen ajan.

Talouspalvelut

Vuoden 2023 aikana on valmisteltu jo neljä talousarviomuutosta taloustietojen tarkentumisen myötä. Talousarviomuutoksia on ollut aluevaltuuston hyväksyttävänä 6.2.2023 § 6, 4.4.2023 § 14, 12.6.2023 § 35 ja 9.10.2023 § 51. Talousarviomuutoksia tullaan tekemään vielä yksi vuoden 2023 aikana. Tuleva talousarviomuutos viedään joulukuun aluevaltuus-

toon päätettäväksi. Talousarviomuutosten avulla pyritään saamaan mahdollisimman oikea tilannekuva hyvinvointialueen taloudesta ja saadaan vuoden 2024 talousarviovalmistelu käynnistettyä mahdollisimman oikeilta pohjilta.

Talousraportoinnin tukemiseksi on valmisteltu ns. rinnakkaisraportointia. Rinnakkaisraporttien (saamenkieliset palvelut, palvelualueet, oma toiminta/ostopalvelut/palvelusetelit/avustukset) valmistelu on ollut kohtalaisen massiivinen tehtäväkokonaisuus. Raportointikokonaisuuksia on valmisteltu yhteistyössä toimialojen ja järjestelmätoimittajan kanssa. AURA –palveluluokitukseen perustuvaa raportointia on hyödynnetty strategian toteuttamishjelmien valmistelussa.

Talousarvion ja taloussuunnitelman pohjien luonti ja koostaminen on ollut tuttuun tapaan keskeinen osa syksyn työnkulkua. Laskentapalvelut on hakenut laskennan kehittämiskohteita yhteistyössä substanssin edustajien kanssa. Projektisuunnitelma Lapin hyvinvointialueen kustannuslaskennan, tuotteistuksen ja hinnoittelun kehittämiseksi on hyväksytty. Projektisuunnitelmassa on tunnistettu noin 170 tuotteistuksen, kustannuslaskennan ja hinnoittelun kohdetta ts. toimenpidettä. Hyvinvointialueen perinpohjainen läpikäynti kestää arviolta viidestä kuuteen vuotta.

Taloushallintopalveluissa tehtäväkuvia on pyritty selkeyttämään ja lisätty työnjohdollista ohjausta eri taloushallinnon prosessien tehostamiseksi ja työhyvinvoinnin lisäämiseksi. Ostolaskujen käsittelyn nopeuttamiseksi on panostettu koulutuksiin ja jatkettu automatisoitujen toimintojen käyttöä. Taloushallintopalveluiden henkilöresurssia on lisätty palkkaamalla tiimipäällikkö ja kuusi vakinaista talousasiantuntijaa elo-lokakuun aikana (yksi vakituinen talousasiantuntija on siirtynyt lokakuussa ansaituille vapaille, kolme määräaikaista työsuhdetta on päättynyt syyskuun 2023 lopussa ja yksi määräaikainen työsuhde jatkuu osa-aikaisena vuoden 2023 loppuun saakka).

Osavuosikatsausten talouden lukujen laadintaan on olennaisesti vaikuttanut Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston 13.6.2023 antama Yleisohje hyvinvointialueen tilikauden aikaisten katsausten laadinnasta, jota noudattaen olemme laatineet kirjanpidon osavuosikatsauksen Q3/2023. Yleisohje antaa tarkemmat ohjeet tilikauden aikaisten katsausten laadinnasta ja laadinnassa noudatettavien yleisten tilinpäätösperiaatteiden, kuten jaksotus- ja arvostusperiaatteiden, soveltamisesta.

Lapin hyvinvointialueen rahahuolto- ja maksuliikepalveluiden kilpailutus on saatu päätökseen. Palveluntuottajaksi tulee Pohjolan Osuuspankki. Kilpailutuksen hankintapäätöksen valitusaika on päättynyt ja sopimus allekirjoitetaan lokakuussa. Varsinainen sopimuskausi on 24 kuukautta ja sopimukseen sisältyy mahdollisuus kahteen 12 kuukauden mittaiseen optiosopimuskauteen.

Toimistopalvelut

Toimistopalvelut sisältää asianhallintayksikön, yleishallinnon ja asiakasmaksuyksikön sekä turvallisuus- ja valmiuspalvelujen kokonaisuudet. Asiakasmaksuyksikön toiminta vaikuttaa suoraan Lapin hyvinvointialueen tulorahoitukseen ja kassavirtaan.

Yleishallinnon kustannuspaikalla olevat johdon assistentit on nimetty ja on määritelty heidän toimintakenttänsä, mutta heidän (johdon assistenttien /sihteerien) työpanokselle on laajemmin tarvetta etenkin terveystalouksissa. Tukipalveluiden tarvetta on korotettu ja ensisijaisesti pyritään ratkaisemaan resurssitarve uusilla tehtäväjärjestelyillä. Kyse on niukoista resursseista, ja tässä vaiheessa on jo ilmennyt, että kuilua on edelleen kysynnän ja tarjonnan välillä, joka pyritään kuroma umpeen marras – joulukuun aikana, yli toimialueiden.

Yleisellä tasolla on tukipalveluiden organisoinnissa arvioitava, missä määrin sihteerin työpanos tuo prosessiin lisäarvoa. Onko järkevää siirtää tehtävä sihteerille tai assistentille, jos tehtävän anto vie yhtä paljon, jos enemmänkin aikaa kuin jos henkilö substanssissa olisi se itse tehnyt. Käytännössä helposti muodostuu kaksinkertaista työtä. Tietosuoja ja tiedonhallinta asettaa tietojen siirtoon myös omat haasteet.

Asiakasmaksuyksikön ydintoiminta on asiakaslaskutus ja se on ollut myöhässä alkuvuodesta lähtien. Viivettä on saatu kurottua umpeen toisen ja kolmannen kvartaalin aikana. Viiveen perussyt johtuivat useammasta tekijästä alkaen alkuvuoden 2-3 kuukauden laskutuskiellon lisäksi resurssivajeista, aiemmin Sarastian ja Monetran hoitamat laskutukset siirtyivät asiakasmaksuyksikköön, uudet laskutettavat oli organisoitava. Viivästystä aiheuttivat myös järjestelmien yhtenäistämisen haasteet. Kolmannen neljänneksen aikana on saatu laskutusta edelleen kirittyä ajan tasalle. Määräaikaista on vakinaistettu ja uusia henkilöitä on rekrytoitu alueille. Laskutuksia on automatisoitu, järjestelmien luotettavuutta ja sujuvuutta kehitetään edelleen. Laskutuksen etenemistä seurataan alueittain, kuntakohtaisesti ja laskutasolla, joten viiveiden syyt ovat tiedossa. Syyskuun lopussa laskuttamatta oli noin 2,3 milj. €, taustalla ovat resurssi haasteet mm. henkilöstön osalta ei ole vielä riittävästi ns. särkymävaraa (sijaisuusjärjestely) ja myös toiminnallisten syiden vuoksi. Yksityisiä palveluntuottajia on irtautunut palveluseteli tuottajuudesta ja ovat siirtyneet ostopalveluntuottajiksi. Tämä tarkoittaa, että maksut on määriteltävä toisin kuin ennen. Tekniset syyt ovat muuttuvia, tällä kertaa nostona mm. Ranuan alueen Mediatrixin tehtävillä laskutuksilla on laskutuskielto, taustalla ao. palvelinsiirron vuoksi. Laskutuksen uudelleen resursoinnin vuoksi laskutuksessa on edelleen viiveitä mm. muiden hyvinvointialueiden laskutuksessa. Tavoitteena on, että laskutuksen uudet tekniset ongelmat saa IT- kumppani ratkaistua mahdollisimman pian ja suurimmat viiveet lokamarraskuun aikana, kun uudet laskuttajat ovat saaneet tehtävänsä otettua haltuun. On huomioitava, että joidenkin laskutuksen luonne ovat sellaisia, että ne ovat mahdollisia tehdä vasta seuraavan kuukauden aikana.

Asiakasmaksuyksikössä käsitellään asiakasmaksujen alennuspyyntöjä, reklamaatioita ym. Käsitteilyt ovat ruuhkautuneet kaakkoisella ja lounaisella alueella, joilla laskutuksen massatkin ovat suuret. Oikaisuvaatimusten ohjeistusta tarkennetaan, jotta laskuihin liittyvät kysymykset potilas voi hoitaa myös suorempana kuin oikaisuvaatimusten tai maksujen alentamisen pyyntöjen kautta.

Valmiussuunnitelman työstäminen toteutetaan Pohjois-Suomen yhteistyöalueen valmiuskeskuksen johdolla, joka sijaitsee Oulun yliopistollisen sairaalan yhteydessä. Yhteistyöalue kattaa Kainuu, Keski-Pohjanmaan, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueet. Valmiussuunnitelmien työstämisen tueksi on Lapin hyvinvointialueella aloittanut elokuussa kaksi valmiussuunnittelijan asiantuntijaa. Turvallisuuspalveluissa on laadittu

selvitys eri toimipisteiden turvapalveluiden tarpeista. Selvityksen mukaan osa tarpeista on akuutteja. Ratkaisuja etsitään yhteistyössä eri toimialojen ja kiinteistöjen omistajien kanssa. Suojelupoliisille on toimitettu turvallisuusselvitysasiakkuuteen liittyvät tarvittavat dokumentit. Turvallisuusselvitykset ovat osa riskienhallintaa

Ruokapalvelut

Hyvinvointialueen ruokapalveluiden oma vastuuyksikkö valmistaa sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille ateriat tukipalveluina Rovaniemen, Tornion, Kittilän ja Kemijärven alueella. Ateriat valmistetaan mm. terveyskeskuksien vuodeosastoille, sairaaloihin, palvelukoteihin, ryhmäkotiüksiköihin, henkilöstölle sekä asumisyksiköihin. Lisäksi tarjotaan kotiateriapalveluita. Ruokapalveluille kuuluu myös LKS:n yhteydessä olevien kahvion- ja äidinmaitokeskuksen toiminta.

Ruokapalveluilla on henkilökuntaa n. 90 ja aterioita valmistetaan aamupalasta iltapalaan jokaisena viikon päivänä. Aterioita valmistetaan vuodessa n.1,3 miljoonaa annosta ja lisäksi yksiköihin myydään välitystuotteina elintarvikkeita. Ruokapalveluiden suurimmat kulut koostuvat elintarvikkeista, henkilöstökuluista, palveluiden ostoista; kuten vuokratyövoima, tarvikkeista ja tavaroista sekä muista toimintakuluista.

Hyvinvointialue ostaa ateriapalveluita in-house-yhtiöiltä; Pellon Serviisi Oy, Pohjois-Lapin Ruoka Oy ja Meri-Lapin Ateriapalvelut Oy:ltä. Lisäksi ateriapalveluita ostetaan yksityisiltä yrityksiltä Compass-Group Oy ja Attendo Oy:ltä Sallan, Ranuan ja Posion alueella. Ylitorio, Tervola ja Kolari ovat käyneet neuvotteluja liittymisestä Meri-Lapin ateriapalveluihin. Enontekiön kunta on päättänyt, ettei lähde osakkaaksi yhtiöihin. Koska hyvinvointialue ei voi ensi vuonna ostaa ruokapalveluita kunnalta, tulee ruokapalvelut järjestää ensi vuodelle jollain muulla tapaa. Eri vaihtoehdot ovat selvittelyn alla. Muonion kunnan päätöstä vielä odotellaan. Ostopalveluna ostetaan n 3,5 miljoonaa ateriala vuodessa. Yhteistyöpalavereita kuntien ja yhtiöiden edustajien kanssa ollut vähemmän kesän ja alkusyksyn aikana.

Vastuuyksikön omien tulosalueyksiköiden toimintatapojen yhtenäistämistä ja vakiinnuttamista on jatkettu. Ruokapalveluihin on rekrytoitu yksi kahvionmyyjä. Työntekijöiden palkkaharmonisointi on saatu valmiiksi. Henkilöstön nimikkeet yhdenmukaistettiin ja modernisoitiin. Ruokapalveluiden sisäisiä laskutuksia korjattiin vielä paljon.

Ruokapalveluiden yksiköissä ei ole käytössä yhtenäistä toiminnanohjausjärjestelmää. Lapin keskussairaalan ravintokeskuksessa on käytössä Aivo tuotannonohjausjärjestelmä. Järjestelmä on vanhentunut eikä sitä päivitetä enää toimittajan osalta. Muissa yksiköissä järjestelmiä ei siirtynyt kunnilta hyvinvointialueelle. Toiminnanohjausjärjestelmän tarkoituksena on yhtenäistää ruokalista, reseptiikkaa ja tuottaa yksiköstä riippumatta tasalaatuista ruokaa, tehostaa kustannuslaskentaa, saada ravintoarvot laskettua. Järjestelmä tuottaa tietoa johtamisen ja kehittämisen tueksi. Hankittiin PoweResta toiminnanohjausjärjestelmä ja sen käyttöönotto on aloitettu.

Arvioiduista ulkoisista myyntituotoista osa on siirtynyt sisäisiin myyntituottoihin. Hyvinvointialueelle siirryttäessä esim. Kolpeneen palvelukeskuksen aterioiden laskutus siirtyi

ulkoisesta myynnistä sisäiseksi myynniksi. Lisäksi ulkopuolisten asiakkaiden tilaamat kokous- ja koulutuskahvitukset sekä ruokailut ovat vähentyneet arvioidusta määrästä tälle vuodelle.

Elintarvikkeiden määrärahat ovat ylittymässä tässä kohtaa talousarviota. Elintarvikkeiden hinnat nousivat enemmän kuin arvioitiin. Muista kuluista pakkaustarvikkeiden hinta on noussut merkittävästi.

Tekniset, puhtaus- ja logistiikkapalvelut

Tekniset, puhtaus ja logistiikkapalvelut muodostuu kolmesta vastuuyksiköstä kiinteistö- ja tilapalvelut, puhtaus- ja tekstiilihuollon palvelut sekä logistiikan, materiaalihallinnon ja henkilöliikenteen palvelut, joita tuotetaan koko hyvinvointialueelle.

Vastuualueella työskentelee kaiken kaikkiaan n. 590 henkilöä. Määrä pitää sisällään sekä vakituisia että määräaikaista työntekijöitä. Kiinteistö- ja tilapalvelujen keskeisimpiä työtehtäviä ovat olleet toiminnan vakauttaminen ja prosessien luominen toimitilapalveluissa, henkilöstöressurssien vahvistaminen, useiden kilpailutusten valmistelu ja toteutus sekä rakennusinvestointiprojektien aloitus ja jatkaminen. Henkilökunnalle järjestettiin työhyvinvointipäivä syyskuussa.

Puhtaus- ja tekstiilipalveluissa käynnistettiin useita rekrytointeja, minkä tuloksena saatiin palkattua neljä uutta laitoshuoltajaa, kaksi siivoustyönohjaajaa ja kaksi siivouspäällikköä. Lisäksi solmittiin kahdeksan oppisopimusta eri puolilla hyvinvointialuetta. Laitoshuoltajien työn vaatavuuden arviointi saatiin valmiiksi, ja palkkojen harmonisointi käynnistyi. Kevään aikana laskutuksessa tapahtuneita virheitä korjattiin, ja haarukoitiin puhtaus- ja tekstiilipalvelujen kustannusten vyörytysperusteet.

Elokuussa psykiatrinen vuodeosasto muutti Rovaniemen Muurolan sairaalakampukselta Lapin keskussairaalan kampukselle Ounasvaaralle. Puhtauspalvelut tuotetaan uusiin tiloihin puolioksi ostopalveluna ja puolioksi omana tuotantona. Ostopalvelukilpailutus tehdään Hanselin dynaamisella kilpailutuksella. Lapin keskussairaalan suojavaateautomaatin käyttöönotto valmisteltiin pilotoinnin kautta.

Logistiikkapalveluihin rekrytoitiin yksi henkilö logistiikan ajoneuvovastaavaksi. Lisäksi laadittiin uudet tehtävänkuvaukset ja nimikkeet henkilöstölle. Nimikemuutoksissa pyrittiin modernisoimaan ja yhdenmukaistamaan nimikkeitä. Jaettavat palkkaerät menivät suurilta osin palkkaharmonisointiin. Palkkaharmonisoinnin osalta jäi muutamien tehtävänkuvauksen osalta korjattavaa, korjaukset tehdään vuoden kevään 2024 järjestelyerässä.

Lapin keskussairaalan materiaalikeskuksen uudet varastotilat ovat käytössä. Varastotilaa ei lähtökohtaisesti suunniteltu koko Lapin hyvinvointialueen tarpeisiin, joten Kemijärven tultua Lapin keskussairaalan materiaalikeskuksen toimitusten piiriin, tilat ovat käyneet pieneksi. Materiaalikeskuksen kautta toimitetaan tuotteita seuraaviin kuntiin: Enontekiö, Inari, Kemijärvi, Muonio, Pello, Salla ja Utsjoki. Länsi-Pohjan keskussairaalassa varas-

tojärjestelmänä on Sonet. Suunnitelmissa ja valmistelussa on siirtyminen samaan järjestelmään Lapin keskussairaalan materiaalikeskuksen kanssa. Jatkossa järjestelminä ovat Gemini ja Emmi.

Rovaniemellä toimivat matkapalvelukeskuksen toiminta laajeni syyskuussa Lounais-Lapin palvelualueen kunnista Kemiin, Keminmaahan, Tervolaan, Tornioon ja Ylitornioon. Toiminta laajenee vähitellen myös muihin Lapin kuntiin. Osissa kuntia uudenlainen tilauskäytäntö ja -ohjelma haastaa sekä kuljettajia että asiakkaita, kunnes käytäntö tulee tutuksi. Lisäksi on asiakasprofiilit olleet osissa kuntia puutteelliset, joita on jouduttu päivittämään.

Logistiikkapalveluiden keskeisimpänä kysymyksenä on ratkaista Lapin hyvinvointialueen kuntien alueilla tavaraliikenteen kuljetukset vuonna 2024 (mm. ruoka-, lääkkeet-, apuvälineet). Siirtymävuoden aikana palveluja on ostettu suoraan kunnilta, joissa esim. Kunnan tekninen toimi on vastannut kuljetuspalvelusta. Sen lisäksi osissa alueita kuljetuspalvelut on järjestetty ostopalveluina. Vuonna 2024 palvelut pitää järjestää joko omana toimintana tai kilpailuttaa. Parhaillaan arvioidaan vaihtoehtojen välisiä kustannuksia ja toiminnallisia hyötyjä.

Riskienhallinnan arviointi

Toimialan tehtävien määrä ja resurssien kohtaaminen eivät ole olleet kaikissa tehtävissä tasapainossa. Ensimmäiseen vuoteen liittyy merkittävästi muutosvaiheeseen ja uuden organisaation käynnistämiseen liittyvää tehtäviä, joiden työllistävä vaikutus vähenee myöhemmässä vaiheessa. Lisäksi työn kuormittavuutta lisää se, että työn hallintaa on ollut jossain määrin vaikea itse määrittää. Tämä johtuu lukuisista palvelupyynnöistä, joista osa edellyttää välitöntä ratkaisua. Työmäärä ja työn vaikea hallittavuus selittää osittain poissaolotilastoja. Tilanne on jonkin verran helpottanut verrattuna alkuvuoteen.

Toimialan ja vastualueiden talous

Toimialan talousarviota on jouduttu tarkistamaan kuluvan vuoden aikana tähän mennessä kahteen kertaan. Osa määräraharavauksista on ollut riittämättömiä puutteellisen tiedon johdosta ja osa kustannuksista on jäänyt kokonaan huomioimatta, koska niistä ei ole ollut käytettävissä olevaa tietoa (mm. kopiostomaksut, Hyvil-jäsenmaksu). Lisäksi hallinto- ja tukipalveluiden henkilöstöpalveluiden kustannuspaikalle sijoitettiin talousarvion valmistelun yhteydessä henkilöstöä, joiden tehtävät eivät olleet siinä vaiheessa riittävän selviä siten, että henkilö olisi voitu kohdistaa välittömästi oikealle kustannuspaikalle. Tällä haluttiin kuitenkin varmistaa, että henkilöstön palkanmaksun toteutuisi mahdollisimman häiriöttä. Käyttötalouteen on tehty teknisluonteisia korjauksia kuluvan vuoden aikana. Tältä osin korjaukset on saatu tehtyä.

Kuluvan toimintavuoden talouden sopeuttaminen on osoittautunut haasteelliseksi. Työ on keskittynyt pääosin toiminnan käynnistämiseen, vakiinnuttamiseen ja havaittujen epäkohtien korjaamiseen. Merkittäviä toiminnallisia muutoksia ei ole päästy toteutta-

maan. Joitakin yksittäisiä toimenpiteitä ja suunnitelmia tukipalveluprosessien sujuvoittamiseksi on saatu käynnistymään. Muutokset ja työn sujuvoittaminen parantaa osaltaan henkilöstön jaksamista ja työnhyvinvointia.

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Hallinto- ja tukipalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	9 803	4 848	49,5 %
Myyntituotot	4 382	1 380	31,5 %
Maksutuotot	340	353	103,8 %
Tuet ja avustukset	2 884	1 607	55,7 %
Muut toimintatuotot	2 197	1 508	68,7 %
Toimintakulut	-82 598	-60 005	72,6 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-37 532	-29 380	78,3 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-8 244	-6 264	76,0 %
Muut henkilösivukulut	-1 560	-1 069	68,5 %
Palvelujen ostot	-18 667	-11 978	64,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 960	-7 726	64,6 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-4 637	-3 588	77,4 %
Toimintakate	-72 795	-55 157	75,8 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	2	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-44	
Vuosikate	-72 795	-55 199	75,8 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 255	-8 612	70,3 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-85 050	-63 811	75,0 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	352	0	0,0 %
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	9	0	0,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-84 689	-63 811	75,3 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	92 006	72 287	78,6 %
Sisäiset toimintamenot	-7 316	-10 645	145,5 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Hallinto- ja tukipalvelujen toimialajohto	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	0	0	
Myyntituotot	0	0	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	
Toimintakulut	-187	-135	72,4 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-142	-99	69,8 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-30	-21	69,8 %
Muut henkilösivukulut	-6	-4	69,8 %
Palvelujen ostot	-9	-10	111,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	0	-1	
Toimintakate	-187	-135	72,4 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-5	
Vuosikate	-187	-140	74,9 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-187	-140	74,9 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-187	-140	74,9 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	187	140	75,0 %
Sisäiset toimintamenot	0	0	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Laki- ja hankintapalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	0	6	
Myyntituotot	0	3	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	2	
Toimintakulut	-2 667	-1 162	43,6 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-1 082	-618	57,1 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-233	-132	56,8 %
Muut henkilösivukulut	-45	-25	55,2 %
Palvelujen ostot	-1 188	-306	25,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-37	-21	56,0 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-84	-60	72,2 %
Toimintakate	-2 667	-1 156	43,4 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-3	
Vuosikate	-2 667	-1 159	43,5 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-2 667	-1 159	43,5 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 667	-1 159	43,5 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	2 667	2 048	76,8 %
Sisäiset toimintamenot	0	-5	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Henkilöstöpalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	2 953	1 510	51,1 %
Myyntituotot	75	0	0,0 %
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	2 815	1 506	53,5 %
Muut toimintatuotot	64	4	6,7 %
Toimintakulut	-13 099	-9 568	73,0 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-3 203	-2 567	80,1 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-721	-542	75,1 %
Muut henkilösivukulut	-139	17	-12,5 %
Palvelujen ostot	-8 831	-6 119	69,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-79	-57	71,8 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-127	-301	237,3 %
Toimintakate	-10 146	-8 058	79,4 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-6	
Vuosikate	-10 146	-8 064	79,5 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-10 146	-8 064	79,5 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-10 146	-8 064	79,5 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	10 146	7 007	69,1 %
Sisäiset toimintamenot	0	-39	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Talospalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	0	72	
Myyntituotot	0	20	
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	49	
Muut toimintatuotot	0	2	
Toimintakulut	-3 732	-2 517	67,4 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-2 772	-1 878	67,7 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-588	-402	68,3 %
Muut henkilösivukulut	-113	-77	67,8 %
Palvelujen ostot	-139	-90	64,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-32	-29	88,2 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-87	-43	48,9 %
Toimintakate	-3 732	-2 446	65,5 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	2	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-12	
Vuosikate	-3 732	-2 456	65,8 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-3 732	-2 456	65,8 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 732	-2 456	65,8 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	3 732	2 798	75,0 %
Sisäiset toimintamenot	0	-52	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Toimistopalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	155	45	29,3 %
Myyntituotot	40	4	11,2 %
Maksutuotot	0	23	
Tuet ja avustukset	15	15	101,7 %
Muut toimintatuotot	100	2	2,2 %
Toimintakulut	-12 651	-10 745	84,9 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-8 908	-8 064	90,5 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-2 075	-1 720	82,9 %
Muut henkilösivukulut	-373	-327	87,8 %
Palvelujen ostot	-605	-214	35,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-216	-123	57,1 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-475	-296	62,4 %
Toimintakate	-12 496	-10 700	85,6 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-2	
Vuosikate	-12 496	-10 702	85,6 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-12 496	-10 702	85,6 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-12 496	-10 702	85,6 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	12 496	9 543	76,4 %
Sisäiset toimintamenot	0	-400	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Ruokapalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	2 888	906	31,4 %
Myyntituotot	2 838	817	28,8 %
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	23	
Muut toimintatuotot	50	67	133,0 %
Toimintakulut	-8 717	-6 539	75,0 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-3 320	-2 274	68,5 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-704	-489	69,4 %
Muut henkilösivukulut	-135	-93	69,0 %
Palvelujen ostot	-921	-687	74,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 375	-2 906	86,1 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-260	-90	34,6 %
Toimintakate	-5 830	-5 633	96,6 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-2	
Vuosikate	-5 830	-5 635	96,7 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-74	-52	70,5 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-5 904	-5 687	96,3 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-5 904	-5 687	96,3 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	5 904	5 866	99,4 %
Sisäiset toimintamenot	0	-675	

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Tekniset- ja logistiikkapalvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	3 807	2 309	60,6 %
Myyntituotot	1 430	535	37,4 %
Maksutuotot	340	330	96,9 %
Tuet ja avustukset	54	14	25,1 %
Muut toimintatuotot	1 983	1 431	72,2 %
Toimintakulut	-41 545	-29 339	70,6 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-18 104	-13 881	76,7 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-3 893	-2 958	76,0 %
Muut henkilösivukulut	-749	-560	74,8 %
Palvelujen ostot	-6 974	-4 552	65,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 220	-4 591	55,9 %
Avustukset	0	0	
Muut toimintakulut	-3 604	-2 797	77,6 %
Toimintakate	-37 737	-27 030	71,6 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-14	
Vuosikate	-37 737	-27 044	71,7 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 181	-8 560	70,3 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-49 919	-35 604	71,3 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	352	0	0,0 %
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	9	0	0,0 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-49 558	-35 604	71,8 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	56 874	44 884	78,9 %
Sisäiset toimintamenot	-7 316	-9 473	129,5 %

5.7. Rinnakkaisraportoitavat

5.7.1. Palvelualueet

Pohjoisen Lapin palvelualue

Pohjoisen palvelualueen johtoryhmä on kokoontunut 9/23 mennessä 15 kertaa. Johtoryhmätyöskentelyssä on keskitytty horisontaaliseen yhteistyöhön ja tiedon kulkemiseen eri yksiköiden välillä nykyisen hallintorakenteen haastaessa paikallista tiedonkulkua. Uutena jäsenenä johtoryhmään on kutsuttu hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattori. Pohjoisen ja itäisen palvelualueen johtoryhmät pitivät koordinaattorin työnkuvaesittelyn yhteydessä yhteisen kokouksen elokuussa 2023.

Johtoryhmätyöskentelyssä päätettiin ottaa säännöllisenä mukaan eri palvelualueiden keskeisten projektien esittely johtoryhmälle, jotta tieto toiminnasta ja sen muutoksista kulki mahdollisimman hyvin organisaation sisällä. Tämä nähdään tällä hetkellä johtoryhmän oleellisena tehtävänä alueellisen tiedon keräämisen lisäksi.

Johtoryhmän puheenjohtaja osallistui Pohjoisen 2023 –valmiusharjoitukseen, jonka pääpaino oli itäisellä palvelualueella.

Itäisen Lapin palvelualue

Itäisen Lapin palvelualueen johtoryhmä on kokoontunut 14 kertaa 9/2023 mennessä. Johtoryhmässä on jatkettu osallistujien vastuualueiden esittelyä. Esittelyissä on pyritty nostamaan esille yhteisiä sote-palveluiden rajapintoja keskustelun pohjaksi. Uusina jäseninä johtoryhmään on kutsuttu saamenkielisten ja kulttuurin mukaisten palveluiden palvelupäällikkö, suun terveydenhuollon johtava hoitaja sekä hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattori.

Itäisen palvelualueen johtoryhmä osallistui Pohjoisen 2023 –valmiusharjoitukseen 5.-6.9.2023. Valmiusharjoituksen aikana tehtiin yhteistyötä harjoituksessa mukana olevien kuntien ja muiden tahojen kanssa. Kehittämisehdotukset välitettiin harjoituksen järjestäjille.

Erityistä keskustelua on aiheuttanut vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten järjestäminen. Kuljetuspalvelua tarvitsevilta asiakkailta on tullut palautetta kuljetusten organisoinnista. Matkapalvelukeskus on ilmoittanut kilpailuttavansa kuljetukset uudelleen koko Itäisellä palvelualueella. Tällä hetkellä Itäinen palvelualue ei ole Likuman piirissä.

Kaakkoisen Lapin palvelualue

Kaakkoisen palvelualueen johtoryhmä on kokoontunut 9/2023 mennessä 13 kertaa.

Johtoryhmän työskentely oli tauolla kesäajan. Johtoryhmässä on käyty keskustelua ryhmän koosta ja tarkoituksenmukaisesta kokoonpanosta ja työskentelyn muodoista. Johtoryhmiin osallistuminen ollut vaihtelevaa.

Johtoryhmässä on käsitelty yhteisiä palveluprosesseja ja tunnistettu tarve yhdessä tekemisen ja tiedonkulun tiivistämiseen palvelualueella. Johtoryhmässä on käsitelty Posion ulkoistettujen sote-palvelujen (Coronaria) toimintaraportti 6-9.2023.

Johtoryhmään työskentelyyn on osallistunut hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattori ja johtoryhmä nimeää edustajat kuntien hytetu- ryhmiin. Johtoryhmä osallistui syyskuussa Pohjoinen23 –valmiusharjoitukseen.

Lounaisen Lapin palvelualue

Lounaisen palvelualueen johtoryhmä on kokoontunut 9/2023 mennessä 17 kertaa. Johtoryhmän työskentely oli tauolla heinäkuun ajan. Johtoryhmään on liittynyt uutena jäsenenä lounaisen ja kaakkoisen alueen hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattori.

Johtoryhmä on käsitellyt erilaisia yhdyspintakysymyksiä ja todennut tarpeen yhteistyön tiivistämiseen eri vastuualueiden kesken. Johtoryhmä on nimennyt jäsenet IMO-työryhmään, joka käsittelee kehitysvammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuden tukemiseen liittyviä kysymyksiä. Jäsenten nimeämisestä kuntien HYTETU-ryhmiin on käynnistetty yhteinen keskustelu. Johtoryhmä osallistui syyskuussa Pohjoinen23 –valmiusharjoitukseen.

Matkapalvelukeskuksen toiminta on käynnistynyt lounaisella palvelualueella 19.9.2023. Siirtymävaiheessa prosessin eri osissa on todettu haasteita, mutta ongelmakohtia on saatu selvitettyä ja tilanne on vakiintumassa. Asiakkailta on tullut sekä kriittistä että positiivista palautetta toiminnan käynnistymisestä.

Palvelualueiden talous

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Palvelualueet	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	72 188	53 569	74,2 %
Myyntituotot	20 238	3 005	14,8 %
Maksutuotot	37 400	32 670	87,4 %
Tuet ja avustukset	4 627	10 493	226,8 %
Muut toimintatuotot	9 923	7 401	74,6 %
Toimintakulut	-576 740	-433 437	75,2 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-204 143	-149 484	73,2 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-45 234	-33 311	73,6 %
Muut henkilösivukulut	-8 438	-6 047	71,7 %
Palvelujen ostot	-227 636	-178 850	78,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 801	-17 926	82,2 %
Avustukset	-27 023	-18 952	70,1 %
Muut toimintakulut	-42 465	-28 867	68,0 %
Toimintakate	-504 552	-379 868	75,3 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-77	
Vuosikate	-504 552	-379 945	75,3 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-42	-29	69,7 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-504 594	-379 975	75,3 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-504 594	-379 975	75,3 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	1 082	
Sisäiset toimintamenot	-3 888	-56 565	1454,9 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Pohjoisen Lapin palvelualue	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	15 957	10 186	63,8 %
Myyntituotot	2 347	696	29,7 %
Maksutuotot	8 529	6 718	78,8 %
Tuet ja avustukset	2 679	972	36,3 %
Muut toimintatuotot	2 402	1 800	75,0 %
Toimintakulut	-113 235	-77 101	68,1 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-42 984	-32 379	75,3 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-9 507	-7 141	75,1 %
Muut henkilösivukulut	-1 772	-1 303	73,6 %
Palvelujen ostot	-36 475	-21 632	59,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 531	-3 647	80,5 %
Avustukset	-6 383	-2 972	46,6 %
Muut toimintakulut	-11 583	-8 027	69,3 %
Toimintakate	-97 278	-66 916	68,8 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-19	-5147,0 %
Vuosikate	-97 277	-66 934	68,8 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-42	-29	69,7 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-97 320	-66 964	68,8 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-97 320	-66 964	68,8 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	271	
Sisäiset toimintamenot	-752	-12 241	1628,8 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Itäisen Lapin palvelualue	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	13 855	9 623	69,5 %
Myyntituotot	5 362	593	11,0 %
Maksutuotot	5 975	5 026	84,1 %
Tuet ja avustukset	503	2 185	434,7 %
Muut toimintatuotot	2 014	1 819	90,3 %
Toimintakulut	-92 852	-67 943	73,2 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-37 686	-24 293	64,5 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-8 342	-5 324	63,8 %
Muut henkilösivukulut	-1 567	-977	62,3 %
Palvelujen ostot	-27 935	-26 120	93,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 641	-2 785	76,5 %
Avustukset	-3 597	-2 395	66,6 %
Muut toimintakulut	-10 084	-6 049	60,0 %
Toimintakate	-78 997	-58 320	73,8 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-14	14175,4 %
Vuosikate	-78 998	-58 334	73,8 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,0 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-78 998	-58 334	73,8 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-78 998	-58 334	73,8 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	194	
Sisäiset toimintamenot	-506	-9 367	1849,4 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Kaakkoisen Lapin palvelualue	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	24 429	17 417	71,3 %
Myyntituotot	9 635	304	3,2 %
Maksutuotot	11 480	10 484	91,3 %
Tuet ja avustukset	719	4 542	632,0 %
Muut toimintatuotot	2 596	2 087	80,4 %
Toimintakulut	-207 295	-143 384	69,2 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-65 516	-46 137	70,4 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-14 712	-10 421	70,8 %
Muut henkilösivukulut	-2 719	-1 879	69,1 %
Palvelujen ostot	-95 461	-63 789	66,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 111	-5 441	76,5 %
Avustukset	-10 926	-8 044	73,6 %
Muut toimintakulut	-10 850	-7 674	70,7 %
Toimintakate	-182 865	-125 968	68,9 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-23	8663,2 %
Vuosikate	-182 866	-125 990	68,9 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,0 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-182 866	-125 990	68,9 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-182 866	-125 990	68,9 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	480	
Sisäiset toimintamenot	-2 203	-19 992	907,4 %

Tuloslaskelma (1 000 €)			
Lounaisen Lapin palvelualue	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Toimintatuotot	17 947	16 344	91,1 %
Myyntituotot	2 894	1 413	48,8 %
Maksutuotot	11 416	10 443	91,5 %
Tuet ja avustukset	727	2 793	384,4 %
Muut toimintatuotot	2 911	1 695	58,2 %
Toimintakulut	-163 358	-145 008	88,8 %
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-57 957	-46 674	80,5 %
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-12 672	-10 425	82,3 %
Muut henkilösivukulut	-2 381	-1 889	79,3 %
Palvelujen ostot	-67 765	-67 309	99,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 518	-6 054	92,9 %
Avustukset	-6 117	-5 541	90,6 %
Muut toimintakulut	-9 947	-7 117	71,6 %
Toimintakate	-145 411	-128 665	88,5 %
Valtion rahoitus	0	0	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0	0	
Muut rahoitustuotot	0	0	
Korkokulut	0	0	
Muut rahoituskulut	0	-22	
Vuosikate	-145 411	-128 687	88,5 %
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0,0 %
Arvonalentumiset	0	0	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	
Tilikauden tulos	-145 411	-128 687	88,5 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-145 411	-128 687	88,5 %
Sisäiset erät			
Sisäiset toimintatuotot	0	138	
Sisäiset toimintamenot	-426	-14 964	3509,3 %

5.7.2. Saamenkieliset palvelut

Ajalla 1.7-30.9.2023 saamenkielisissä palveluissa on valmisteltu tarkennettu esitys saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamiseksi osoitetun valtionavustuksen käyttökohteista vuonna 2024. Hyvinvointialueen esitys valtionavustuksen käyttökohteista sisältää kahden uuden toiminnan aloittamisen: saamenkielisten ikäihmisten palveluohjauksen ja lapsiperheiden perheohjauksen.

Viisi hyvinvointialueen työntekijää on aloittanut saamen kielten vuoden kestävästi intensiivipinnat elokuussa 2023. Näille työntekijöille on myönnetty saamen kielilain 25 §:n mukaista palkallista virkavapaata tai työstä vapautusta, jonka kustannuksiin hyvinvointialue on saanut saamen kielilain 31 §:n mukaista valtionavustusta. Lisäksi useat työntekijät ovat aloittaneet saamen kielten opinnot työn ohella.

26-27.9.2023 hyvinvointialue on järjestänyt saamenkielisille työntekijöilleen koulutuspäivät Saariselällä, Inarissa. Koulutuspäiviin osallistui 48 työntekijää. Koulutuspäivät olivat ensimmäinen kerta, kun hyvinvointialueen saamenkieliset sosiaali- ja terveysalan työntekijät tapasivat toisensa kuntarajat ylittäen. Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palveluiden palvelupolkutyön edetessä saamenkieliset työntekijät tulevat tekemään yhä enemmän töitä yhdessä, kunta- ja palvelualueerajat ylittäen. Päivien tavoitteena oli kouluttaa henkilöstöä saamelaiskulttuurilähtöisiin työmenetelmiin ja saamenkielisten palveluiden yhteensovittamiseen.

Aluehallituksen päätöksen 260 § 28.6.2023 mukaisesti Karigasniemen palveluyksikön palveluita tuotetaan hyvinvointialueen omana toimintana ja yksikköön on perustettu tarvittavat vakanssit. Karigasniemen palveluyksikön rekrytoinnit on aloitettu elokuussa, ja tavoitteena on toiminnan aloittaminen heti, kun tarvittava henkilöstö on rekrytoitu.

Ajalla 1.7-30.9.2023 saamenkielisten palveluiden talouden rinnakkaisraportointi ei ole vielä onnistunut, koska työntekijöiden siirto oikeille kustannuspaikoille on ollut Sarastista johtuen kesken.

5.8. Projektit

ICT-hanke

ICT-hanke jatkoi yhdessä Tietohallinto ja digitaaliset palvelut -yksikön kanssa tietojärjestelmien yhdenmukaistamista ja yhteensovittamista. Hankkeessa oli Q3:lla käynnissä yhteensä 36 yksittäistä projektia. ICT-infrastruktuurin osalta työ jatkui kuntien ICT-palvelutuotannon migroimiseksi LapIT Oy:n ympäristöön. Talous-, henkilöstö- ja asiahallinnan järjestelmien kilpailutusprojektit käynnistyivät. Muita kilpailutuksia käynnistettiin mm. kotiin tuotettavissa teknologiaratkaisuissa (etähoiva, turvapuhelinratkaisut, lääkeautomaatit). Verkkosivuston kehitystyötä jatkettiin ottamalla mm. palautepalvelu käyttöön, jatkamalla PTV-integraatioita sekä käynnistämällä kieliversioiden (saame) toteutukset. Asiakas- ja potilastietojärjestelmien konsolidointien osalta käynnistettiin tiivis yhteistyö APTJ-hankkeen kanssa.

ITU-käyttöönnotot

ITU-käyttöönnotot on budjetoitu Kehittämis- ja strategiapalvelut-toimialalle keskitetysti ja ne sisältävät Lapin keskussairaalan uudisrakennuksen käyttöönottoon liittyviä kustannuksia. Budjetoituja kustannuksia ovat mm. Muuttoihin liittyvät ostopalvelut (muuttopalvelut), tilojen käyttöönottoon liittyvät henkilöstökustannukset ja uusien tilojen käyttöönottoon liittyvät tekniikan hankinnat.

Lapin keskussairaalan uudet tilat otettiin vastaan keväällä 2023, mutta varsinaiset muutot ovat ajoittuneet kvartaaleille Q2 ja Q3. Osa muutoista, mm. Välinehuolto, on viivästynyt edelleen alkuperäisistä aikatauluista. Viivästykset tarkoittavat käytännössä sitä, että pääosa käyttöönottoihin varatuista kustannuksista ajoittuvat loppuvuodelle 2023 ja osa siirtynevät jopa vuodelle 2024. Edellisen kaltaisia kustannuksia ovat mm. ITU-hankkeen "häntiin" liittyvät hankinnat.

VASA 2 – Vahva sote Lapin hyvinvointialueelle-hanke

VASA 2– Vahva sote Lapin hyvinvointialueelle -hanke käynnistyi vuoden 2023 alussa. Hankkeen päätavoitteet ovat: 1) Sopia, rakentaa ja mallintaa heikoimmassa ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakas- ja potilasryhmien hoito- ja palveluketjut sekä ennalta ehkäisevät toimintamallit hyvinvointialueen strategian ja uuden organisaation toiminnan tueksi. 2) Kehittää heikoimmassa ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakas- ja potilasryhmien palveluita niin, että hoitoon ja palvelun piiriin pääsy nopeutuu ja pandemian aikana muodostunut hoito-, kuntoutus- ja palveluvelka korjaantuu sekä turvataan hoidon ja palveluiden jatkuvuus. 3) Ottaa käyttöön, kehittää ja laajentaa jo käytössä olevia monikanavaisia matalan kynnyksen digitaalisia palveluita. Kehittämistyö jakaantuu eri investoinneittain ja edelleen työpaketteihin. Kevään aikana kehittäminen on aloitettu investoinneissa 1, 2 ja 4. Investointi 3:n osalta työ käynnistyy VASA:ssa vuoden 2024 alussa.

Investointi 1:n tavoitteena on edistää hoitotakuun toteutumista ja purkaa koronapandemian aiheuttamaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa. Palveluvelan purkamisen ja palvelujen piiriin pääsyn parantamiseksi osion ensimmäisessä kokonaisuudessa kehitetään pitkäaikaissairaiden ja paljon palveluita tarvitsevien hoitoon ja palveluiden piiriin pääsyä. Tämän lisäksi kehitetään mielenterveys- ja riippuvuuspalveluita, vammaispalveluita ja ikäihmisten palveluita. Ensimmäisen puolenvuoden aikana keskeisimmät toimenpiteet investointi 1:ssä ovat olleet yhteistyön aloittaminen Lapin hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointialueen toimijoiden kanssa on tarkennettu hankkeen tavoitteita ja linjattu konkreettisia toimenpiteitä. Kaikkien työpakettien osalta on aloitettu myös tarkennettujen toimeenpanosuunnitelmien laadinta.

Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden työpaketissa on kilpailutettu nepsy-valmentaja-koulutus ja suunniteltu koulutuksen toteutus ja markkinointi. Neuropsykiatristen palveluiden erityisasiantuntijan rekrytointiprosessi saatiin päätökseen ja työntekijä aloitti lokakuussa. Saamenkielisten palveluiden kehittämisen osalta kehittämistyöryhmä on aloittanut toimintansa. Autismi- ja ADHD-liittojen esitteiden/oppaiden käännostarpeet on selvitetty ja laadittu kustannusarviot. ”Se tunne, kun saamen kieli puuttuu” -vertaisryhmä käynnistyi syyskuussa. Vertaisryhmän toteutus on yhteistyössä Uvjan kanssa. Opiskeluhuollon kehittämisessä sujuvat palvelut-valmennus käynnistyi ensimmäisten työpajojen osalta. Valmennuksessa kehitetään alakouluikäisten perustason mielenterveyspalveluita Rovaniemellä. Päihdepalveluiden työpaketissa on kartoitettu palveluiden nykytilannetta ja aloitettu päihdepalvelu- ja hoitoketjutyön suunnittelu. Vammaispalveluiden työpaketissa on työstetty kaakkoisen alueen vammaispalveluiden palvelutarpeen arvion nykytilaa ja laadittu siitä prosessikuvausta. Palvelutarpeen arvioinnin valmennuspaketin suunnittelu ja valmistelu on käynnistetty. Ikäihmisten työpaketissa keskeisimmät toimenpiteet ovat olleet nykytilanteen kartoittaminen ja sote-työryhmätapaamisten käynnistyminen. Terveyskylän työpaketin asiantuntija on aloittanut elokuussa. Kehittämistyö on käynnistynyt toimintasuunnitelman laatimisella. Yhteistyössä digitaalisten palveluiden kanssa on laadittu suunnitelmaehdotus yhteiskäyttödigihoitopolkujen laajentamisesta. Digihoitopolkujen piloteiksi on valittu sepalvelus- ja digihoitopolkujen laajentamisesta.

Investointi 2:n työpakettien toimenpiteillä pyritään myös turvaamaan ja kehittämään kuntien, hyvinvointialueen ja muiden sidosryhmien yhteistyönä toteutettava ennaltaehkäisevä työ sekä hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämiseen liittyvät tehtävät. Kevään aikana on käynnistetty Arkeen voimaa, Arjen turvaa ja Hyvinvointilähetemallien jalkauttaminen, markkinointi ja yhteistyö. Arkeen Voimaa toimintamallin osalta on järjestetty ylimääräinen asiakasryhmä ja ohjaajakoulutus. Hyvinvointilähetteen osalta on toteutettu alueellisen ja kansallisen verkoston koordinoitua, linkkihenkilökoulutuksen sisältöä on kehitetty ja järjestetty linkkihenkilöiden mentorointitapaaminen. Arjen turvan toimintamalleissa on suunniteltu koulutusmoduulien sisältöjä ja viranomaismallien rakenteiden kehittämistyötä on tehty yhdessä viranomaisverkoston kanssa. Osatoteuttajina investointi 2 osiossa ovat mukana Lapin ammattikorkeakoulu, Lapin yliopisto ja Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry.

Investointi 4:n kehittämiskokonaisuudet liittyvät kansalaisten digi- ja etäpalveluiden kehittämiseen ja ammattilaisten digitaalisten järjestelmien kehittämiseen. Tavoitteena on edistää palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta Lapin hyvinvointialueella. Kansalaisten digitaalisten palveluiden osalta hankkeessa kehitetään asiakaspalautejärjestelmää.

Kansalaisten etäpalveluihin kuuluvat Zoturi-verkkoauttamispalvelu, DentView-omahoitojärjestelmä ja Terveyskylä. Lisäksi investoinnissa kehitetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin monialaisia digitaalisia ratkaisuja. Kyseisten työpakettien kehittämistyö käynnistyy syksyllä 2023.

Ammattilaisten digitaaliset järjestelmät-kokonaisuudessa tavoitteena on tukea ammattilaisten etätyövälineiden käyttöönottoa ja kehittää uusien moniammatillisten palvelu- ja toimintamallien luomista ja jalkauttamista. Kokonaisuuteen kuuluvat VASA 2 -hankkeessa etävastaanottojen ja -tapaamisten toimintamallin käyttöönotto ja ammattilaisten eKollega.fi-portaalin kehittäminen. Etävastaanottojen osalta kehittämistyö käynnistyi keväällä yhteistyötahojen kartoittamisella ja toimeenpanosuunnitelmien tarkentamisella.

Asiakaspalautteen kehittämistyössä on aloitettu raportoinnin rakentaminen ja yhtenäistäminen, laadittu kansallisen mallin mukainen verkkokyselylomake ja saameasiakaspalautteen keruun suunnitelmasta on tehty ensimmäinen versio. Tarina-auttamisen työpaketissa on pidetty palveluinfoja hyvinvointialueen ammattilaisille ja suunniteltu chat-työskentelyn aloittamista. Tarina-auttamisen normaali.fi -palvelulla on ollut syyskuussa 2023 1402 käyttäjää ja En jaksa.fi-palvelun avunhakijoita on ollut 1675. DentView:n työpaketissa on asennettu 4 yksikköä (2 Rovaniemelle, 1 Sodankylään ja 1 Ivaloon). Asennuksien yhteydessä on järjestetty käyttöönottokoulutukset. Etävastaanottojen ja -tapaamisten nykytilaselvitys on laadittu ja hyvinvointialueen ammattilaisille on esitelty etävastaanottojen ja -tapaamisten toimintamalleja. Pilottikohteita on suunniteltu ja kartoitettu yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Ammattilaisten eKollega.fi-portaalin työpaketin asiantuntija on aloittanut syyskuussa. Työ on käynnistynyt kartoittamalla eKollegan nykytilaa ja kehittämisen tarpeista sekä aloitettu toimintasuunnitelman laadinta. Hyte-palvelukonseptin digitaalisten ratkaisujen työpaketissa palvelukonsepti on valmistunut ja palvelutarjotin on kehitteillä, työpaketin kehittämistyö kytkeytyy tiiviisti investointi 2:een.

Tulevaisuuden sote-keskus-hanke

Tulevaisuuden sote-keskushankkeessa on hankesuunnitelman mukaisesti tuettu hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämistä hankkeen viiden osa-alueen mukaisesti. Hankkeen päätavoitteena on kehittää ja tukea yhteensovitettuja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita sekä edistää hoidon ja palveluiden piiriin pääsyä monikanavaisesti. Tavoitteena on myös hyödyntää sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten osaamista laajasti ja tukea osaamista palveluita kehitettäessä.

Hankesuunnitelman toimenpiteitä päivitettiin osittain vuoden 2023 alussa hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa vastaamaan hyvinvointialueen palveluiden kehittämistarpeita. Kokonaan uutena kokonaisuutena käynnistyi Päivystysapupalvelu 116 117 käyttöönoton valmistelu. Hankkeen suunnittelua, toteutusta ja etenemistä on viety eteenpäin tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen toimiala-, vastuualue-, sekä vastuuyksikköjohdon kanssa. Hoidon ja palveluiden piiriin pääsyä on kehitetty mm. edistämällä toimintakäytäntöjä (mm. hoidon jatkuvuusmalli terveyskeskuksissa, maksuttoman ehkäisyn kokeilu, asiakkuuksien tarkastelu sosiaalihuollossa) mallintamalla hoito- ja palveluket-

juja (mm. mielialahäiriöiden palveluketju, työttömien työ- ja toimintakykyprosessi, perhekeskustoiminnan konseptointi), vahvistamalla ammattilaisten osaamista (koulutukset, webinaarit, työpajat, ohjeet/yhtenäiset käytännöt), mallintamalla työkaluja ammattilaisten työn tueksi (aikuissosiaalityön käsikirja, sosiaali- ja terveydenhuollon kirjaamisoppaat, saamenkielen käännökset, kielen- ja kulttuurinmukainen verkkokoulu) ja ottamalla käyttöön digipalveluita (mm. Omaolo, Pyydä apua, Terapianavigaattori). Ammattilaisten osaamista on tuettu laajasti erilaisten koulutusten, webinaarien, työpajojen ja valmennusten avulla (mm. Mielenterveyden ensiapu, sosiaalihuollon valmennussarja, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon kirjaamiskoulutukset). Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä, asiakkaita sekä keskeisiä yhteistyökumppaneita (esim. järjestöt) on osallistettu palveluiden kehittämiseen (mm. hoito- ja palveluketjutyöhön, prosessien kehittämiseen, osaamisen vahvistamiseen).

Tulevaisuuden sote-keskushanke päättyy vuoden 2023 lopussa. Alkusyksyn aikana käynnissä olevien kehittämistoimien rinnalla on ryhdytty valmistelemaan hankkeen päättymistä (loppuraportointi, oma-arviointi, päätöswebinaarit) sekä hankkeessa kehitettyjen toimintamallien ja erilaisten ohjeiden dokumentointia hankkeen rahoittajan ohjeiden mukaisesti.

Ikäystävällinen Lappi-hanke

Ikäystävällinen hankkeen tavoitteena on kotona asumista tukevien palvelujen kehittäminen Lapin hyvinvointialueella. Kevään aikana eri toimenpidekokonaisuuksissa on viety eteenpäin seuraavia asioita:

Kotona asumista tukevat asiakaslähtöiset palvelut:

- Palveluiden nykytilanteen selvitys
- Palveluiden kuvaaminen: Kotihoidon palvelukuvaus, palvelusetelisääntökirja

Digitaalisten palvelujen sekä hyvinvointi- ja terveysteknologian hyödyntäminen:

- Palveluiden nykytilanteen selvitys
- Teknologiaavastaavien verkoston koordinointi
- Kilpailutettu kevään aikana (Gillie, Onerva) järjestelmät
- Tekoälykokeilu käynnistäminen (Gillie) Kemissä, Keminmaassa ja Simossa
- Tekoälykokeilun/pilotoinnin arviointi (ostopalveluna)
- Alueellisen etäkotihoidon suunnittelu
- Onerva-teknologiapalvelun pilotin suunnittelu (tiedonvälityspalvelu kotihoidon asiakkaiden, perheiden ja työntekijöiden välillä) ja syksyllä pilotin arviointi (ostopalveluna)

Hankintojen ja omavalvonnan toimintamallin kehittäminen:

- Omavalvontaohjelma ja omavalvonnan käsikirja tehty
- Kotihoidon omavalvontasuunnitelmatyö aloitettu

- Palvelusetelisääntökirjat tehty

Ikäihmisten palveluiden asiakas- ja palveluohjauksen yhtenäinen toimintamalli:

- Asiakas- ja palveluohjaajan käsikirja (1.versio)
- Kysely asiakas- ja palveluohjausyksikön työntekijöille

Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palveluiden kehittäminen:

- Kulttuurisesti turvallisen kotihoidon menetelmäkuvausta työstetty
- Saamelainen palveluohjaus-mallin työstäminen

Ikäystävällinen -hanke päättyy vuoden 2023 lopussa. Alkusyksyn aikana käynnissä olevien kehittämistoimien/pilottien rinnalla on ryhdytty valmistelemaan hankkeen päättymistä (loppuraportointi, oma-arviointi, päätöswebinaarit) sekä hankkeessa kehitettyjen toimintamallien ja erilaisten ohjeiden dokumentointia hankkeen rahoittajan ohjeiden mukaisesti.

6. Investointiosan toteutuminen

6.1. Koko hyvinvointialue

Investointien ja investointeja vastaavien sopimusten toteutuminen			
Hyvinvointialue	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Pysyvät vastaavat	43 610	18 350	42,1 %
Rakennukset	25 134	14 176	56,4 %
Laite- ja kalustohankinnat	10 163	2 947	29,0 %
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	8 313	1 226	14,7 %
Muut investoinnit	0	0	
Investointeja vastaavat sopimukset	7 904	2 350	29,7 %
Rakennukset	4 670	37	0,8 %
Laite- ja kalustohankinnat	3 234	2 313	71,5 %
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	0	0	
Muut investoinnit	0	0	

6.2. Sosiaali- ja terveystalot

Investoinnit

Investointien (pysyvät vastaavat) toteutuminen (1000 €)			
Sosiaali- ja terveystalot	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Pysyvät vastaavat	39 135	16 447	42,0 %
Rakennukset	25 134	14 176	56,4 %
Lapin keskussairaalan laajennushanke I-vaihe (ITU)	15 750	9 517	60,4 %
Lapin keskussairaalan laajennushankkeeseen liittyvät rakentamisinvestoinnit	7 033	3 284	46,7 %
Sosiaali- ja terveydenhuollon tilamuutokset ja perusparannukset	2 351	1 375	58,5 %
Laite- ja kalustohankinnat	5 688	1 044	18,4 %
Laite- ja kalustohankinnat sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköihin	5 688	1 044	18,4 %
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	8 313	1 226	14,7 %
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	8 313	1 226	14,7 %

Lapin keskussairaalan laajennushanke I-vaihe (ITU)

ITU 2022 -hanke (vaihe I) sisältää kuumen sairaalan, psykiatrian vuodeosaston sekä pysäköintitalon uudet tilat. Hankkeessa on käyttöönotettu kuumen sairaalan tilat kesäkuuhun mennessä ja psykiatrisen vuodeosaston tilat mukaan lukien aluetyöt elokuun loppuun mennessä. Hankkeessa on suoritettu talouden tarkastuksia allianssin palveluntomittajille sekä valmisteltu taloudellisen loppuselvityksen käynnistämistä. Taloudellisen loppuselvityksen valmistumisen aikataulu on v. 2023 loppuun mennessä. Hankkeen määrärahavaraus vuodelle 2023 on 15,75 milj. €. Hankkeen toteutuneet kustannukset kolmannen kvartaalin lopussa ovat n. 9,5 milj. €, eli n. 60,4 % määrärahavarauksesta.

Lapin keskussairaalaan laajennushankkeeseen liittyvät rakentamisinvestoinnit

Hanke sisältää Lapin keskussairaalaan vapautuvien tilojen tilamuutokset (Silmu-hanke) sekä projektit Putkiposti, Höyryn tuotantotavan muutokset ja Ravintokeskuksen hissi. Projekteista käynnissä ovat Radiologian tilamuutokset, Infektioiden torjuntayksikkö, Lasten ilmaeristys huone ja Tukipalveluiden tilamuutokset. Nämä projektit valmistuvat v. 2023 loppuun mennessä. Ravintokeskuksen hissi ja Putkiposti ovat myös käynnissä, ja ne valmistuvat v. 2024. Sydänpajan tilamuutosten suunnittelu on valmis ja toteutus odottaa välinehuollon siirtymistä LKS:n laajennusosan uusiin tiloihin. Teho- ja valvontayksikön tilamuutokset päätettiin toteuttaa osana Silmu-hanketta keväällä 2023. Teho-

ja valvontayksikön, F-osan IV-konehuoneen ja Silmäyksikön tilamuutostöiden suunnittelu on käynnissä. Hankkeen määräraha vuodelle 2023 on n. 7,0 milj. €. Hankkeen toteutuneet kustannukset 1-9/2023 ovat n. 3,3 milj. €, n. 46,7 %.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tilamuutokset ja perusparannukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon tilamuutokset ja perusparannukset sisältävät useita taloteknisiin perusparannuksiin liittyviä projekteja, esimerkiksi ilmanvaihtokoneisiin, sähköverkkostoon, hisseihin ja pienimuotoisiin tilamuutoksiin liittyen. Määräraha on jaettu Kolpeneen, Länsi-Pohjan keskussairaalan ja Lapin keskussairaalan perusparannustarpeiden kesken. Hankkeen määrärahavaraus vuodelle 2023 on n. 2,35 milj. €. Hankkeen toteutuneet kustannukset kolmannella kvartaalilla 2023 ovat n. 1,4 milj. €, eli n. 58,5 % määrärahavarauksesta.

Laite- ja kalustohankinnat sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköihin

Vastuuhenkilö: terveysjohtaja

Laite- ja kalustohankintojen toteutuma on alhainen ja syksyllä on jäänyt toteutettavaksi runsaasti hankintoja. Laite- ja kalustohankintojen toimintamallin ja vastuiden kuvaukset ovat puuttuneet alkuvuonna 2023 eivätkä hankintapalveluiden resurssit ole riittäneet koko hyvinvointialueen hankintavolyymeihin. Laite- ja kalustohankinnoissa on myös aiempaa suurempi kilpailutustarve. On todennäköistä, että kaikkia hankintoja ei ehditä toteuttaa tänä vuonna. Riskiä on pyritty pienentämään siten, että laite- ja kalustohankintaprosessia on kevennetty alle 60 000 € hankintojen osalta.

Tähän mennessä toteutuneet laite- ja kalustohankinnat ovat toteutuneet keskimäärin jkv alle suunnitellun kustannuksen ja lisäksi on varattu ns. kohdentamatonta määrärahaa mm. laiterikkojen tilalle. Investointimäärärahan sisällä hankinnan kohteita on tarkennettu vuoden kuluessa.

Vuodelle 2024 ei ole lähtökohtaisesti lainanottovaltuutta, minkä vuoksi vuoden 2024 investointitarpeet on kesän aikana priorisoitu ja selvitetty voidaanko joitakin välttämättömiä hankintoja aikaistaa tälle vuodelle sikäli kun investointimäärärahaa 2023 jäisi muutoin käyttämättä. Lainanottovaltuuden osalta neuvotellaan 2023 lainanottovaltuuden siirtämistä osin vuodelle 2024 välttämättömien investointien toteuttamiseksi.

ICT ja muut aineettomat hyödykkeet

Vastuuhenkilö: tietohallintojohtaja

Asiakas- ja potilastietojärjestelmä hankkeen arkkitehtuurin-, ICT-infransuunnittelun ja hanke sekä projektiorganisoinnin käynnistäminen. Sopimusneuvottelukokonaisuuden keskeneräisyys on jonkin verran siirtänyt hankkeen ja erityisesti sosiaalihuollon tietojärjestelmäkokonaisuuden käyttöönottoa, jonka seurauksena merkittävä osa kustannuksien toteutumasta siirtyy vuodelle 2024.

Investointeja vastaavat sopimukset

Investointeja vastaavien sopimusten toteutuminen (1 000 €)			
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Investointeja vastaavat sopimukset	7 904	2 350	29,7 %
Rakennukset	4 670	37	0,8 %
Lapsi- ja nuorisokoti / Rovaniemi	4 670	37	0,8 %
Laite- ja kalustohankinnat	3 234	2 313	71,5 %
Ambulanssit / ensihoito	2 259	2 246	99,4 %
Lääkintälaitteet	975	67	6,9 %
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	0	0	

Lapsi- ja nuorisokoti / Rovaniemi

Lapsi- ja nuorisokoti Kiekerön KVR-urakan kilpailutus on käynnistetty, ja urakoitsijan valinta tapahtuu loppuvuonna 2023. Kiekerön kohteen rahoittajan kilpailutus on myös käynnissä, ja siinä valinta tullaan tekemään loppuvuoden 2023 aikana. Urakoitsijan johtama toteutussuunnittelu aloitetaan alkuvuodesta 2024. Toteutuneet kustannukset kolmannella kvartaalilla 2023 ovat n. 20 t€. Hankkeen arvioitu kustannus on n. 4,7 milj. €.

Pelastusasema / Rovaniemi

Rovaniemen pelastusaseman hankesuunnittelu jatkuu. Aseman tontin maatöiden haasteista on keskusteltu Rovaniemen kaupungin kanssa. Aseman sijainnin osalta tarkastellaan vielä muita Lampelan alueen tonttivaihtoehtoja. Tonttimuutokset tulevat vaikuttamaan hankkeen kokonaisaikatauluun. Hankesuunnittelun kustannukset ovat n. 20 t€ kolmannella kvartaalilla. Hankkeen kustannusarvio on n. 16 milj. €.

Ikäihmisten palveluasunnot, Näsmä 2 / Rovaniemi

Näsmä 2 -hanke sisältää 60 ikäihmisten palveluasuntoa Rovaniemelle. Sen hankesuunnittelu on käynnistetty syyskuussa. Kohteen hankesuunnittelussa hyödynnetään Rovaniemen kaupungin tilaamaa palveluasumisen hanketta Näsmä 1, jonka jatkeeksi Näsmä 2 sijoittuu. Hankesuunnittelun kustannuksia ei ole muodostunut kolmannella kvartaalilla. Hankkeen kustannusarvio on n. 10 milj. €.

Ambulanssit / ensihoito

Vastuuhenkilö: terveysjohtaja

Hankitaan suunnitelman mukaan.

Lääkintälaitteet

Vastuuhenkilö: terveysjohtaja

Investointia vastaavina sopimuksina toteutettavien hankintojen osalta on sama riski hankintojen toteutumisen suhteen kuin muilla laite- ja kalustohankinnoilla.

6.3. Pelastuslaitos

Investoinnit

Investointien (pysyvät vastaavat) toteutuminen (1000 €)			
Pelastuslaitos	Muutettu TA 2023	Toteuma	Toteuma %
Pysyvät vastaavat	4 475	1 903	42,5 %
Rakennukset	0	0	
Laite- ja kalustohankinnat	4 475	1 903	42,5 %
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	0	0	

Pelastuslaitoksen osalta vaikuttaa siltä, että investointiohjelman mukaiset investoinnit saadaan toteutettua tilikaudella. Hyvinvointialueen hankintayksikön kapasiteetin rajallisuus on vaikuttanut kielteisesti investointien toteutumiseen oikea-aikaisina. Erityisesti raskaan kaluston investointien osalta suuri ongelma on, että toimitusajat ovat tällä hetkellä noin 1 vuosi 3 kuukautta, mistä syystä vuoden 2024 investointien kilpailutus pitäisi saada käynnistettyä jo edeltävän vuoden toisella vuosineljänneksellä. Tähän ei nykyisellään päästä johtuen talousarviorytmistä.

Pelastuslaitoksen laite- ja kalustohankinnoissa on noin yleisemminkin kyse koneista ja kalustosta, jossa on pitkätköt toimitusajat. Tästä seuraa, että investointien toteutuma kirjanpidossa näyttää todellista pienemmältä. Pelastuslaitoksen sisäisessä suunnittelussa investoinnit kirjataan jo tilausvaiheessa, vaikka ne maksetaan vasta tavaran tultua toimitetuksi ja tällä tavoin laskettuna koko investointiraha on jo sidottu investointisuunnitelman mukaisesti kaluston tilauksiin.